

fuzinar

Leto XIX

Ravne na Koroškem, 15. junija 1982

Št. 6

ZAOSTRIMO ODGOVORNOST DO DELA

26. 5. 1982 je predsednik poslovnega odbora tov. Gvido Kael vodilnim in vodstvenim delavcem železarni podal informacijo o gospodarskem položaju v državi in železarni ter dogovor o metodah dela in ukrepih za izboljšanje gospodarjenja v železarni Ravne. Ukrepi, ki jih je že sprejel tudi delavski svet železarni, so objavljeni posebej, ostali del informacije pa povzemamo v izveščku tu.

Gospodarski položaj v državi in železarni je težak. Samo največja možna aktivnost nas lahko reši večjih prekinitev v proizvodnji, zastajanja OD, nezaposlenosti in padanja standarda. Le z dobro obveščenostjo, jasnimi cilji in veliko pametnega dela bomo v nekaj letih izboljšali stanje v gospodarstvu. Za to bo treba veliko volje, odrekanja in borbenosti, to pa smo ravenški železarji že večkrat dokazali.

Vzroki za nastali položaj so zunanji in notranji. Večina svetovnega gospodarstva je v hudi krizi, ki bo trajala še več let. Pri tem razvite države prenašajo bremena na države v razvoju.

Trgi razvitih so prenatrpani z izdelki, nerazviti večkrat nimajo denarja niti za najnujnejše. Prepada med bogatimi in revnimi se pogloblja.

Vse, kar pretresa svet, udarja tudi nas. Naša edina rešitev je nadaljnji razvoj socialističnega samoupravljanja in takšna gospodarska politika, ki se vključuje v mednarodno delitev dela in pospešeno usmerja naše izdelke na svetovni trg.

Ce hočemo letos odplačati 6,4 milijarde dolarjev dolgov tujini, prihodnje leto pa še več, moramo globoko in hitro spremeniti vedenje v našem gospodarstvu, pa tudi pri vsakem posamezniku. Osnovna zahteva za prihodnje je, da ustvarimo več, kot porabimo. (Osnovne smernice pozitivnih sprememb so nakazane v »Izhodiščih dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije«).

Znebiti se moramo vrste razvada, predvsem pa miselnosti, da »se vse dobi na kredit«. Le tako bomo večali dohodkovno povezovanje in skupne naložbe bodo rasle hitreje.

Da bi mogli odplačati državne dolge, je bil potreben sprejeti zakon o razpolaganju s konvertibilnimi devizami za l. 1982. Njegova določila so ostra, kazni za kršitve hude.

Po izračunih bomo v Sloveniji od 1. junija naprej od lastnega konvertibilnega izvoza razpolagali le z okoli 42 % deviz (doslej 65 %). Za nafto in koks bo šlo 17 %, za obveznosti federacije 5 %, za solidarnostno pokrivanje anuitet v Jugoslaviji 16 %, za potrebe republike (zdravila, detergenti, odplačila za energetske objekte itn.) okoli 20 odstotkov.

V Železarni Ravne bomo za uvoz promateriala in odplačilo deviznih anuitet potrebovali letos okoli 30 milijonov dolarjev. Z lastnim izvozom jih bomo po novem zakonu prisluzili največ 11 milijonov. To pomeni, da bi morali manjkajočih 19 milijonov nekeko združiti (to bo težko) ali za ustrezen del zmanjšati našo proizvodnjo. Edina jasna rešitev je zato samo še povečanje izvoza.

Račun je torej jasn in preprost: temu stanju bomo kos le z uporabo vseh naših delovnih in umskih sposobnosti. Usmeriti se moramo v proizvodnjo, zunanjetrgovinsko poslovanje, pokrivanje deviznega primanjkljaja, zagotavljanje ustreznega dohodka in poglobljanje dobrih delovnih medčloveških odnosov.

Za izvedbo gospodarskega načrta, akcijskega programa in sklepov zadnje seje delavskega sveta so zadrženi predvsem vodstveni in vodilni delavci vsak znotraj svojih pristojnosti, nosijo pa tudi skupno odgovornost.

Ker bo letos in v prihodnjih letih vrsta dejavnikov preprečevala, da bi v železarni delali z vso zmogljivostjo, z optimalnim programom in ker zato ne bomo mogli ustvarjati dovolj dohodka, ki bi zadostoval za pokrivanje naših potreb, je poslovodni odbor sklenil, da opozori še na nekatere

(Nadaljevanje na 5. str.)

Iz dela sindikata

NOVI SESTAV — STARI PROBLEMI

14. maja se je prvič sestel prenovljeni IO konference OO ZS Železarni Ravne. Po mnenju sindikalnih funkcionarjev sedanja organiziranost nudi tesnejšo povezanost s SOZD SZ, zato pa je potrebna boljša koordinacija družbenopolitičnih in samoupravnih aktivnosti. Problematika družbenega in političnega življenja se je toliko razširila, da so v sindikatu povečali število komisij, za boljše delo pa je vsaka osnovna organizacija že po občnih zborih dobila animatorje za informiranje, kulturo in šport.

Poleg programov dela, o katerih bodo komisije še razpravljale, so se člani IO konference seznanili še z aktualno problematiko, s čimer naj bi se ukvarjale naslednje komisije:

— Komisija za družbenoekonomske odnose bi morala preučiti možnosti za zmanjšanje porabljenih sredstev v strukturi celotnega prihodka in oceniti dosednji sistem razporejanja dohodka in čistega dohodka (na podlagi izračuna za 1. kvartal 1982) in preučiti sedanja sistem pridobivanja dohodka tozda družbeni standard.

— Komisija za organizacijsko kadrovska vprašanja bi pretrgala samoupravne akte s področja statusnih razmerij in statute tozdov in del. skupnosti in preučila oceno o vlogi in delu družbenopolitičnih organizacij v železarni.

— Komisija za spremljanje sistema nagrajevanja bi preučila in ocenila strokovne podlage za razporejanje sredstev za OD in ocenila stanje realni OD delavcev železarni.

— Komisija za družbeni standard naj bi ocenila strokovne podlage za urejanje prehrane med delom, ocenila akcijo letovanja 1982 in se vključila v akcije preskrbe za naše delavce (premog, ozimnica), njeno sodelovanje bi bilo potrebno tudi v akciji za ureditev pridobivanja dohodka v tozdu družbeni standard.

— Komisija za invalidsko problematiko in VPD ter varstvo okolja naj bi prispevala k reševanju težav v lužilnici — tozd jeklovlek in preučila zadevo: pomor rib v Meži.

— Komisija za športno rekreativno dejavnost bi morala sode-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Vabilo reke

(Nadaljevanje s 1. strani)

lovati v pripravah na pohod slovenskih železarjev na Peco, v pripravah na letne športne igre slovenskih železarjev, aktivirati udarniško delo na Ivarčkem in preučiti možnosti za zaključitev investicije kegljišče.

— Komisija za vprašanja zaposlenih žena naj bi preučila odnos delovnega okolja do žena ob rojstvu otroka.

Teme so torej dane, čakajo pa na dogovor komisij, kako in koliko jih bodo vzele v delo.

IO je bil seznanjen tudi z zahtevami delavcev iz lužilnice, ki želijo ureditev delovnih pogojev. Vsa dosedanja prizadevanja ne dajejo ustreznih rezultatov. V ta namen je IO imenoval team, ki naj čimprej preuči stanje v

lužilnici in izdela sanacijski program.

Letos naša železarna organizira pohod slovenskih železarjev na Peco, ki bo predvidoma 26. junija. Hkrati je to jubilejni 10. pohod, zato naj bo izvedba primerna in so imenovali organizacijski odbor.

Pod razno so člani govorili o aktivnosti v zvezi z dopolnitvijo sporazuma o temeljnih plana občinske zdravstvene skupnosti in izobraževalne skupnosti. Opozorili so na pomanjkljivosti v razpravah in zahtevali doslednost pri vodenju akcije in obveščanju vseh zaposlenih o spremembah pred dokončno odločitvijo na zborih.

(Vir: zapisnik 1. seje IO konference OO ZS Železarne Ravne)

April v številkah

Zaostanek za predvidenim planom skupne proizvodnje v aprilu znaša 0,7 odst., v kumulativni prekoračitev 0,8 odst. V aprilu je bila tudi nižja odprema kot mesec poprej, zaostanek za planom znaša 5,5 odst. V kumulativni beležimo še prekoračitev 1,8 odst. Nedoseženi odpremi je sledila tudi fakturirana realizacija: zaostanek 0,7 odst., v kumulativni 4,2 odst. Pri izvozu smo pri dolarški vrednosti zaostali za 7,7 odst., v kumulativni 0,1 odst. Pri dinarjih pa smo plan presegli za 7,1 odst., v kumulativni 8,7 odst.

SKUPNA PROIZVODNJA

TOZD JEKLARNA. V aprilu tozd ni dosegla predvidenega plana skupne proizvodnje, zaostanek 0,1 odst., za operativnim planom pa je zaostala 1,9 odst. kljub temu, da so bili za to proizvodnjo vloženi maksimalni napor v TOZD, saj je bilo ves mesec občutno pomanjkanje starega železa. Nabiranje vložka sproti za vsako šaržo je povzročilo daljše čase izdelave. Veliko težav je bilo tudi zaradi slabe oskrbe z ostalimi materiali, kot z nikljem ter drugimi Fe legurami. Prav tako je primanjkovalo kanalske šamotne opeke za mehanizirani livni sistem. Velik problem povzroča divje nabavljanje visoko legiranih odpadkov (prokron), ki so pome-

šani z ostalim vložkom in pogosto tudi neprimernih oblik.

TOZD JEKLOLIVARNA. TOZD je presegla mesečni načrt proizvodnje za 3,9 odst. Zaradi pomanjkanja naročil, ki je bilo letos bolj občutno kot v preteklih letih, TOZD tudi v aprilu ni dosegla načrtovanega izvoza. Težave so bile z občasnim pomanjkanjem surovin, vendar to ni vplivalo na zmanjšanje obsega proizvodnje, so pa nastale nekatere motnje pri izpolnjevanju dobavnih rokov.

TOZD VALJARNA. Na težki progi je bila načrtovana mesečna proizvodnja presežena za 0,3 odst., na lahki za 13,2 odst., medtem ko znaša zaostanek na srednji progi 7,0 odst. Izraba delovnega časa za valjanje je bila v aprilu sorazmerno ugodna. Je pa stanje proge (predvsem mehaniskega dela) izredno slabo. Zastoji zaradi okvar so se zelo povečali, čeprav popravila potekajo tudi v času zastojev, ki nastajajo zaradi pomanjkanja oziroma ogrevanja vložka.

TOZD KOVAČNICA. TOZD je presegla predvideni plan skupne proizvodnje za 9,9 odst. Zaradi pomanjkanja jekla in delno slabših delovnih pogojev bo v poletnih mesecih verjetno tudi slabša proizvodnja kot v preteklih mesecih letos. Naročila za TOZD v letu 1982 že presegajo planirane količine. Za vzrok neuspele proizvodnje ugotavlja

vodstvo TOZD slabše čiščenje vložka ter površnost pri delu.

TOZD JEKLOVLEK. Vzrok nedoseganja predvidenega mesečnega plana (zaostanek 9,9 odst.) je predvsem v popravilu vlečno ravnalnega stroja ter v začetnem popravilu dvožilne vlečne klopi. Ta stroj bo v popravilu še v maju. Pri vlečenem jeklu je zaostala proizvodnja za 25,3 odst. (vzrok tudi pomanjkanje vložka), pri brušenem jeklu pa za 3,6 odst. Prekoračitev proizvodnje beleži TOZD pri luščenem jeklu 40,4 odst. in vlečeni žici 27,5 odst.

TOZD ORODJARNA. S planom predvidene skupne proizvodnje TOZD ni dosegla, zaostanek 18,6 odst. Razlogov za takšen izpad proizvodnje je več. Poudariti pa je treba, da primanjkuje predvsem naročil za izvoz, določene težave pa so tudi z vložkom. Težave nastajajo zaradi vse pogostejših okvar strojev. Temu je vzrok iztrošenost strojev, kar negativno vpliva tudi na točnost izdelave izdelkov.

TOZD STROJI IN DELI. Predvideni mesečni načrt proizvodnje v aprilu ni bil dosežen, zaostanek 5,2 odst. Zaradi prepozne termične obdelave je izpadla dokončna izdelava valjev za ZSSR, enako tudi proizvodnja batov za Magnohrom. Največjo prekoračitev predvidenega plana beleži TOZD pri obdelavi ulitkih 24,0 odst. in stiskalnicah 26,1 odst.

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI. TOZD je presegla predvideni

OSKRBA Z ENERGIJO

Zaradi pomanjkanja mazuta na tržišču je bila neredna dobava tudi za našo delovno organizacijo, tako je bila kovačnica reducirana pri porabi mazuta. Z ostalimi energetskimi mediji pa so bili vsi porabniki redno oskrbovani.

V aprilu je bilo dobavljeno

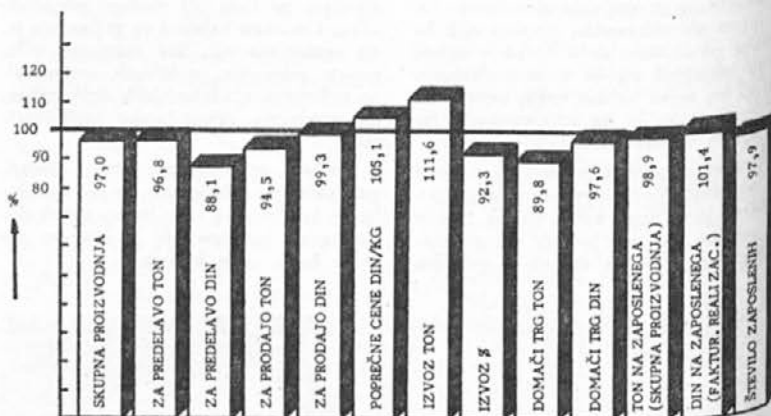
— elek. ener.	18.118.320 kWh
— zem. plina	3.378.590 Nm ³
— butana-prop.	16.520 kg
— mazuta	1.602.410 kg
— karbida	13.410 kg
— hladilne vode	905.554 m ³

Redna je bila oskrba tudi z vsemi ostalimi mediji, tako da ni bilo zastojev v proizvodnji.

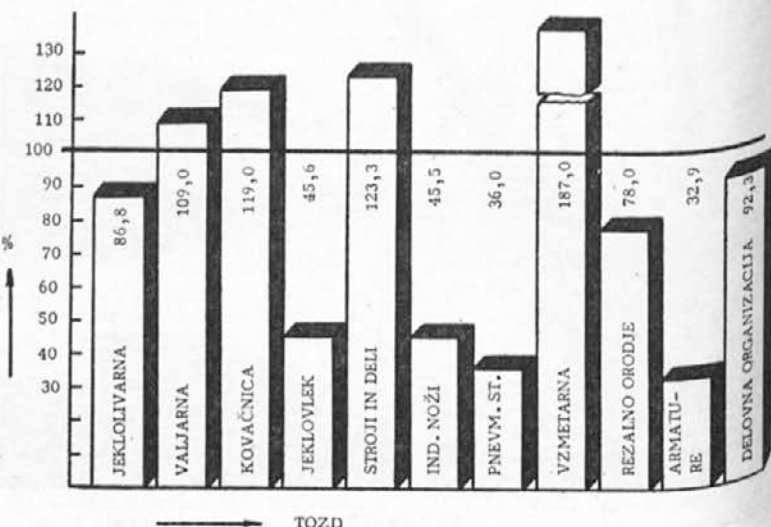
mesečni načrt za 51,6 odst. predvsem na račun proizvodnje gredic, kjer znaša prekoračitev 140,4 odst. Pri proizvodnji nožev je TOZD zaostala za 1,4 odst., brzoreznega orodja pa je bilo narejenega za 133,3 odst. več, kot je mesečno predvideno.

TOZD PNEVMATISNI STROJI. Razen večjih zastojev na nekaterih ključnih agregatih, kot so krčilni in NC stroj, je bilo v minulem mesecu tudi večje število manjših okvar in zastojev. V proizvodnji se vse bolj pozna neustrezna kvaliteta vložka ter

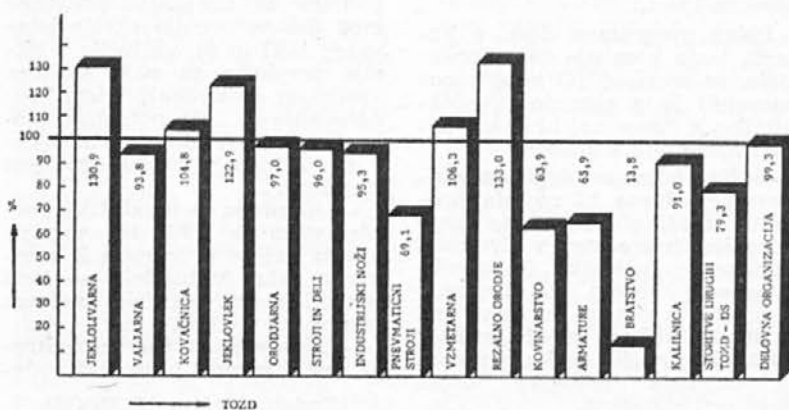
DOSEGANJE PLANSKIH OBVEZNOSTI V APRILU 1982

IZVOZ V \$ V APRILU 1982

FAKTURIRANA REALIZACIJA V APRILU 1982

TOZD

TOZD

TOZD	ODSTOTEK DOSEGANJA NAČRTOVANE PROIZVODNJE											
	SKUPNA PROIZVODNJA TON		ODPREMA TON		FAKTURIRANA REALIZACIJA DIN		IZVOZ Ž		IZVOZ DIN		DOMAČI TRG DIN	
	april	kumul.	april	kumul.	april	kumul.	april	kumul.	april	kumul.	april	kumul.
JEKLARNA	99,9	99,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
JEKLOLIVARNA	103,9	102,7	116,8	112,8	130,9	115,0	86,8	69,9	100,4	79,0	137,1	122,4
VALJARNA	97,5	100,5	92,3	100,1	93,8	90,2	109,0	125,6	125,3	140,8	88,5	81,8
KOVAČNICA	109,5	111,0	99,3	109,1	104,8	96,9	119,0	117,3	138,4	131,5	101,3	93,3
JEKLOVLEK	90,1	103,5	90,9	101,9	122,9	100,9	45,6	62,4	53,0	67,6	132,1	105,3
ORODJARNA	81,4	77,9	73,3	120,4	97,0	118,8	-	32,0	-	35,6	106,1	126,6
STROJI IN DELI	94,8	98,1	93,9	99,0	96,0	99,5	123,3	119,7	137,2	125,7	76,4	87,0
- NOŽI, BRZOREZ. OROD.	103,8	104,2	67,9	88,8	94,6	105,2	45,5	62,0	54,1	62,3	129,3	142,0
- GREDICE	240,4	162,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
INDUSTRIJSKI NOŽI	151,6	124,5	67,8	88,6	95,3	106,0	45,5	62,0	54,7	62,8	129,8	142,8
PNEVMATIČNI STROJI	97,6	98,2	76,4	90,2	69,1	86,3	36,0	84,0	50,6	103,3	69,8	85,7
VZMETARNA	99,8	100,5	104,3	101,9	106,3	101,7	187,0	142,0	106,9	78,8	89,0	92,7
REZALNO ORODJE	100,0	100,0	102,2	90,2	133,0	113,2	78,0	65,5	99,5	75,8	136,2	116,8
KOVINARSTVO	68,8	87,0	72,0	86,1	63,9	71,6	-	-	-	-	63,9	71,6
ARMATURE	76,1	82,0	75,4	80,2	65,9	71,7	32,9	62,0	38,2	63,3	117,1	87,4
BRATSTVO VARVARIN	23,0	5,7	10,0	5,0	13,8	4,7	-	-	-	-	13,8	4,7
KALILNICA	-	-	-	-	91,0	81,3	-	-	-	-	91,0	81,3
STORITVE DRUGIH TOZD, DS	-	-	-	-	79,3	84,8	-	-	-	-	79,3	84,8
DELOVNA ORGANIZACIJA	99,3	100,8	94,5	101,8	99,3	95,8	92,3	99,9	107,1	108,7	97,6	93,0

IZKORISTEK DELOVNEGA ČASA

V aprilu znaša izkoristek delovnega časa 81,68 odst., odsotnosti pa 18,32 odst.

Odsotnosti so bile porazdeljene takole:

letni dopust	5,52 odst.
izredno plačani dopust	0,57 odst.
prazniki	3,94 odst.
službena potovanja	0,35 odst.
bolezni do 30 dni	3,09 odst.
bolezni nad 30 dni	3,82 odst.
neplačane odsotnosti	0,18 odst.
ostale plačane odsotnosti	0,85 odst.

osnovnimi surovinami: nikljem iz uvoza, ognjevdržnimi materiali, zaloge goriv so padle na eno do dvodnevno porabo. S skrajnimi napori komerciala je bila zaenkrat proizvodnja še zadovoljivo oskrbovana. Še nadalje pa primanjkuje proizvodov kovinske predelovalne industrije, težave so tako pri asortimentu kot pri dobavnih rokih.

IZVOZ

Izvoz v aprilu je bil dosežen z 92,3 odst., v din 107,1 odst. Kakor že v minulih mesecih je zajemal izvoz za čvrste valute pretežno izdelke metalurških TOZD, zlasti valjana in kovana paličasta jekla, medtem ko je bil izvoz predelovalnih TOZD usmerjen v glavnem na klirinški trg.

Do konca aprila je bilo sklenjenih pogodb za okoli 16 milij. konvertibilnih in 16 milij. klirinških dolarjev. Za izpolnitev letošnjega klirinškega načrta imamo torej zagotovljenih dovolj naročil, medtem ko nam v čvrsti valuti manjka glede na plan 23 milij. \$ več ko 7 milij. \$. Manjkajo predvsem naročila za mehansko obdelane izdelke.

Upi za sklenitev manjkajočih pogodb so slabi. Obstajajo pa možnosti zaključevanja pogodb za paličasta jekla v večjih količinah od načrtovane, kar pa bo glede na zasedenost kapacitet in glede na slabši finančni rezultat, ki ga prinaša povečan izvoz, le težko dosegljivo.

zaostankom 11,0 odst., pri vzmeteh 23,0 odst.

TOZD REZALNO ORODJE. Načrtovana prodaja na domačem trgu je bila presežena za 5,0 odst., vrednostno za 36,2 odst. Zasedenost z naročili je zadovoljiva, težave so le s kontinuirano oskrbo potrebne reprodukcij-skega materiala.

TOZD ARMATURE. Plan proizvodnje na domačem trgu je bil presežen za 44,7 odst., vrednostno za 17,1 odst. Oskrba s potrebnim reprodukcijskim materialom je trenutno nekoliko boljša kot v preteklem obdobju. Še bolj pa si bo treba prizadevati za čim uspešnejše izpolnjevanje pogodbenih obveznosti tako glede količin kot tudi glede kvalitete.

NABAVA

Primerjava porab vložka v aprilu proti marcu kaže, kot da bi preskrba idealno potekala, vendar ni tako. Težko stanje v preskrbi se je iz marca nadaljevalo in stopnjevalo v aprilu z vsemi

TOZD KOVAČNICA. TOZD je zaostala za predvidenim planom na domačem trgu za 0,6 odst., vrednostno pa je bil plan presežen za 1,3 odst.

TOZD JEKLOVLEK. TOZD je presežla tako količinski kot vrednostni plan prodaje. Planirana količinska realizacija ni bila dosežena le pri vlečnem jeklu, zaostanek 10,4 odst.; vzrok je v remontu stroja za vlečenje jekla.

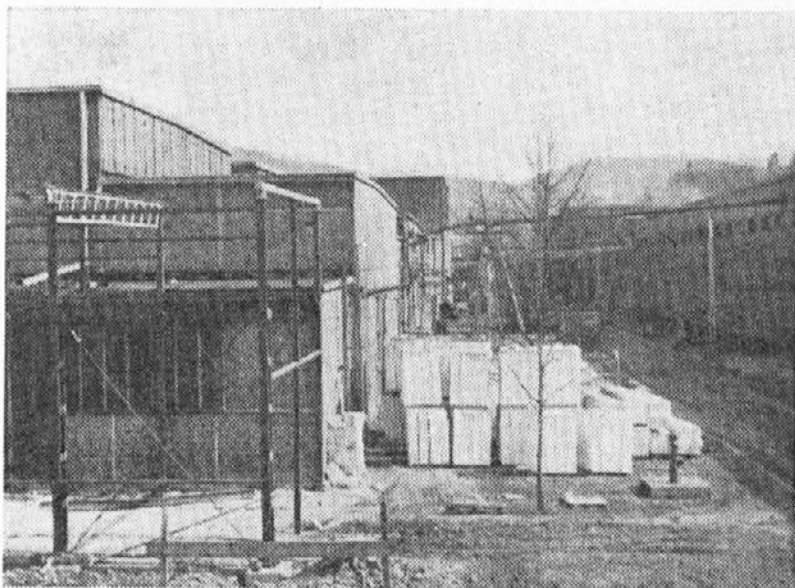
TOZD ORODJARNA. Zaostanek za predvidenim mesečnim planom na domačem trgu znaša 5,8 odst. Vrednostno pa je bil plan presežen za 6,1 odst. Zasedenost z naročili je zadovoljiva. Glede na posamezne skupine proizvodov pa TOZD precej kasni z dobavami po že sklenjenih pogodbah.

TOZD STROJI IN DELI. TOZD je dosegla le 74,7 odst. mesečne proizvodnje in s tem realizirala 76,4 odst. načrtovane mesečne realizacije. Uspešen je bil le rezultat pri prodaji obdelanih ulitkov, odkovkov in valjev, pri prodaji sestavljenih izdelkov, stiskalnic in strojev za predelavo pa TOZD ni dosegel načrtovane mesečne realizacije.

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI. Za načrtovano mesečno proizvodnjo je TOZD zaostala za 1,7 odst., vrednostno pa znaša prekoračitev 29,8 odst. Zasedenost z naročili po posameznih skupinah proizvodov je zadovoljiva, precej pa je težav z zaostanki ter dolgimi dobavnimi roki predvsem pri furnirskih nožih.

TOZD PNEVMATIČNI STROJI. TOZD je dosegla 77,9 odst. načrtovane proizvodnje in s tem realizirala 69,7 odst. mesečno načrtovane realizacije. Razen pri vrtnem orodju je bila tako količinsko kot vrednostno proizvodnja po posameznih izdelkov pod predvidenim planom.

TOZD VZMETARNA. Ob visokem izvozu je TOZD dosegla le 92,4 odst. prodaje na domačem trgu. Zaostanek pri vzmeteh znaša 22,9 odst. Temu primerna je tudi fakturirana realizacija z

Gradimo

pomanjkanje nekaterih delov, kot so: ležaji, cevi, zatiki in podobno. Za nedoseganje predvidenega mesečnega plana je po mnenju vodstva TOZD kriva tudi prevelika odsotnost z dela, predvsem bolniški izostanki.

TOZD VZMETARNA. Za predvidenim planom skupne proizvodnje je TOZD zaostala 0,2 odst. Proizvodnja vzmetnih palic je bila presežena za 24,5 odst. Pri vzmeteh pa zaostaja TOZD za 8,2 odst. predvsem zaradi slabše oskrbe z vložnim materialom.

TOZD REZALNO ORODJE. Načrtovano mesečno proizvodnjo je TOZD dosegla 100 odst. Zaradi pomanjkanja karbidne trdine nastajajo pri proizvodnji krožnih žag precejšnje težave in bati se je, da bo ta proizvodnja popolnoma ustavljena. Še nadalje so v TOZD težave zaradi prevelikih odsotnosti z dela.

TOZD KOVINARSTVO. Zaostanek za predvidenim mesečnim planom znaša 31,2 odst. Vzrok je predvsem v pomanjkanju vložka in povečanem porastu bolniških izostankov.

TOZD ARMATURE. TOZD je zaostajala za predvidenim planom skupne proizvodnje 23,9 odst. predvsem zaradi pomanjkanja naročil za ZSSR in zakašnitev pri dobavi ulitkov. V proizvodnji je primanjkovalo orodja in trdokovinskih ploščic iz uvoza.

PRODAJA DOMA

TOZD JEKLOLIVARNA. K dobri realizaciji v aprilu je prispeval v glavnem visoko produktiven asortiment, dobre prodajne cene in zmanjšan izvoz. Svoje pa je prispevalo tudi optimalno planiranje.

TOZD VALJARNA. Zaradi povečanega izvoza TOZD ni dosegla količinskega, kot tudi ne finančnega plana prodaje na domačem trgu. Zaradi pomanjkanja vložka TOZD ne more izpolniti predvidenega plana prodaje gredic.

UVOZ

Čeprav so bili prilivi v aprilu precejšnji, prav tako pa tudi združevanja po 67. in 68. členu, so vendarle nastajale težave pri uvozu blaga, predvsem pri določenih legurah in seveda, kot vedno, pri orodju.

Naših obveznosti pri Interni banki še vedno nismo uspeli poravnati. Uvoz jeklenega odpadka je čedalje večji zaradi pomanjkanja tega materiala na domačem trgu ter tudi zato, ker ga iz ZSSR ne dobimo več. To velja tudi za nikelj, saj ga v aprilu nismo več dobili iz ZSSR ter ga ni več pričakovati v prvem polletju. Ob koncu aprila je prispela po nekaj letih ponovno pošiljka z Zahoda, ki smo jo morali seveda plačati v konvertibilni valuti. To pa pomeni še dodatno obremenitev ter odlive

v konvertibilni valuti. Poraba niklja v letošnjem letu je kljub pomanjkanju v aprilu višja, kot imamo to predvideno v gospodarskem načrtu za to leto.

Iz dnevnih pravic in sredstev, ki so nam na razpolago, krijemo le uvoz najnujnejših surovin ali najkritičnejši reprodukcijski material, pomožni materiali in nadomestni deli pa ostajajo v ozadju in nikakor ne moremo zagotoviti vsaj najnujnejšega. Pri orodju so problem tako devizni režimi kot tudi devizne pravice in sredstva.

V aprilu so bili predloženi tudi še dokončni dokumenti (na novo potrjene prijave o sklenjenih pogodbah uvoza) za uvoz — carinjenje opreme od firme Stein Huerter za TOZD jeklaro ter za odpraševalno napravo od firme FLAECT; carinski postopek teče.

Večja odvisnost osebnih dohodkov od rezultatov dela tozdv oziroma delovnih skupnosti

Pri sprejemanju tez o nadaljnjem razvoju družbenoekonomskih odnosov v Železarni Ravne smo si na področju osebnih dohodkov med drugimi nalogami zastavili tudi to, da bomo pri razporejanju dohodka in čistega dohodka uredili večjo odvisnost OD od rezultatov dela tozdv in delovnih skupnosti.

Po prejšnjih javnih razpravah smo z veljavnostjo 1. 1. 1982 sprejeli dva pomembna samoupravna splošna akta:

— samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za razporejanje dohodka in čistega dohodka na ravni delovne organizacije in

— pravilnike o osnovah in merilih za razporejanje dohodka in čistega dohodka na ravni tozdv in delovnih skupnosti.

Poleg teh pa moramo pri razporejanju dohodka in čistega dohodka za osebne dohodke, skupno porabo in ostale osebne prejemke upoštevati na ravni DO še:

— dogovor SRS o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka.

Dejstvo je, da nas omenjeni akti strogo zavezujejo pri delitvi sredstev za OD v odvisnosti od rezultatov dela. Na ravni DO nadzorujejo izvajanje organi občinske skupščine in na nivoju tozdv in DSSS doslednost upoštevanja pravilnikov.

Bistvo določil je, da omenjeni akti za vsak periodični obračun in za zaključni račun — to je na zaključku kvartalov, določijo, koliko sredstev za OD nam pripada:

— na ravni delovne organizacije v celoti (po dogovoru SRS oziroma samoupravnem sporazumu) in

— na ravni vsake tozdi in DSSS posebej (po pravilnikih),

V primeru, da smo v posameznem periodičnem ali zaključnem računu porabili več ali manj sredstev za OD, nam temu primerno pripada večji ali manjši poračun OD.

Spremembe in dopolnitve predvsem pravilnikov pa so v tem, da je sedaj odvisnost sredstev za OD od rezultatov dela večja in da je izračun izplačanih ter pripadajočih sredstev za OD doslednejši po tozdi in delovnih skupnostih.

KAJ VPLIVA NA VIŠINO SREDSTEV ZA OD NA RAVNI DELOVNE ORGANIZACIJE?

Pri tem je treba povedati, da na ravni delovne organizacije velja »odgovor SRS«, če njega ni pa »samoupravni sporazum«.

Dogovor SRS pa določa za 1982. leto, da je rast sredstev za OD odvisna:

— od rasti dohodka, to je za 1. kvartal 1982 proti 1. kvartalu 1981, nato za 1. polletje 1982 proti 1. polletju 1981 itd.

— od izplačanih bruto OD na delavca v letu 1981

— od deleža izvoza v celotnem prihodku in

— od povečanja izvoza v dolarjih.

Kratko: na ravni DO bomo imeli tem višjo rast OD, čim višji bo dohodek in čim večji bo izvoz v dolarjih.

Značilno za prvi kvartal je, da smo imeli bistveno nižjo rast dohodka in bistveno boljše izvozne rezultate kot v istem obdobju leta 1981.

Na osnovi rezultatov nam je bilo dovoljeno povečati sredstva za OD za 1. kvartal 1982 za 29,3 odst., dejansko pa smo obračunali 23,2 odst., razliko pa smo poračunali.

KAJ VPLIVA NA VIŠINO SREDSTEV ZA OD NA RAVNI TOZD IN DELOVNIH SKUPNOSTI

Na ravni tozdv in DSSS veljajo določila pravilnikov. Pri tem je pomembno, da seštevek sredstev za OD po pravilnikih ne more biti višji od dovoljenih sredstev za OD delovne organizacije po družbenem dogovoru SRS.

Pravilniki določajo, da je rast sredstev za OD tozdi in DSSS odvisna od poslovne uspešnosti, to je:

- od fizične produktivnosti
- od dohodkovne produktivnosti
- od porabljenih sredstev
- od izvozne usmerjenosti in
- od akumulativnosti.

Kratko: na ravni tozdv in DSSS bomo imeli tem višjo rast OD, čim večjo produktivnost v tonah na delavca bomo dosegli, čim višji bo dohodek na delavca, čim manj bomo za to potrošili, čim več bomo izvozili in da bi tako gospodarili, da bi bil čisti dohodek tolikšen, ki bi pokrival OD, skupno porabo in bi še ostalo sredstev za razširitev naših proizvodnih in drugih naprav.

Prvi obračun po novih samoupravnih aktih po tozdi in DSSS smo za 1. kvartal 1982 že izvršili. Ta je bistveno drugačen in kvalitetnejši od dosedanjih. Ugotovljeno je, da so tozdi in delovne skupnosti dosegle bistveno različno poslovno uspešnost, in to od 83 do 156 odst. v primerjavi z lanskim 1. kvartalom. Ta jim dovoljuje različno rast OD in glede na že obračunana sredstva OD za 1. kvartal (pred poračunom OD) različen poračun OD. Po tozdi in DSSS je znašal poračun OD od (samo tozdi kovinarstvo po sklepu DS, ker ni dovolj čistega dohodka) 997 din na delavca neto do 3.380 din na delavca, torej razmerje 1:3,4.

Pri tem pa je treba vedeti, da je bil porast OD na delavca pred poračunom različen, in to od 114,0 odst. do 122,0 odst.

Tozdi, ki je imel najnižjo rast OD pred poračunom in zelo dober poslovni uspeh, je imel najvišji poračun OD.

Ponovno je treba poudariti, da se dopolnjeni sistem bistveno razlikuje od prejšnjega in da je

poračun OD samo posledica že izplačanih OD in poslovne uspešnosti vsake tozdi in DSSS. V sistem pa je še vedno vgrajena medsebojna solidarnost, ker je zaradi različno dosežene poslovne uspešnosti razlika dovoljene rasti sredstev za OD med tozdi in DSSS 6 odst. Ta solidarnost pa je nujna zaradi medsebojnih vplivov tozdv in DSSS v produkcijskem procesu.

Vrednost enote dela za poračun OD v dopolnjenem sistemu ni več tista, o kateri odločamo, temveč je posledica dovoljenih sredstev za poračun OD in obračunanih enot dela za doseg rezultatov dela. Obračunanih enot dela pa bo manj (in zato večji poračun OD), če bomo za delo porabili manj ur (manj delavcev in tudi manj nadur), če ne bomo poviševali analitičnih ocen dela in osebnega prispevka mimo rezultatov dela. To pa je v bistvu tista sprememba, ki daje kvaliteto sistemu, ker ne govorimo več o vrednosti enote dela, temveč o sredstvih OD, na katere smo po tozdi in DSSS upravičeni, in o sredstvih OD, ki smo jih že izplačali.

Vrednost enote dela (VED) je pomembna samo še za napoved akontacijskega OD za naslednje tri mesece, po vsakem kvartalu in še ta le v odvisnosti od doseženih rezultatov dela oziroma od sredstev za OD, na katere je posamezna tozdi oz. DSSS upravičena.

Samoupravna določila torej imamo. Zavedati pa se moramo, da nas bodo le-ta zadovoljila samo takrat, če bomo dobro delali. Brez tega nam še tako dobri sistemi ne dajejo tistega, česar nismo prideli.

V zvezi s poračunom OD za 1. kvartal 1982 smo prejeli nekaj pripomb, ki pa so v glavnem splošne. Na omenjene pripombe bomo dali konkretne odgovore. Treba pa je opozoriti, da je sistem večje odvisnosti sredstev za OD od rezultatov dela konkreten, zato morajo biti tudi pripombe konkretne. Do naslednjega obračuna je tri mesece. Tozdi in delovne skupnosti imajo dosti časa za analize in pripombe, vendar samo v skladu s pravilniki.

Filip Rožanc, vodja službe za sistem OD

V čajni kuhinji

ZAOSTRIMO ODGOVORNOST DO DELA

(Nadaljevanje s 1. strani)

KLJUČNE NALOGE VODSTVENIH IN VODILNIH DELAVCEV

1. Proizvodnja

Prednost pri proizvodnji:

- izvoz in posebna proizvodnja
- reproviriga za izvoz in združevalci deviz
- medsebojne dobave
- ostalo.

RPT (služba za koordinacijo proizvodnje) mora skupaj s pripravami dela tozod materialne proizvodnje strogo koordinirati proizvodnjo za zagotovitev teh prednosti. Komerciala izvede vse komercialne ukrepe (predvsem dobavne roke) in po potrebi obvestiti kupce o nastali situaciji. Vsakršno načrtovanje povečanja proizvodnje na osnovi uvoženih surovin in polproizvodov bi bilo v tem obdobju neustrezno. Povečati moramo tudi delež domačih rezervnih delov, in to ne glede na ceno in vzdržnost. Očitno pa bo treba razmisliti tudi o predelavi oz. dodelavi tujega materiala za tuje kupce.

2. Izvoz in novi posli

Z dohodkovnega vidika je treba intenzivneje iskati dodatne možnosti za izvoz na konvertibilna področja predvsem obdelanih izdelkov oziroma dohodkovno najzanimivejših izdelkov. S konkretno opredeljenimi akcijami bolj kot doslej iskati nova tržišča za naše izdelke. Že v letu 1982 je treba ustvariti realne možnosti, da bomo v letu 1983 dosegli pomemben premik v strukturi našega izvoza. Predvsem moramo količinsko povečati izvoz na konvertibilne trg iz izdelkov, kot so: valji za hladno valjenje, nerjavne armature, obdelane orodne plošče, razne obdelane osi in druge tovrstne izdelke, povečati izvoz rezil vsaj v letu 1983 in stiskalnic v letu 1984. V tej zvezi moramo prioriteto zagotoviti dosledno spoštovanje planiranih količin in rokov za medsebojne dobave v reprovirigi znotraj delovne organizacije in z drugimi delovnimi organizacijami in tozdi, ki bodo združevale devize za naše konvertibilne potrebe. Posebej velja poudariti, da medsebojno usklajevanje planov za izvoz ne sme biti samo seštevek načrtov tozod, temveč nova kvaliteta. Današnji klirinški izvoz pa moramo v čimvečji količini spremeniti v vezane posle za repromaterial, ki jih potrebujemo. V trenutni situaciji mora postati naloga vseh strokovnih kadrov v tozdi RPT in drugih, ki delajo na razvojni raziskovalnem področju, da poglobljeno delajo predvsem za zniževanje vseh vrst stroškov v proizvodnji z razvijanjem in izboljševanjem uporabljenih tehnologij. Konkretni programi dela na osnovi vrednostnih analiz in predlogov tozod osnovnih dejavnosti bodo povečali našo konkurenčno sposobnost na tujih trgih.

3. Investicijska dejavnost

V železarni Ravne izvajamo že več let precejšnje število investicijskih projektov. Gradimo predolgo in s tem tudi drago. Za nekatere najete dinarske in devizne kredite je že nastopil čas za vračanje anuitet. Pretežni del naših investicij je do danes le porabljal našo akumulacijo in še ne prinašajo dodatnega dohodka. Ta negativni učinek na gospodarjenje se v tem težjem gospodarskem trenutku zato še bolj zaostruje. Novi zakon o razpolaganju s konvert. devizami bo zelo verjetno vplival tudi na zmanjšanje ali izpad določene proizvodnje pri nas in tako na zmanjšanje planiranega dohodka. Zato se nam lah-

ko občutno zmanjša tudi naša realna investicijska sposobnost. Denarja za nove naložbe skorajda ne bo.

Ena izmed ključnih nalog je zato, da se na področju investicijske dejavnosti čim bolj prizadevamo za čimhitrejši dokončanje najpomembnejših že začelih investicij.

V odvisnosti od naše dohodkovne oz. investicijske sposobnosti pri nujnem povečanju tudi lastnega izvoza moramo računati, če bo potrebno, tudi načasno ustavitev katerega izmed projektov.

Poslovodni odbor bo skupno z ravnatelji tozdi in PII na osnovi globlje analize pripravil konkreten predlog ukrepov na področju investicijske dejavnosti ter ga dal v obravnavo samoupravnim organom. Takoj pa moramo pričeti s skrajnim varčevanjem vseh sredstev tako za enostavno kot za razširjeno reprodukcijo.

4. Varčevanje

Zlasti vodilni in vodstveni delavci smo odgovorni, da poostriamo varčevanje. Pri vsakem opraviilu moramo imeti pred očmi, koliko materiala, energije, delovnih ur itd. porabimo. Nabavljali bomo le res nujne materiale in zagotovili skrajno varčno porabo.

5. Dvig kvalitete

Slaba kvaliteta raste, zavedamo se, da je za to tudi vrsta objektivnih pogojev. Vendar je potrebna zavestna akcija za izboljšanje kvalitete. Potreben je večji nadzor v proizvodnji, večja prisotnost strokovnih delavcev in dosleden disciplinski in materialni pregon delavcev, ki zaradi malomarnosti povzročijo napake, izmet, zamenjave itd. Vodstveni in strokovni delavci so odgovorni, da se proizvod izdelka po predpisani tehnologiji, brez ponavljanja operacij, na pravem materialu itd.

6. Dobavni roki

Ena najhujših točk naše delovne organizacije je spoštovanje dobavnih rokov. Celotno za izvoz, ki ima že drugo leto vso prioriteto v proizvodnji in poslovanju naše delovne organizacije, vztrajno kršimo roke in zato izgublamo naročila, v oči naših kupcev pa postajamo nesoliden partner. Mi, vodilni, vodstveni in strokovni delavci pri tem lahko in moramo temeljito spremeniti stanje. V proizvodnji se mora začeti borba za izvajanje dobavnih rokov, saj je to naša poslovna zaveza, naša solidnost. Pri tem mora dobiti služba za grobi plan v TOZD RPT odločilnejšo vlogo, da bomo v teh razmerah z manjšo količino jekla, neustrezno kvaliteto, dosegli res maksimalni izvoz in ustrezen ekonomski rezultat. Priprave dela po TOZD morajo s službo za grobi plan tesno sodelovati in usklajevati proizvodne tokove in se v določenih izjemnih situacijah podrediti strokovnim rešitvam službe za grobi plan.

7. Organizacija dela

Organizacija dela je živ pocus, ki se stalno dopolnjuje in razvija, razvijajo pa jo ljudje, ki imajo pri delu odprte oči, ki mislijo, ki se zavedajo, da je treba delati boljše, boljše kvaliteto, z manj stroškov, z manj napora itd. Živimo in delamo v času, ko je takšen pristop k delu še zlasti potreben. Mi smo najbolj poklicani, da k temu prispevamo, ustvariti pa moramo tudi vzdušje uspešnosti pri delu in pritegniti sodelavce k razmišljanju pri delu, k iskanju rešitev v organizacijo dela.

8. Zaposlovanje

Delavski svet DO je sprejel začasen ukrep prepovedi večanja števila delav-

cev v TOZD in delovnih skupnostih skupnih služb oz. v delovni organizaciji. Ob stagnaciji proizvodnje in slabšanju poslovnega rezultata je nemogoče, da še kar naprej večamo število delavcev v delovni organizaciji. Mnoge delovne organizacije so že lani celo znižale število zaposlenih, vse pa so ustavile dodatno zaposlovanje. Na področju zaposlovanja ukrepamo torej med zadnjimi, zato ne more biti nikakršne dileme, kako se bomo obnašali. Nasprotna ekonomska situacija v svetu in doma nas sili, da nas manj kot večraj, naredi več, kot naredimo danes. Le tako lahko pričakujemo rahlo rast življenjskega standarda. Pri tem se moramo zavedati, da z začasnim omejevanjem zaposlovanja, z boljšo organizacijo dela, z bolj intenzivnim in kvalitetnim delom ustvarjamo boljši poslovni rezultat in s tem pogojem za ponovno hitrejšo zaposlovanje.

Naš sedanjí pristop, ko smo vrsto problemov reševali z novimi zaposlitvami, moramo v kali spremeniti. Te probleme bomo reševali izključno z boljšo organizacijo dela, z ukinjanjem in združevanjem del, z boljšim izkoriščanjem delovnega časa itd.

9. Disciplina

Trenutni in dolgoročni gospodarski položaj zahteva, da začnemo konkretnije spreminjati odnos do dela. To z drugimi besedami pomeni odločnejši boj nedelu, slabemu delu, pohajkovanju, špekuliranju z normami, zamuju, predčasnemu odhajanju itd. Naša naloga je, da vztrajamo pri disciplini, pri spoštovanju v samoupravnih splošnih aktih dogovorjenem redu in da proti kršiteljem dosledno sprožamo postopke. Tu celo ne gre toliko za delavce, ki red kršijo in slabo delajo, ampak bolj za večino discipliniranih delavcev, ki se počutijo ob prepuščanju nedelu opeharjeni. Pri tem se nam zdi posebej pomembno naglasiti, da mi vodilni in vodstveni delavci utrjujemo disciplino z lastnim vzgledom ter pravičnim in nepopustljivim odnosom do ne-discipliniranih delavcev. Zlasti delovodje morajo vedeti, kje so njihovi sodelavci, kdaj pridejo in odidejo, kako izkoriščajo delovni čas, kako varčujejo, izvajajo tehnološke in organizacijske predpise itd. Delovodja mora na sodelavce vplivati, da bodo spoštovali red in disciplino in sprožiti postopek proti vsem kršilecem. Vodja in ravnatelj pa mu morata pri tem pomagati.

10. Red in čistoča

Tudi red in čistoča na delovnem mestu in v vsej tovarni ni le lepota muha, ampak pomemben pogoj boljšega dela in naše solidnosti. Urejenost okolja, čistoča, vzdrževanje strojev in naprav kaže naš odnos do dela in do nas samih. Zato imamo tudi na tem področju vrsto nalog. Zlasti moramo vztrajati pri čiščenju in vzdrževanju strojev, pri redu v delovnem okolju, pri redu ob naših halah in cestah itd. Vsak zastoj pri proizvodnem delu moramo izkoristiti v ta namen, proti delavcem, ki ob zaključku dela ne očistijo delovnih naprav, moramo sprožiti disciplinski postopek.

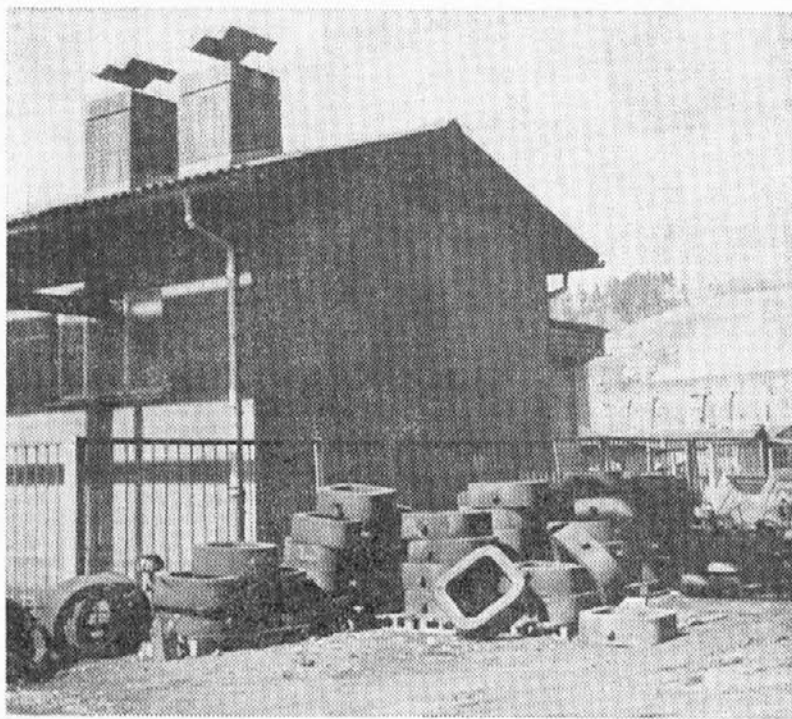
11. Večja obveščenost delavcev

V obdobju težjih razmer je obveščenost vseh delavcev pogoj za spreminjanje odnosa do dela in prizadevanj za boljše poslovne rezultate. Pri tem imamo najpomembnejšo vlogo prav mi vodilni in vodstveni delavci. Z osebnim, neformalnim stikom z delavci moramo zagotoviti obveščenost o situaciji in aktualnih nalogah. V ta sklop spada tudi nujnost, da krepimo zavest o neposredni odvisnosti osebnih dohodkov od proizvodnih in poslovnih rezultatov. Ocenjujemo, da je to premalo prisotno, da prevečkrat diskutiramo o osebnih dohodkih, kot da niso posledica našega boljšega ali slabšega dela in poslovanja. V to nas sili tudi novi sistem razporejanja dohodka in čistega dohodka, ki osebne dohodke še bolj pogojuje od poslovne uspešnosti delovne organizacije in TOZD oz. delovne skupnosti. Borba za višje osebne dohodke je borba za produktivnejše in rentabilnejše delo, ne pa borba za uravnilovko, za spremembo sistema razporejanja dohodka in čistega dohodka itd.

Na vsakem koraku moramo torej krepiti zavest o neposredni soodvisnosti dela in rezultatov dela z osebnimi dohodki, skupno porabo in razširjeno reprodukcijo.

12. Izboljšanje delovnih odnosov

Kvaliteta oz. raven medčloveških odnosov v delovnem procesu je pomemben dejavnik dela in rezultatov dela. Pri delu morajo vladati tovariški medsebojni odnosi, ne odnosi nadrejenosti in podrejenosti, ampak delovni odnosi med ljudmi, ki opravljajo različne funkcije v proizvodnem procesu. Avtoriteta delovodje je odvisna od nje-

Hiška

govega strokovnega znanja, organizacijske sposobnosti in ravni medsebojnih odnosov. Tudi pri nas ponekod poznamo skrajnosti, da je vodilni delavec neprestano v konfliktu s sodelavci ali da popušča pri izvajanju nalog, disciplini itd. Pri tem se moramo zavedati, da pri izvajanju delovnih nalog, kvaliteti, disciplini, ni nikakršnega popuščanja. Vsak delavec mora svoje naloge odgovorno opravljati. Toda to moramo doseči brez stalnih konfliktov, z raz-

ocenjevali delo vodilnih in vodstvenih delavcev, o vsakem posamezniku sprejeli sklep in o sklepih obvestiti vse delavce. Merila za oceno bodo proizvodni rezultati ustrezne enote, kvaliteta dela, disciplina, medsebojni odnosi itd. Če bo delavski svet sprejel negativno oceno, bo to pomenilo začetek postopka za prerazporeditev delavca. To omenjamo zato, da bomo pravočasno začeli odpravljati morebitne slabosti pri delu, zaostri disciplino, izboljšali organizacijo dela itd.

13. Boljše delo strokovnih služb

V zaostrenih gospodarskih razmerah ima strokovno in razvojno delo še pomembnejšo vlogo. Treba je intenzivneje analizirati stanje, iskati nove rešitve, se prilagajati novo nastalim razmeram. Zato upravičeno pričakujemo še bolj kreativno delo sleherne strokovne službe, zlasti v TOZD skupnih in spremljajočih dejavnosti ter delovnih skupnostih. Potrebne so nam kvalitetne analize proizvodnih in poslovnih tokov z oceno vzrokov in predlogi usmeritev. Od strokovnih kadrov zahtevamo več ustvarjalnosti in ažurnosti, več prodornosti.

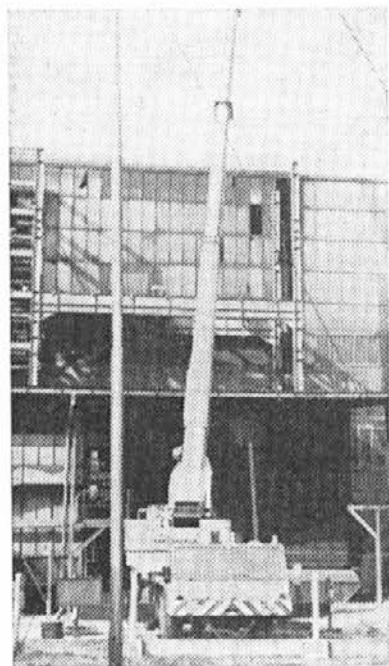
14. Ukrepi v primeru začasne ukinitve proizvodnje

Konkretno programe ukrepov v primeru začasne prekinitve proizvodnje v posameznih delih delovnega procesa bodo izdelale strokovne službe skupaj s PO. Tu poudarjamo, da prekinitve proizvodnje ne sme pomeniti nedela, pohajkovanja itd. Ob vsaki prekinitvi se bomo dogovorili ali za prerazporeditev delovnega časa ali za dopust ali za začasno premešitev na druga dela v TOZD ali tudi v drugo TOZD itd. V tako težki gospodarski situaciji v vsej državi nima nihče pravice odkloniti drugega dela. Pri tem moramo mi organizatorji dela paziti, da ne bo izkoriščanja delavcev, pa tudi da ne bo popuščanja delavcev, ki bodo delo morebiti odklonili.

Naše dosedanje dobro skupno delo je dalo pomembne uspehe na vseh področjih. Lahko pa bi rekli takole: če smo do danes delali dobro, moramo od jutri naprej še bolje. Nujen je preokret v našem obnašanju, v našem angažiranju.

Najodgovornejši ljudje v republiki so nam rekli, da kdor ni kos prihodnjim nalogam ali bo prikrito ali odkrito vnašal pesimizem v akcijo, naj raje razmisli in prepusti odgovorno delo tistemu, ki se bo z vsem žarom in požrtvovalnostjo vrgel v razreševanje težav.

Verjamem, da med nami ni omahljivcev, pa čeprav bodo preizkušnje res hude.

Delo v višini

vijanjem zavestne odgovornosti vsakega delavca, z avtoriteto znanja in pravih organizacijskih rešitev ter s sprožanjem postopkov proti delavcem, ki ne izpolnjujejo delovnih obveznosti. Odnosi v delovnem procesu so odvisni tudi od splošne aktivnosti in vloge vodilnih in vodstvenih delavcev.

Zadnji referendum o osebnih dohodkih je pokazal, da je ogromna večina teh delavcev stala povsem ob strani, da mnogi delavcev niso niti obvestili o predlaganih spremembah, kaj šele, da bi vplivali za pozitiven izid referenduma. To je pomembna kritika našega dela, zato je treba ta odnos korenito spremeniti. Naj ob tej priložnosti opozorimo na predvidene spremembe določil o odgovornosti v statutih, o katerih smo že razpravljali, sprejeli pa jih bomo še letos. Po teh določilih bodo delavski sveti TOZD, delovnih skupnosti in delovne organizacije enkrat letno

Delavci o osebnih prejemkih in materialnih stroških

Delavski sveti tozdv in delovnih skupnosti so od 29. marca do 2. aprila 1982 obravnavali in sprejeli predlog višine osebnih prejemkov iz sklada skupne porabe, materialnih stroškov ter iz dohodka in sredstev za osebne prihodke za leto 1982. Predlog je tiskan v Poročevalcu št. 8/82 ter spremenjen oz. dopolnjen pri točkah II-7 in II-8 z dopisom centra za samoupravo z dne 29. marca 1982. Ob obravnavi so delavski sveti izoblikovali naslednje pripombe:

JEKLARNA

Premalo je stimulirano nabiranje barvnih kovin in eksplozivnih teles,

prav tako pa so nagrade za študente in dijake prenizke. Menijo, da bi se morale te nagrade povišati skladno z občinsko rastjo OD v preteklem letu. Delavski svet predlaga odboru za dohodkovna vprašanja, da te pripombe upošteva pri pripravi predloga za leto 1983.

Odgovor

Pripomba DS tozd jeklarna v zvezi z večjo stimulacijo za nabiranje barvnih kovin in eksplozivnih teles ter nagrade za študente in dijake bomo preučili na ravni DO in jo ustrezno upoštevali v pripravi predloga za leto 1983.

STROJI IN DELI

Regres za otroka do 10 let bi moral biti enako visok kot za otroka nad 10 let starosti.

Odgovor

Regres za otroke do 10 let je že vsa leta nazaj nižji kot za otroke nad 10 let. To je tudi logično, saj se med otroke nad 10 let štejejo tudi vsi dijaki in študentje.

PNEVMATIČNI STROJI

Zakaj niso izenačeni zneski oz. odstotki za jubilarne dela in odpravnina ob odhodu v pokoj na ravni sozda ter kakšne so razlike med ostalimi DO sozda?

Odgovor

Pri letošnjem usklajevanju na ravni sozda še ni prišlo do popolne izenačitve zneskov za delovne jubileje in odpravnine zaradi znatnih odstopanj oziroma razlik v preteklih letih. Potrebno je poudariti, da se je naša železarna zelo približala ostalim, vendar še rahlo zaostaja. Ta razlika pa se bo sčasoma zmanjšala na minimum oz. je cilj, da se zneski izenačijo glede na dokaj uspešno poslovanje železarne Ravne v primerjavi z ostalimi DO v sozdu.

ENERGIJA

Pri dnevnihah za odsotnost nad 12 ur naj se doda »nad 150 km«.

TRANSPORT

V bodoče naj se za jubilarne dela upošteva skupna delovna doba in ne samo delovna doba v železarni Ravne.

Odgovor

Pobudo o priznavanju skupne delovne dobe za jubilarne dela je dal že družbeni pravobranilec samoupravljanja občine Ravne. Dejstvo je, da v občini Ravne to ni usklajeno, saj večina DO priznava skupno delovno dobo. Medtem ko pa v SOZD Slovenske železarnice, katerega član je tudi naša železarna, priznavajo le delovno dobo v DO in v SOZD. Zato se železarna ne more obnašati mimo SOZD, katere sestavni del je.

KADROVSKO SPLOŠNE ZADEVE

Predlagatelj naj da pojasnilo, katere strukture učencev so vključene v postavki »učenci poklicnih šol«.

Odgovor

Pri postavki regres za učence poklicnih šol je potrebno poudariti, da predlagatelj predloga ni imel v mislih novega sistema usmerjenega izobraževanja. Zato predlagamo, da kadrovska služba oz. referenti za izobraževanje to zadevo preučijo in jo temu primerno definirajo.

Zaradi novega sistema izobraževanja bo potrebno to kategorijo ukiniti, ker v bistvu več ne obstaja oz. bo mogoče tako opredeliti samo tiste učence, ki se bodo že pred šolanjem trdno odločili za stopnjo poklicne izobrazbe.

(Vprašanja in pripombe je zbral center za samoupravo in informiranje, odgovorili so v službi za sistem OD)

Delovno tekmovanje kovinarjev in metalurgov

Med 17. in 21. majem je v železarni potekalo občinsko delovno tekmovanje kovinarjev in metalurgov. Livarji so tekmovali že prej, avtomehaniki pa na Prevaljah. Za naše delavce je to bilo že 6. tekmovanje, hkrati pa 1. občinsko. Na njem so sodelovali delavci rudnika Mežica, Inštalaterja in Integrala s Prevalj in naši.

Kot zmeraj, je bila tudi letos organizacija zelo dobra, delovna mesta lepo pripravljena, pogoji za vse enaki. Organizacijski odbor pod vodstvom inž. Pahorja in komisij (skupaj okoli 50 ljudi) je imel obilo dela, opravil pa ga je v splošno zadovoljstvo. Priložnostna razstava o prejšnjih tekmovanjih je bila na upravi, izšli sta dve številki biltena »Koroško proizvodno tekmovanje«.

Najboljše čaka zdaj še republiško tekmovanje, čestitke pa veljajo njim, vsem udeležencem in prirediteljem.

REZULTATI

Strugarji

1. Feliks Petrič, SGV
2. Jože Kotnik, SGV
3. Franc Čebulj, orodjarna

Rezkalci

1. Karel Obojnik, kovinarstvo
2. Janko Bajec, stroji in deli
3. Ferdo Sekolovnik, SGV

Brusilci

1. Alojz Janota, orodjarna

2. Drago Kok, orodjarna
3. Ferdo Maze, rezalno orodje

Orodjarji

1. Peter Wlodyga, orodjarna
2. Alojz Burjak, rudnik
3. Roman Šopar, pnevmatični stroji

Strojni ključavničarji

1. Feliks Zdovec, SGV
2. Jože Škorjanc, stroji in deli
3. Stanko Jamnik, kontrola kak.

Varilci — REO

1. Rudi Grauf, rudnik
2. Jernej Grobelnik, energija
3. Anton Pečnik, energija

Plamenski varilci

1. Vinko Gostenčnik, energija
2. Stefan Čepin, rudnik
3. Stefan Glavak, energija

Varilci — TIG

1. Rajmund Jamnik, jekloliv.
2. Horst Dvornik, jekloliv.
3. Jože Lasnik, jekloliv.

Livarji

1. Mirko Grobelnik, jekloliv.
2. Bernad Hovnik, jekloliv.
3. Bogomir Založnik, jekloliv.

Kovači

1. Franjo Večko, SGV
2. Ivan Praznik, SGV
3. Marjan Planšak, kovačnica

Avtomehaniki diesel

1. Franc Mikolič, Integral
2. Tomaž Herman, Integral
3. Viljem Naveršnik, Integral

Sklepi in stališča delavskega sveta železarne Ravne

Delavski svet je na svoji 10. seji 17. 5. 1982 sprejel naslednje pomembnejše sklepe in stališča:

Sprejel je pobudo IO konference sindikata in zadolžil poslovodni odbor, da do prihodnje seje poda poročilo o stanju v lužnici.

POGOJI GOSPODARJENJA SE ŠE ZAOSTRUJEJO

Sprejel je poročilo o poslovnih rezultatih v I. kvartalu 1982 in informacijo o nadaljnjem zaostrovanju pogojev gospodarjenja. Ker bodo imele pričakovane težave z oskrbo iz repromateriali zelo negativne posledice na poslovni rezultat posameznih tozdov in delovne organizacije, je sprejel delavski svet nekatere konkretne naloge, ki jih moramo uresničiti v prihodnjem obdobju:

— V akcijskem programu, ki smo ga sprejeli na 9. seji delavskega sveta 24. 3. 1982, so opredeljene ključne naloge, ki jih je treba uresničevati za premagovanje nastalih težav. Delavski svet zahteva, da zlasti poslovodni odbor, ravnatelj in strokovne službe skrajno odgovorno in akcijsko pristopijo k izvažanju konkretnih nalog. Ob polletni bilanci zahteva delavski svet pisno poročilo posameznih služb, ki imajo v akcijskem programu opredeljene konkretne naloge.

— Poslovodni odbor naj zagotovi, da bodo vsi delavci železarne Ravne obveščeni o bližnjih težavah in ukrepih za njihovo premagovanje. Zlasti delavci, ki organizirajo delovni proces, in aktiviste samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij je treba sproti in kvalitetno obveščati o nastalem položaju in ukrepih.

— Čeprav je delavski svet delovne organizacije že v akcijskem programu opredelil izvoz kot temeljno nalogo, ponovno poudarja, da je edini izhod iz nastalih težav povečanje izvoza in povezovanje z drugimi organizacijami združenega dela v skupne izvozne programe. Pri tem se moramo zavedati, da je problem izvoza predvsem problem proizvodnje, torej kvalitete proizvodov, lastne cene in še zlasti dobavnih rokov. Tem in drugim vprašanjem morajo v tozdi posvetiti še večjo pozornost.

Zelo pomembno je tudi poznavanje razmer na zunanjem trgu in naša komercialna prodornost, kar moramo doseči s strokovnim delom v tozdu komerciala.

V akcijskem programu smo se na področju zaposlovanja opredelili za racionalno zaposlovanje, boljše organizacijo dela itd. Ocenjujemo, da se ta naloga ne izvaja v celoti, zato je delavski svet sprejel naslednje konkretne ukrepe:

— Začasno — do izdelave podrobnih kadrovskih planov za posamezne tozde in delovne skupnosti skupnih služb — je zaustavljeno vsako povečevanje števila delavcev v vsej delovni organizaciji. Za izvajanje ukrepa odgovarjajo ravnatelj in kadrovska služba, ki mora na vsak poskus odstopanja opozoriti poslovodni odbor.

— Služba za organizacijo mora skupaj z ustrezno službo v tozdu preučiti upravičenost zaposlitve novega delavca na izpraznjeno mesto. Preučiti je treba možnost racionalizacije dela, ukinitve posameznih del, združevanja itd. Služba se mora lotiti tudi analize kompletne organizacije dela v posameznih tozdi, delovnih skupnostih in delovni organizaciji ter podati predloge za njeno izboljšanje.

— Strokovne službe delovne skupnosti za kadre in splošne zadeve in tozda kontrola kakovosti naj pripravijo celovito oceno o delovni in tehnološki disciplini ter varovanju družbene lastnine. Poročilo naj zajema prikaz dejanskega stanja, opis vzrokov in predlog ukrepov. Delavski svet bo poročilo obravnaval na svoji naslednji seji.

Da bi bil ob morebitni ustavitvi proizvodnje v posameznih delih delovnega procesa proizvodni in poslovni izpad čimmanjši, se moramo za tak primer že vnaprej temeljito pripraviti. Posamezne strokovne službe pripravijo naslednje programe:

— Služba za kadre: o možnosti premeščanja delavcev na druga dela, o prerazporejanju delovnega časa, o uporabi dopustov itd.

— TOZD RPT: o prioritetah, pretoku materialov, usklajevanju proizvodnega procesa itd.

— TOZD komerciala o komercialnih ukrepih v pogojih zmanjšane proizvodnje, o prioritetah itd.

— Služba za organizacijo: o organizacijskih vprašanjih v takih pogojih itd.

— Služba za plan in analize: o ažurnem spremljanju in analiziranju poslovnih učinkov zmanjševanja proizvodnje, o realnosti planskih ciljev, o vsebini in pretoku poslovnih informacij itd.

Prav tako morajo program ukrepov pripraviti v vseh tozdih kjer je realno pričakovati zmanjšanje proizvodnje.

Na kraju je delavski svet pozval vse poslovodne, vodilne in strokovne delavce, naj storijo vse možne ukrepe, da zagotovimo vsaj minimalno oskrbo z repromateriali in se tako izognemo veliki proizvodni in poslovni škodi.

Delavski svet je ugotovil, da je veljavno sprejet samoupravni sporazum o delitvi OD. Potrdil je predlagane dodatke za deficitarnost kadrov, delež OD za izjemne temperature in AOD tipičnih del in nalog po predlogu službe za sistem OD z dne 7. 5. 1982.

Potrdil je listo arbitrov za arbitražo pri reševanju sporov v zvezi z AOD.

Sprejel je energetsko poročilo za leto 1981 in program saniranja izgube pri pokrivanju stroškov centralnega ogrevanja z dopolnitvami, kot jih je predlagal odbor za poslovanje. Čez tri mesece mora poslovodni odbor pripraviti poročilo o izvajanju programa.

Sprejel je pobudo družbenega pravobranilca samoupravljanja občine Ravne glede sprememb in dopolnitev pravil-

nikov o delovnih razmerjih. Opredelitve primerov sklepanja delovnega razmerja brez oglasa bomo v železarni podrobno preučili in na novo opredelili v spremembah samoupravnih aktov o delovnih razmerjih do 31. 12. 1982.

Združena sredstva, ki so jih tozdi železarne Ravne združili kot sovlagateljski delež na osnovi skupnega dohodka v projekte: torzijske osi, regalno paletno skladišče, preusmeritev pil, razširitev kotlarne se skupaj z nadomestilom za gospodarjenje vrnejo prvič po zaključnem računu za leto 1982. Skupni dohodek pa se začne ugotavljati in obračunavati v tozdih: stroji in deli, rezalno orodje in energija s 1. 1. 1982.

ZA GRADNJO STANOVANJ

Po zaključnem računu za leto 1981 izdvojen sredstva v skladu skupne porabe, namenjene za stanovanjsko gradnjo in gradnjo jedilnice v znesku 10.935.379,07 din, se v celoti porabijo za stanovanjsko gradnjo.

Iz združenih sredstev sklada skupne porabe, oblikovanega iz čistega dohodka na osnovi prispevkov na osebne dohodke, in iz sredstev sklada skupne porabe, namenjenega po zaključnem ra-

čunu za leto 1981 za stanovanjsko izgradnjo, se vežejo sredstva pri Ljubljanski banki — Temeljni koroški banki Slovenj Gradec v višini 21.000.000 din za dobo 16 let brezobrestno in z 10-mesečno čakalno dobo. Ta vezana sredstva, povečana za 75 % bančnih sredstev, se po preteku čakalne dobe najamejo kot dolgoročno stanovanjsko posojilo za nakup družbenih stanovanj v višini 36.750.000 din za dobo 15 let po 5-odstotni obrestni meri. Posojilo se bo odplačevalo iz čistega dohodka, ki ga tozdi in delovne skupnosti združujejo na osnovi prispevkov na osebne dohodke.

Železarna Ravne najema pri Samoupravni stanovanjski skupnosti Ravne na Koroškem dolgoročni kredit za nakup družbenih stanovanj v znesku 7.000.000 din za dobo 15 let in 4-odstotno letno obrestno mero, ki se po preteku 10 let od pričetka odplačevanja poveča za 2 % za neodplačani del posojila.

Najeto posojilo se bo vračalo iz sredstev čistega dohodka, ki ga bodo temeljne organizacije v naslednjih letih izdvojile za stanovanjsko gradnjo.

Delavski svet je imenoval Jožeta Žunca za člana poslovodnega odbora za področje marketinga.

SODELOVANJE MED VDO FNT, VTOZD FIZIKA IN NAŠO ŽELEZARNO

Pred leti smo pogosto slišali kritike, da med univerzami in delovnimi organizacijami ni pravega sodelovanja. Za visokošolsko temeljno organizacijo združenega dela Fizika, ki deluje v okviru visokošolske delovne organizacije Fakulteta za naravoslovje in tehnologijo v Ljubljani, pa taki očitki že več kot desetletje niso upravičeni. Že nekajkrat so sodelavci te TOZD organizirali posvetovanja o uporabni fiziki. Pred leti so izvedli ciklus predavanj, ki so bila posebej namenjena tistim fizikom, ki delajo v industriji. Nekajkrat smo fiziki, ki smo zaposleni v slovenskih železarnah, predavali študentom četrtega letnika tehniške fizike o našem delu in jim tako olajšali odločitve glede izbire področja dela. Študenti fizike, ki so štipendisti naše železarne, pa tudi drugi, lahko opravljajo diplomsko delo pri nas. Tak primer smo imeli. Somentor,

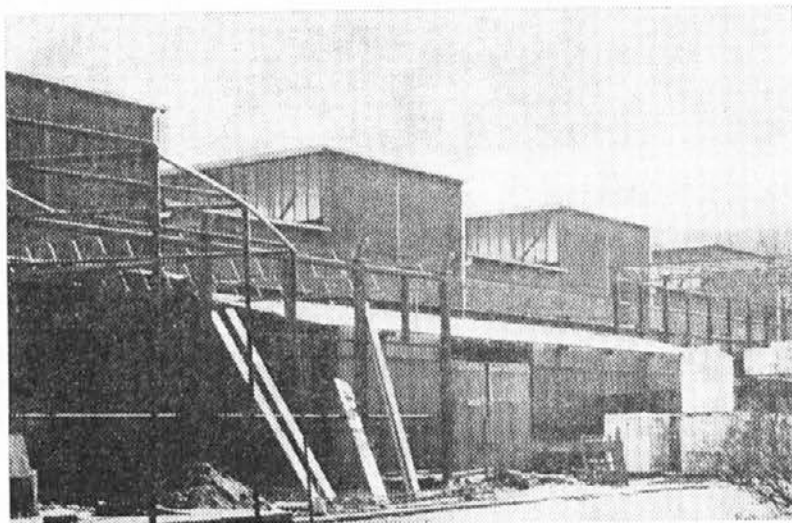
ki je imenovan iz vrst sodelavcev železarne, potem tudi povsem enakopravno sodeluje pri oceni diplomantovega dela in zagovora naloge. Nekajkrat smo sodelavci Slovenskih železarn že sodelovali pri oceni raziskovalnih del s področja fizike, ki so bila predlagana za razne nagrade.

V tem šolskem letu so avtorja tega zapisa povabili, da bi pripravili predavanje v okviru ciklusa Izbrana poglavja iz fizike. Ta je namenjen študentom podiplomskega študija fizike in učiteljem VTOZD Fizika.

Za predavanje sem si izbral temo z naslovom »Toplotne napetosti v jeklih«. Gre za napetosti, ki so posledica temperaturnih gradientov v jeklenih izdelkih. Najprej sem obdelal toplotne napetosti v primeru, ko velja med napetostmi in deformacijami linearna zveza. Problem sem razširil še na idealno elastično-plastično obnašanje materiala. Pri konkretnem primeru sem upošteval še zunanji mehanski vpliv — hidrostatski tlak. Računsko sem obdelal le tiste primere, pri katerih je mogoče diferencialne enačbe rešiti analitično. Kvalitativno sem prikazal nastajanje zaostalih napetosti med toplotno obdelavo jekla. Pri tem sem nakazal posledice fazne premene $\gamma \rightarrow \alpha$. Na koncu sem razložil rentgensko metodo merjenja zaostalih napetosti.

Obilica vprašanj po končanem predavanju je potrdila, da je bila tema za poslušalce zanimiva. V razgovoru so profesorji VTOZD Fizika izrazili željo, da bi fiziki iz industrije sodelovali tudi pri oblikovanju predmetnika in učnega načrta za študij fizike. Ni dvoma, da bi bila taka pomoč zelo koristna.

Dr. Ferdo Grešovnik

Pravokotja

IZ ŽELEZARSKEGA ZBORNIKA

Strokovnjaki železarne Ravne del svojih raziskav redno objavljajo v Železarskem zborniku. Za naše bralce objavljamo povzetek iz zadnjih dveh števil.

ŽELEZARSKI ZBORNIK 81/4

D. Vodeb, J. Borštner, J. Bratina, Z. Erjavec, Opis stanja, razvoj in varčevalna politika na področju energetike v črni metalurgiji

V članku je opisan razvoj energetike v SFRJ in SRS. Iz prikaza je razvidno, da je črna metalurgija tudi sledila svetovnim tendencam razvoja. Varčevanje z energijo je najbolj realna osnova za prebroditev težav glede oskrbe in stroškov z energijo. Navajamo izhodišča za program varčevanja v železarni Ravne, organizacije teama, razmišljamo o realnosti prihrankov in upoštevamo omejitvene dejavnike pri uvajanju varčevalnih ukrepov v proizvodne procese. Na koncu so prikazani primeri, kako dolgoročno rešiti varčevanje z energijo pri karakterističnih metalurških agregatih.

ŽELEZARSKI ZBORNIK 82/1

J. Rodič, M. Lečnik, A. Zalesnik, I. Gros, S. Hrnčič, Jekla za pnevmatična orodja — osnovne lastnosti in zagotavljanje kakovosti

Pnevmatična orodja predstavljajo specifičen del proizvodnega programa, ki zahteva dokaj raz-

nolik asortiment kovanega in valjanega jekla ter jeklolitine.

Za nekatere posebno zahtevne dele je treba zagotoviti specialne lastnosti. V kontroli te lastnosti kontroliramo, rezultate dokumentiramo in s pomočjo banke podatkov ter statističnih analiz lahko napovedujemo lastnosti za izbiro primernih šarž za kriterije v fazi kontroli.

Janez Bratina, Gospodarnost vodno hlajenih kablov pri elektro obločnih pečeh

V času nenormalno hitre rasti cen je optimiranje stroškov v proizvodnji na prvi pogled nehvaležen posel, saj se odnosi in razmere zelo hitro spreminjajo.

Članek poskuša prikazati ekonomsko-tehniško gospodarnost vodno hlajenih kablov elektro obločne peči. Pri tem upošteva poleg kapitalnih stroškov za material tudi stroške za energijo izgub ter razmerje tokovnih gostot vodno oz. zračno hlajenih kablov. Rezultati so prikazani za razmere leta 1971 in 1981.

Ferdo Grešovnik, Rentgenska strukturna analiza površinske plasti jekla

V članku so opisane meritve in računsko obdelava podatkov za določitev vsebnosti kristalizirane faze v različnih globinah vzorca. Določeno je bilo spreminjanje koncentracije faze γ v površinski plasti brušenega vzorca jekla Č 4150 (OCR 12), ki je bilo kaljeno s temperaturo 980°C.

Odgovor

Poznamo tri vrste izvoznih premij: premije od Narodne banke, premije v okviru SOZD, interne premije v okviru DO. Plačilo izvoznih premij od Narodne banke pride poprečno v 60 dneh po plačilu blagovne terjatve; kar pomeni približno 6-mesečni zaostanek za datumom odpredaje. Premije v okviru SOZD za nekaj časa niso bile ugotovljene. Interne premije v okviru delovne organizacije izračunava po veljavnem pravilniku tozd komerciala in so tekoče upoštevane v bilanci uspeha v vsakem kvartalu.

JEKLOVLEK

Vodstvo tozda naj skupaj z ustrezno službo v tozdu, delovni skupnosti oz. s poslovnim odborom sprejme določene ukrepe, da proizvodni cikel ne bo tako moten kot sedaj (pomanjkanje vložka po asortimentu).

KALILNICA

Vsem potrošnikom storitev kalilnice (internim) se za I. kvartal 1982 zniža prispevek v prihodek kalilnice za 10,7% iz naslova prevelikega števila obračunanih ur.

PNEVMATIČNI STROJI

Delavski svet zahteva, da se pri sprejemanju polletnega obračuna upošteva sklep 21. seje delavskega sveta o korekciji plana zaradi izpada proizvodnje monoblok svedrov.

ARMATURE MUTA

Delavski svet zahteva, da TOZD komerciala in druge odgovorne službe takoj priskrbijo manjkajoča naročila, da ne bo spet prišlo do težav pri nabavi vložnega materiala in realizaciji letnega plana (manjka naročil za 216 t zasunov za ZSSR, 80 t za zahodno tržišče ter okoli 60 ton naročil za domače tržišče).

TOZD armature prav tako ne more nositi odgovornosti za izpad dohodka, če planirane proizvodnje ne bo mogoče tekoče odpremljati in prodajati.

PROJEKTIVNO IZVAJALNI INŽENIRING

Opaziti je veliko razliko med planom in doseženim pri poslovnem skladu ter za lastni PS in združenje SZ. Strokovne službe naj komentirajo razliko.

Odgovor

Zaradi drugih manjših obveznosti iz čistega dohodka je v tozdu ostalo več sredstev za lastni poslovni sklad, kot pa je bilo planirano, združevanje v IB SZ pa je bilo obračunano v planirani višini.

DRUŽBENI STANDARD

Rezultati kažejo občuten izpad prihodkov, zlasti zato, ker od SD Fužinar niso dobili plačane najemnine v pogodbeno določenem in planiranem znesku. Na ta problem so opozarjali že pri sprejemanju letošnjega plana, vendar to do danes še ni rešeno. Ker so sedaj od tega odvisni tudi njihovi osebni

Ob periodičnem obračunu za I. kvartal

Zbori delavcev in delavski sveti tozdov ter delovnih skupnosti so od 28. aprila do 5. maja 1982 obravnavali in sprejeli rezultate poslovanja za I. kvartal 1982 ter predlagano začasno delitev dohodka in čistega dohodka.

Ob obravnavi pa so izoblikovali naslednje p r i p o m b e:

JEKLARNA

Menijo, da bi bili rezultati poslovanja boljši, če bi:

— vzdrževalci na agregatih dosledneje delali

— bile ponovce za litje šarž bolj skrbno pripravljene, da ne bi prihajalo do ponovnega kipanja nazaj v peč

— bila poraba repromateriala bolj smotrna

— bila boljša oskrba z vsemi materiali, ki so nujno potrebni za delo in v zvezi s tem več angažiranosti

— bila večja tehnološka disciplina (še posebej se to izraža pri vzdrževanju ponovce, ki so v uporabi toliko časa, da jih ni več mogoče pravočasno zakrpati — vakuumske ponovce)

— manjša potrošnja pokrovov za vakuumske ponovce

Kako lahko nekateri tozdi delajo s tako dobro poslovno uspešnostjo (realno orodje — več kot 30%)?

Gradivo je bilo v TOZD jeklarna prepozno dostavljeno.

VALJARNA

V detajlni analizi je treba ugotoviti, ali je pokrivanje izpadlega dohodka izvoznikom potekalo skladno z dogovorjenim (v SaS).

Odgovor

Izpadli dohodek zaradi izvoza smo upoštevali za izračun kazalcev poslovnih uspešnosti za oblikovanje sredstev za osebne dohodke po 18. členu SaS o skupnih osnovah in merilih za razporejanje dohodka in čistega dohodka. Valjarna je imela za I. kvartal 1982 tako izračunanega izpadlega dohodka 54 milijonov 558.185 din.

Ali je delitev v verigi MP (skupnega prihodka) na utemeljenih osnovah (kalkulacije)?

Odgovor

Razporejanje skupnega prihodka se izvaja skladno z veljavnim samoupravnim sporazumom o medsebojnih razmerjih pri pridobivanju dohodka in razporejanju skupnega prihodka po računalniško izdelanih kalkulacijah na osnovi tehnoloških normativov materiala in delovnih operacij.

Izdelati je treba detajlno analizo stmuliranosti izvoznih premij oz. njihove dinamike dotoka.

Malčkom zelene razglede

KAZALCI REZULTATOV DELA ZA ŽELEZARNO RAVNE OD 1. 1. DO 31. 3. 1982

1	DOSEŽENO 1981 2	PLAN 1982 3	DOSEŽENO 1982 4	4 : 2	4 : 3
CELOTNI PRIHODEK GLEDE NA POPREČNO PORABLJENA OBRATNA SREDSTVA V %	0,47	0,00	0,45	95,7	
CELOTNI PRIHODEK GLEDE NA PORABLJENA SREDSTVA V %	1,26	1,29	1,25	99,2	96,8
DOHODEK V PRIMERJAVI S PLANIRANIM DOHODKOV V %	1,06	0,00	0,87	82,0	
DOHODEK NA DELAVCA V DIN	114.328,00	138.618,00	126.746,00	110,8	91,4
DOHODEK V PRIMERJAVI S POPREČNO UPORABLJENIMI SREDSTVI V %	6,60	0,00	5,79	87,7	
IZLOČANJE IZ DOHODKA NA DELAVCA V DIN	22.958,00	0,00	25.195,00	109,7	
ČISTI DOHODEK NA DELAVCA V DIN	76.923,67	90.322,00	83.524,00	108,5	92,4
OSEBNI DOHODEK V PRIMERJAVI S PLANIRANIM OSEBNIM DOHODKOM	0,95	0,00	0,91	95,7	
OSEBNI DOHODEK IN SREDSTVA ZA SKUPNO PORABO NA DELAVCA, MESEČNO POPREČJE V DIN	18.522,00	24.557,00	22.685,00	122,4	92,3
ČISTI OSEBNI DOHODEK NA DELAVCA, MESEČNO POPREČJE V DIN	10.920,00	14.876,00	13.659,00	125,0	91,8
IZLOČANJE IZ OSEBNEGA DOHODKA NA DELAVCA, MESEČNO POPREČJE V DIN	3.897,00	5.353,00	4.864,00	124,8	90,8
AKUMULACIJA V PRIMERJAVI Z DOHODKOV V %	23,54	15,83	16,67	70,8	105,3
AKUMULACIJA V PRIMERJAVI S ČISTIM DOHODKOV V %	34,98	24,30	25,29	72,2	104,0
AKUMULACIJA Z AMORTIZACIJO V PRIMERJAVI S POPREČNO UPORAB. POSLOVNIMI SREDSTVI V %	2,77	0,00	2,38	85,9	
AKUMULACIJA V PRIMERJAVI S POPREČNO UPORABLJENIMI SREDSTVI V %	1,55	0,00	0,97	62,5	
POPREČNO UPORABLJENA POSLOVNA SREDSTVA NA DELAVCA V DIN	1.731.634,00	0,00	2.188.144,00	126,3	
POPREČNO ŠTEVILO DELAVCEV NA PODLAGI STANJA NA KONCU MESECA	5.288	5.668	5.514	104,2	97,2
IZGUBA NA DELAVCA V DIN					
ODPLAČILA ZA INVESTICIJSKE KREDITE V PRIMERJAVI S SREDSTVI ZA REPRODUKCIJO	76,01	0,00	93,98	123,6	

KAZALCI PO 140. ČLENU ZAKONA O ZDRUŽENEM DELU IN ODLOKA ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA (UR. LIST SFRJ ŠT. 8/78)

dohodki, delavci TOZD družbeni standard vztrajajo, da se problem financiranja iz sredstev reklame takoj reši.

Tozd nudi svoje usluge na različnih področjih po dogovorjenih in v primerjavi z drugimi za naše delavce in

njihove svojce zelo ugodnih cenah. Menil je, da je to pravilno, vendar zaradi tega ne smejo biti prizadeti delavci tozda pri osebnih dohodkih. Zaradi tega se mora pravilno financiranje tozda celovito urediti že do zaključka drugega kvartala letošnjega leta. Pri tem je treba zlasti upoštevati ustrezno plačilo uslug, ki jih tozd nudi pri družbeni prehrani delavcev.

Skupno z odgovornimi službami je treba preveriti:

— prihodek na račun avtomatov in močnejše prehrane

— ali je pri realizaciji tozda upoštevani devizni priliv, ki so ga ustvarili v prvem kvartalu

— kako so razporejeni delavci tozda (nekateri delajo izključno na delih, ki obremenjujejo konto SSP in s poslovnim delom nimajo nobene zveze).

Vse usluge tozda je treba pravočasno in sprotno zaračunavati, s cenami pa slediti cene na trgu. O plačanih računih morajo sprotno dobivati povratno informacijo.

Ustrezne službe naj delavce tozda v bodoče skupaj z rezultati poslovanja seznanijo z rezultati dela, ki ga opravljajo na skladu skupne porabe.

Na pripombe tozda družbeni standard lahko računovodstvo odgovori naslednje:

— prihodek na račun avtomatov in napitkov je evidentiran na osnovi dogovorjenih meril in poročila tozda o iztržku

— devizni preliv je bil priznan na podlagi prejete dokumentacije

— osebni dohodki delavcev, ki delajo na stroškovnih mestih SSP, ne bremenijo poslovnega dela, za sorazmerni del OD za vodstvo pa je izkazani v poslovnem delu bilance prihodek v breme SSP

— v bodoče bo računovodstvo zagotovilo poročilo o delu na SSP skupaj z rezultati poslovanja.

KADROVSKO SPLOŠNE ZADEVE

Kazalce, kjer na nekem področju delovna skupnost ekstremno odstopa, bi morali v bodoče v poslovnem poročilu podrobneje obrazložiti. Enako velja za vprašanje vračanja sredstev tozdom, ki so jih le-ti dobili iz naslova financiranja delovnih skupnosti.

Odgovor

Za izdelavo periodičnega obračuna je na razpolago izredno malo časa in strokovne službe ne morejo napraviti podrobnih analiz o vzrokih odstopanj med planiranimi in dejanskimi rezultati v tem roku. Delovna skupnost za gospodarjenje pa izdela potem podrobne analize in jih posreduje v vse tozde in delovne skupnosti.

(Vprašanja in pripombe je zbral center za samoupravo in informiranje, odgovoril je ravnatelj delovne skupnosti za računovodstvo Maks Pešl)

Zadnji pristan

mladi fužinar

priloga informativnega fužinarja

Leto IX Ravne na Koroškem, 15. junija 1982 St. 6

»Mladi fužinar« izhaja kot mesečna priloga Informativnega fužinarja. Uredniški odbor: Peter Metulj, Irma Fajmut, Barbara Sušnik, Marjana Kjørpenčev in Silvo Jaš, ki odgovarja tudi za vsebino »Mladega fužinarja«

Štafeta mladosti na Koroškem

Povsod pesem, zastave, kulturni programi in nepregledne množice ljudi, med katerimi so zlasti izstopali mladi. Takšen bi lahko bil kratak opis svečanega trenutka, ko je prišla na Koroško zvezna štafeta mladosti, trajen, neminljiv simbol mladosti, trdne povezanosti mlade generacije s tovarišem Titom in njegovim delom. Hkrati pa tudi obljuba in nezimerna moč ter volja, da odločno stopamo bolj kot kdajkoli prej po njegovi in naši poti.

Tako kot prejšnja leta, so si tudi tokrat štafeto podajali iz rok v roke delavec, železar, dijak, študent, pionir. In tisti nekajminutni postanek je bil veliko prekratek, kajti vsi bi si radi poglobljeno ogledali simbol mladosti, simbol povezanosti in trdnosti vseh narodov ter narodnosti Jugoslavije, ki na tako edinstven način izraža privrženost našemu samoupravnemu socialističnemu sistemu ter delu tovariša Tita.

Neponovljivi so bili prizori, ko se je štafeta mladosti neke na stranski cesti spoštljivo priklonil starec, sključen pod težo let ali pa ženica na polju, ko so jima tako podzvestno privrele solze. Nista jih skrivala, kajti misel stavka »Po Titu — Tito« je bila veliko močnejša in silnejša.

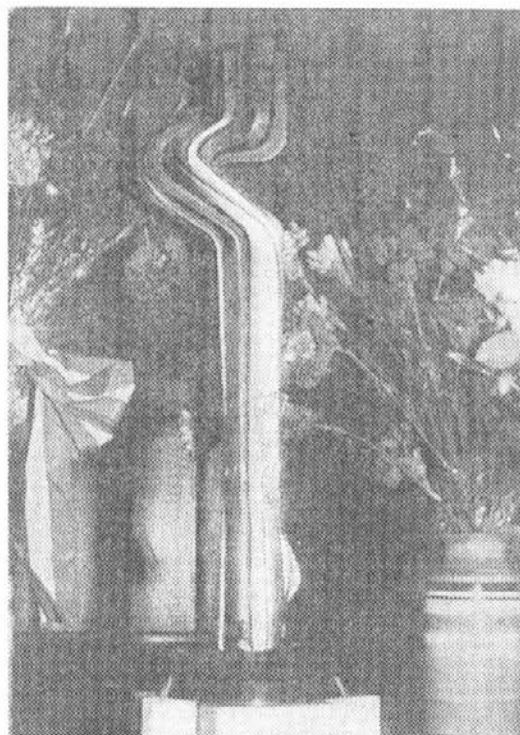
In v štafeti so vtakane najlepše misli in želje mladih za njihov praznik, hkrati pa tudi trajen in neminljiv spomin na njihovega največjega vzornika tovariša Tita. Kajti Tito in mladina sta vedno pomenila mladost in moč revolucije, simbol njene sedanjosti in bodočnosti. Tovariš Tito je v mladi generaciji vedno iskal moči za nove zmage, v njej je videl vitalnost naše revolucije. Tako je tudi mlada generacija povezala svojo revolucio-

narno opredelitev s Titovo osebnostjo in delom. Ravno zato je ponosna, da živi, ustvarja in gradi svojo bodočnost v Titovi dobi in v Titovi Jugoslaviji.

Posebno svečan in prisrčen sprejem pa so zvezni štafeti pripravili v Slovenj Gradcu, kjer je prenočila. Program je trajal vso noč. Ob štafeti so se menjavale častne straže, v kulturnem ter zabavnem programu pa so se predstavljali najrazličnejši avtorji iz vrsti zabavne in narodnozabavne glasbe, nastopile so folklorne skupine »Bratstvo«, pa gostje iz Čačka in še bi lahko naštevali. S slovesnosti so poslali predsedstvu zveze socialistične mladine Jugoslavije, predsedstvu CK ZKJ in SFRJ pozdravno brzojavko z naslednjo vsebino:

»Mladi delavci, pionirji, brigadirji, vojaki, mladi kmetje in študentje po vsej Jugoslaviji z iskreno ljubeznijo nosimo štafeto mladosti — Titovo štafeto; simbol bratstva in enotnosti, simbol naše revolucionarne preteklosti, simbol doseženih rezultatov in pripravljenosti za izpolnjevanje nalog, simbol naše odločenosti, da bomo vedno in za vsako ceno branili našo svobodno, neuvrščeno socialistično državo. Štafeta mladosti je naš entuziazem in naša mladost, naša hotenja in izpolnjevanja. To je neomajna ljubezen in spoštovanje do Tita! Štafeta mladosti je zaobljuba tovarišu Titu, da bomo negovali in krepili bratstvo in enotnost naših narodov in narodnosti, razvijali naš samoupravni sistem. S svojim delom moramo dokazati, da smo zvesti dediči revolucionarnega dela tovariša Tita in naše revolucionarne preteklosti!«

Silvo Jaš

Simboli mladosti

Posvet mladih koroške regije

Mladi koroške krajine so se zbrali na posvetu, kjer so spregovorili o nalogah in vlogi ZSMS pri spreminjanju in razvoju socialističnih in družbenoekonomskih odnosov v kmetijstvu.

Družbenoekonomski položaj mladih v kmetijstvu še ni izenačen z »mestno« mladino. Pogoji dela so težki, delovnik traja od 12 do 16 ur, oddiha pa kmetje ne poznajo. Gospodarji le počasi (prepočasi) predajajo (prepisujejo) kmetije mladim (sinovom, hčeram...). Zato se mlad človek raje zaposli v industriji, kjer ima zagotovljene vse življenjske pogoje (socialno in zdravstveno varnost, stanovanjsko vprašanje...). Kmet dobi kredit (po dolgi — 2-letni proceduri) le za gradnjo gospodarskega poslopja (hleva), ne pa za adaptacijo stanovanjske hiše (ki so mnogokje neprimerne za prebivanje, saj ne zadoščajo osnovnim higienskimi razmeram). Pri nas so hribovska in obmejna območja, zato moramo stremeti za tem, da bodo mladi na kmetijah tudi ostajali, saj mora to prebivati trden, zaveden slovenski kmet. Nujno je, da uredimo električno in telefonsko napeljavo, uredimo ceste. Tega kmetje sami ne bodo zmogli, zato je potrebna širša družbena akcija, v kateri bodo sodelovale DPO, družbenopolitične in samoupravne skupnosti, skratka vsi, ki nas kmetijstvo tako ali drugače prizadene.

Sprejem štafete v Kotljah

Kmetje (in kmetijski strokovnjaki) se zavedajo, da je velik del nalog pri reševanju iz sedanjega težkega položaja našega gospodarstva, ko se borimo, da bi pridelali čimveč hrane doma, ko bijemo bitko za stabilizacijo, na njihovih ramenih. Toda vprašamo se, ali nismo v preteklosti kmetijstva preveč zapostavljali, mu preveč jemali in premalo dajali.

In kaj storiti, da bo kmet v enakopravnem položaju z delavcem v združenem delu, da bo mlad človek ostal na kmetiji, da bomo postavili kmetijstvo na mesto, kamor spada?

Rešiti bo treba dedovanje kmetije (deduje naj jo tisti, ki jo obdeluje, dedujejo naj je ne starejši občani), urediti dohodkovne odnose v kmetijstvu, urediti odnose med kmetijstvom in združenim delom, izobraževati kader (le

izobražen mlad kmet bo dober gospodar), zato je potrebno urediti štipendiranje (v naši občini ni razpisane štipendije za poklic kmetovalca — le nekaj štipendij Lesne iz Slovenj Gradca), kmetom zagotoviti večjo socialno varnost, doseči, da se v zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (v obravnavi bo jeseni) vključi vse, ki jim kmetijstvo predstavlja glavni (osnovni, edini) vir dohodka, saj sedanjí sistem starostnega zavarovanja kmetom ne omogoča varnega socialnega položaja. Pa še bi lahko naštevali.

Teh problemov ne bomo rešili čez noč, pa tudi samo mladi in samo kmetje ne. Potrebna bo skupna akcija nas vseh. Reševati pa jih moramo na demokratičen, samoupraven način.

Marjana Kjørpenčev

Kakšna naj bo mladinska ura

Mladinska ura mora biti sestavni del učno vzgojnega procesa pri vzgoji in usposabljanju vseh mladih, kjer naj bi mladi spregovorili in debatirali o svojih problemih, o temah, ki jih posebej zanimajo in ki niso vključene v učno vzgojni program, ali o problemih, ki jim sami niso kos. To je torej še ena oblika in možnost za usposabljanje mladega človeka, ki pa do danes najširša množica nas mladih ni doumela vseh njenih pozitivnih lastnosti pri danes že zelo širokem spektru možnosti vzgoje in izobraževanja. Večini šolajočih se mladine še ni prišlo v zavest, da je mladinska ura tista oblika dela, kjer lahko najbolj jasno in neposredno razpravljamo o tematici, ki jo zanima. Ravno iz tega pa izhaja vsa nezainteresiranost učencev in dijakov zanje.

Nemalo je primerov, ko so dijaki na mladinsko uro »privlečeni za lase« in je zato po uvodu razprava slaba ali pa je sploh ni. Zanimivo pa je, da se nato na poti domov, na spreho ali v gostilni razvijejo prave, žive debate na temo mladinske ure. To nam dokazuje, da je največji problem tako slabega izkoriščanja dodatnega izobraževanja sama oblika ur. Te se danes pripravljajo skoraj povsod na silo, čemur sledi slab izbor teme, slaba izvedba, vse potekajo na šolah največkrat po že tako napornih šestih urah pouka, strah pred javnim nastopanjem, še posebej pred razrednikom, ki je največkrat prisoten in ki še danes predstavlja neko avtoriteto.

Kakšna naj bo torej mladinska ura, ki jo bo mladina res sprejela za svojo, za tisto obliko dela, kjer bo mlad človek res našel samega sebe?

Najvažnejše je, da izbirajo teme učenci sami in da jih, razen nekaterih obveznih, izbirajo sproti — skozi vse leto. Ker vemo, da ima sto ljudi sto okusov, in da je mladinska ura prostovoljna oblika dela, nikakor ne more in ne sme biti odsotnost učencev kaznovana z neopravičenimi urami in drugimi kaznimi. Organizirana mora biti tako, da jo bo slušatelj, odvisno od teme, z veseljem obiskoval in bo na njej tudi sodeloval, vsem nezainteresiranim pa ni treba ostati na njej.

Izredno pomembno je tudi pravilno vključiti prve letnike in jim teh oblik dela ne prikazati kot dodatno nalogo, ki jo morajo izvesti, temveč kot prostovoljno obliko dela, ki pomaga vsem mladim pripraviti se na samostojno življenje.

Kot sem že zapisal, so take ure na vrsti šele za učnimi, četudi niso niti malo manj vredne. Zato jih že mnogokje v dogovoru učenci z učitelji vstavljajo v urnik kot neobvezen in hkrati enakopraven način izobraževanja. S takšnim načinom organiziranja dosežejo, da ni potrebno posameznemu oddelku pripraviti deset mladinskih ur oziroma uvodov in predavanj, temveč pripravi samo eno, nakar pa predavatelji predavajo v vseh razredih. Tako dosežejo še dvojne: prvič — ker je razred manj obremenjen, lahko eno samo temo res temeljito pripravi, kar pa viša kvaliteto ure in drugič — zviša se tudi kvaliteta posredovanja in stika predavatelja

s poslušalci oziroma z vsem, ki sodelujejo v pogovoru.

Malokdo ima toliko časa in sposobnosti, da bi lahko sam pripravil dobro mladinsko uro in nato v pogovoru znal odgovoriti na vsa vprašanja tudi zaradi tega je že na začetku svoje vzgojne poti ta oblika vzpostavljanja pričela zamirati. Rešimo jo lahko na dva na-

Seminar področne konference mladih v vzgoji in izobraževanju

Mladi, ki se povezujejo v področno konferenco mladih v vzgoji in izobraževanju, so se zbrali na seminarju v Mežici. Predsedstvo te konference ga je organiziralo z namenom, da bi poudarili vlogo mladincev v naši družbi, opozorili na pereče probleme, ki se v življenju mladih (na šolah) pojavljajo in nakazali tudi rešitve teh problemov.

Vse teme, ki so jih izbrali za seminar 8. maja 1982 v hotelu »Peca«, se navezujejo na mladinsko življenje, in so o njih izčrpno razpravljali. Te teme pa so bile: Samoupravljanje učencev na šolah (uvodničarka Alenka Kolmančič), Štipendijska politika (uvodničar: Borut Čepič — predsednik PKMVI pri RK ZSMS), Mladinska ura (uvodničar: Renato Golob) in Protislovja sodobnega sveta (uvodničar: Andrej Logar).

čina. Da mladinsko uro pripravi več učencev, ki so o določeni problematiki že podkovani in kot je najbolje, da povabimo na ure ali da kar cele uvode pripravijo sodelavci od zunaj, strokovnjaki, ki delajo in se vsak dan v praksi spoprijemajo z določenimi problemi na področju, ki nas zanima. Mladinske ure lahko popestrimo tudi z različnimi diapozitivi in drugimi pripomočki, ki nam bodo problematiko približali. Ostane pa še možnost, da sami obiščemo muzej, likovno razstavo, koncert ali tekmo, kjer se bo mnogo lažje pogovarjati.

Kar največ pozornosti pa morajo oddelčne skupnosti posvetiti izvolitvi delegata v komisijo za mladinske ure, kajti zelo veliko je odvisno tudi od nje (skrbi za izmenjavo mladinskih ur v razredih, priskrbi sodelavce od zunaj, pripravi listo predlogov — mladinskih ur, in jo poda po razredih... in jo nato usklajuje z mentorjem). Naloga mentorja ni, da sam vse pripravlja in vodi, temveč le opozarja, usklajuje delo in pravilno usmerja komisijo. Vztrajati pa moramo pri tem, da mentorja izbiramo in volimo mi, mladinci.

Sele takrat, ko bomo dijaki sami doumeli, da mladinska ura ni sama sebi namen, ampak je namenjena nam, ko bomo hodili nanjo z željo, da izvemo kaj novega in tudi sami sodelujemo in na ta način izmenjamo izkušnje, ko le — ta ne bo več prisila, ampak jo bomo sami organizirali, oblikovali in obiskovali, bo mladinska ura postala tisto, kar naj bi že od vsega začetka bila.

Renato Golob

Ker je samoupravljanje največji problem današnjega šolajočega se človeka, so prvo temo razširili. Izvenela je skoraj kot problemska konferenca. Po uvodni razpravi so se namreč razdelili v dve skupini in prišli tudi do določenih smernic: Učenec (in dijak) mora kot subjekt spoznati vse možnosti, ki mu jih nudi usmerjeno izobraževanje in jih nato tudi koristno uporablja. Bogdan Čepič je odgovarjal na številna vprašanja udeležencev seminarja.

Opozorili so na vlogo mladinske ure: pri usposabljanju in razvijanju učenca (dijaka) mladinska ura ne sme postati sama sebi namen.

S tov. Logarjem pa so mladi razpravljali o položaju v svetu in se seznanili z najboljšimi žarišči.

Pred kulturnim domom v Mežici

»Skepe, ki smo jih sprejeli na seminarju, bomo poslali v vse OO ZSM na šolah in upam, da bodo postali smernice našega delovanja in razvoja,« je sklenil seminar predsednik področne konference mladih v vzgoji in izobraževanju.

Na seminar so povabili tudi predstavnike šol iz ostalih koroških občin. Udeležila se ga je tudi predsednica koordinacijskega sveta OO ZSMS na srednji šoli »Edvarda Kardelja« v Slovenj Gradcu tov. Irena Cokan in tako ocenila seminar:

»Seminar je bil dobro pripravljen. Organizator se je zelo potrudil. Težava pa je bila v tem, da so bili predstavniki iz osnovnih šol preveč pasivni, kar pa je tudi povsem razumljivo. Teme so bile aktualne predvsem na

področju samoupravljanja na šoli in organiziranja mladinskih ur. Naša naloga je, da vse to, kar smo se dogovorili, in vse, kar smo pridobili, prenesemo v svoje okolje, kar mislim, da bomo uspešno izvedli. Teme so se nanašale tudi na naš šolski center, saj se tudi mi srečujemo z nezainteresirano dijakov. Vesela sem, da so nas povabili. Želja naših dijakov je, da se povezujejo z ostalimi osnovnimi organizacijami na osnovnih šolah v regiji. Na posvetu v Slovenj Gradcu smo se poskušali povezati, saj je bila udeležba zares pestra. V prihodnje pa si želimo več sodelovanja in povezovanja, da izmenjavamo izkušnje in skupno rešujemo (naše skupne) probleme.«

Marjana Kjorpenčev

Predstavljamo delegate XI. kongresa ZSMJ

Začenjamo s predstavitvijo mladih delegatov, ki bodo na 11. kongresu zastopali stališča, mnenja in interese mladih koroške regije. Nemogoče je, da bi se ob slehernem razpisali; pač pa se bomo potrudili in vam jih predstavljamo jasno, vseeno pa tako, da se bo dalo stavi iz različnih sredin in poklicev, kratko iz njihovih misli in ugotovitev marsikaj razbrati.

DAVORIN KRAGELNIK

Eden izmed delegatov za 11. kongres ZSM Slovenije je tudi Davorin. Zastopal naj bi mlade v krajevnih skupnostih.

Dare je predsednik področne konference mladih v krajevnih skupnostih (in jo uspešno vodi), aktiven je v taborniški organizaciji in zunanji mentor tabornikov na osnovni šoli Koroški jeklarji, aktiven je v krajevni samoupravi, je član komisije za socialno varnost v KS TRG in član komisije za imenovanje in volitve pri SO Ravne na Koroškem.

Ker je Dare resen in odgovorno opravlja vse zaupane naloge, smo ga mladi občine Ravne evidentirali za delegata za 11. kongres slovenske mladine. Evidentirala pa ga je osnovna organizacija ZSMS Čečovje, katere predsednik je bil in je prejela tudi republiško priznanje za leto 1980. Zelo je ponosen, da je eden izmed petih članov-delegatov iz naše občine. Vesten in marljiv je tudi na delovnem mestu blagajnika pri DS SIS v občini Ravne.

zadnji čas klubski prostori nad Magistratom (na Ravnah) že boljše izkoriščajo. Vložiti pa bo potrebno še precej naporov, da bo klubska dejavnost resnično zaživela.

Premalo naredimo tudi pri usposabljanju mladega človeka. Komunisti (mladinci) so vse preveč ravnodušni do delovanja v mladinski organizaciji, čeprav bi kot avantgarda morali biti pobudniki akcij in v prvih vrstah mlade generacije nosilci vseh aktivnosti.

Dosegli so, da so pri preoblikovanju krajevnih skupnosti vključili mlade v krajevne konference SZDL in v svete krajevne skupnosti. Ugotovila sva, da je zelo malo mladih prevzelo funkcijo vodje posameznih delegacij. To pa ni samo naš (problem v občini Ravne), temveč slovenski problem. Prav tako sva ugotovila, da je struktura članstva v mladinski organizaciji slaba, saj je zelo malo mladih nad 20 let aktivnih. Dare in njegovi pa si želijo, da bi se izboljšalo tudi sodelovanje z družbenimi organizacijami in društvi (kjer dela precejšnje število mladih). Aktivnost mladih pa bomo dvignili tudi z boljšim informiranjem.

Pogovor sva zaključila s citatom (E. Kardelj: Smernice razvoja političnega socialističnega samoupravljanja): »ZSM ima, kakor vse druge DPO, tudi neposredno obveznost in odgovornost za krepitev socialistične zveze kot fronte vseh organiziranih socialističnih sil družbe. Toda mladinska organizacija bo zmogla to nalogo samo, če bo v socialistični zvezi imela možnost za širše angažiranje in vpliv na reševanje bistvenih vprašanj, ki se neposredno tičejo mladih. V tem smislu se mora socialistična zveza bolj angažirati pri reševanju nezaposlenosti mladih, problema mladine na vasi, standarda dijakov in študentov, izobraževanja mladih...«

Marjana Kjorpenčev

Delo mladih v TOZD komerciala

Ob pregledu aktivnosti in realizacije programa mladinci v TOZD komerciala ugotavljamo, da smo vse akcije realizirali. Uspešno smo izpeljali problemsko — programsko konferenco, na kateri smo sprejeli akcijski program dela KS OO ZSMS ŽR in svoj akcijski program.

Skupno s sindikatом smo organizirali prvenstvo TOZD v sankanju in veleslalomu. Udeležba na obeh tekmovanjih je bila zadovoljiva. Udeležili smo se tudi pohoda »Koroška v zimi 82« in sodelovali na prvenstvu mladih v šahu. Svojega predstavnika pa imamo tudi na tekmovanju v sestavljanju Rubikove kocke. Sodelovali pa bomo tudi na letošnji MDA »Brkini 82«.

Ob dnevu žena smo članicam našega kolektiva izročili čestitke ob njihovem prazniku. Udeležili smo se tudi problemske konference tako občinske konference ZSMS kakor tudi KS OO ZSMS ŽR. Aktivno smo se vključili v »volitve 82« in se udeležili kandidacijske konference TOZD. Razpravljali smo tudi o kandidatih za DPZ SO Ravne na Koroškem in SR

Ponosno in častno

Slovenije ter o kandidatih za nosilce vodilnih funkcij. Obravnavali smo tudi program KMD in se vključili v »nabor 82«. Spregovorili smo tudi o asocijalni problematiki in zdravstveni varnosti železarjev ter o zdravstvu nasploh.

Na zboru delovnih ljudi pa smo se vključili v razpravo o rezultatih poslovanja v letu 1982 in o sprejemanju sprememb in dopolnitev SaS o delitvi sredstev dohodka, čistega dohodka in osebnih dohodkov. Obravnavali smo tudi predloge za priznanja OK ZSMS in RK ZSMS za l. 1982 ter izbrali najboljšega mladega delavca-samoupravljalca. Skupno z IO osnovne organizacije sindikata smo razpravljali o rekreacijski dejavnosti in delovanju delegacij v preteklem obdobju ter izbrali možnega kandidata za delegata na kongresu slovenskih sindikatov.

Na svoji izredni seji smo razpravljali o predlogu za izdajo predloga zakona o delovnih razmerjih.

Udeležili smo se tudi posveta vseh štirih koroških OK ZSMS in krajevnega združenja mladincev iz sosednje Avstrije.

V aprilu smo očistili okolico našega tozda, prav tako pa obiskali tudi spominsko obeležje in ga lepo uredili.

Prav gotovo pa smo najbolj ponosni, da smo bili nosilci štafetne palice na Ravnah tudi mi. To je za nas veliko priznanje in spodbuda za še boljše nadaljnje delo.

Darinka Kovačec

Poročilo z letne volilne konference OOSZSMS transport

V prvi polovici letošnjega leta smo se mladi iz OO ZSMS TOZD transport zbrali na letni volilni konferenci, ki so ji prisostvovali tudi ravnatelj tov. Peter Vogel, predsednik OOS tov. Bojan Polak ter VD sekretar tov. Jože Dornik. Vse prisotne je pozdravil predsednik OO ZSMS tov. Janez Miklavc, nato pa podal poročilo o delovanju naše mladinske organizacije, ki je bila dokaj aktivna, po drugi strani pa se še vedno pojavlja problem večjega vključevanja mladih v razne kulturne, športne in druge dejavnosti. Pri tem ne smemo pozabiti na idejnopolitično delo oziroma usposabljanje, kajti le na tak način si bomo pridobili dodatno znanje in bomo znali tudi sami objektivno odločati ter izvrševati zastavljene naloge, ki nas spremljajo v hitrem tempu življenja na vsakem koraku.

Na koncu smo izvolili novo petčlansko predsedstvo in sprejeli plan dela, ki bo vodilo osnovni organizaciji v naslednjem mandatnem obdobju.

Jože Knez

Razgovoril se je, ko sva se menila, o čem naj bi spregovorili delegati na kongresu. »So določeni problemi, ki se v občini pojavljajo in bi o njih morali spregovoriti mladi v krajevnih skupnostih. Pri zadnjih volitvah smo se srečevali s problemom kadrovanja (evidentiranja) mladih v delegacije SIS. Iz tega izhaja tudi problem vključevanja mladih v krajevno samoupravo,« je pričel pogovor. Opozoril je, da financiranje mladinske organizacije v krajevnih skupnostih še ni rešeno. O tem so razpravljali tudi na seminarju v Dolenskih Toplicah.

Dare je povedal, da mladi vse preslabo izkoriščamo svoj prosti čas. Veseli ga, da se

Občinsko in regijsko tekmovanje iz znanj in veščin SLO in DS

Že v prejšnji številki Mladega fužinarja ste prebrali, da so mladi iz šol (tako osnovnih kot srednjih) tekmovali iz znanj in veščin na področju SLO in DS. Občinsko tekmovanje je potekalo v Mežici (7. maja 1982), regijsko pa v Slovenj Gradcu (15. 5. 1982). Najboljše ekipe na občinskem tekmovanju (tekmovali so samo ekipe iz osnovnih šol):

1. Ekipa OŠ Franca Pasterka-Lenarta, Mežica, vodja Andreja Pušnik, 2286 točk
2. Ekipa OŠ Prežihovega Voranca, Ravne, vodja Sašo Glavica, 2190,5 točke
3. Ekipa OŠ Miloša Ledineka, Črna, vodja Irena Nagernik, 2172,5 točke

Zmagovalna ekipa OŠ Franca Pasterka-Lenarta

Najboljše ekipe na regijskem tekmovanju:

1. SŠ naravoslovno-matematične usmeritve II, Ravne, 2066,5 točke
2. SŠ Edvarda Kardelja — zdravstvena šola I, Slov. Gradec, 2064,5 točke
3. SŠ tehnično kovinske usmeritve I, Ravne, 2062,5 točke

Pa še ekipe osnovnih šol:

1. OŠ »Franjo Vrnč«, Slovenj Gradec, 2024 točk
2. OŠ Radlje ob Dravi, 1992 točk
3. OŠ XI. SNOUB Miloša Zidanška, Smartno, 1988 točk
4. OŠ »Prežihov Voranc«, Ravne, 1979,5 točke

Marjana Kjorpenčev

Republiško tekmovanje: „Tito — revolucija — mir“ na Ravnah

8. maja 1982 so se na osnovni šoli »Koroški jeklarji« zbrali predstavniki vseh regij v Sloveniji. Kar 72 tekmovalcev (po- leg mentorjev in spremljevalcev) smo našli. Vsi pa so pokazali zvrhano mero znanja. Najboljši na tekmovanju so bili:

I. kategorija:

- Daša Škrupini iz Celja (54)
Vesna Kramer iz Maribora (52)
Marija Jarc iz Celja (29 točk)

II. kategorija:

- Rajko Hribar iz Kamnika (55 točk)
Branko Hinič iz Ljubljane (52 točk)
Jasna Volfand iz Jesenic (51 točk)

Največ točk v prvi skupini so dosegli tekmovalci iz dolenske regije (141 točk), drugi so bili predstavniki podravsko-štajerske regije (140 točk) in tretji iz celjske regije.

Najboljši v drugi skupini so bili Gorenjci (140), sledili so jim Ljubljancem s 133 točkami in tretji Celjani s 121 točkami.

Tekmovalci in mentorji ter spremljevalci so si ogledali Kefrov mlin in razstavo »Delavsko gibanje v Mežiški dolini med obema vojnama«. Žal si niso mogli ogledati študijske knjižnice.

M. Kjorpenčev

Na obisku pri mladih iz Bjelovarja

Mladi iz Slovenj Gradca in Gornjega Milanovca smo se udeležili počastitve praznika občine Bjelovar. Osrednja proslava je bila 5. maja v parku na Trgu jedinstva, kjer smo počastili obletnico padlih borcev vojvodinskih brigad, ki so darovali svoja življenja 2. in 3. maja 1945 v borbah za osvoboditev občine Bjelovar.

Bogata kulturna sezona v krajevni skupnosti Leše

Ce si zadnje pol leta bil na Lešah, potem ni mogla mimo tebe čisto svojevrstna ugotovitev, da je mladinska dramska skupina naštudirala v tem obdobju kar tri dramske tekste, kar je lep dosežek še za mnogo večji kraj. Kako je prišlo do takega razmaha gledališke dejavnosti v kraju, ki se sicer ponaša z bogato gledališko zgodovino, ki pa je deset let ni bilo čutiti?

Vrnimo se nekaj let nazaj, ko se je skupina mladih na Lešah prvič odločila, da se spoprime z odrskimi deskami. (Na Lešah sicer ni odra, a naziv naj vendarle ostane.)

Bele Vrtnice, Modra Vrtnica in princeska, dramatisacija Povesti o dobrih ljudeh Miška Kranjca, dva krstni predstavitvi domačega avtorja Najlepša dota in Svet je tudi zate, deklica, je le nekaj naslovov, ki so se zvrstili v zadnjih šestih letih na Lešah.

Na osnovi teh let, tega prebujenja se je delo nadaljevalo tudi to sezono s čisto novo skupino, ki je že jeseni začela s tečajem gledališke vzgoje, kjer so mladi prvič dobili nekaj napotkov o gledališču na kolikor toliko sodoben način.

Tridesetni tečaj je redno obiskovalo 10 pionirjev in mladincev, ki tvorijo jedro sedanje skupine. Že za novo leto je skupina gostovala z delom Mali strah Bav — Bav po dolini od Črne, Mežice, Prevalj do Leš. Odigrali so 12 predstav.

Uspeh je bil spodbuda za nadaljevanje in v začetku aprila je skupina postavila na oder zahtevno dramsko pesnitev Rdeče in modro v mavrici. Predstav je bilo šest, predvsem zaradi težav pri organiziranju predstav po dolini. Tu je še vedno mnogo nejasnosti, mnogo čejev.

Škoda torej za vloženi trud, ki ni obrodil pričakovanega sadu.

Nazadnje se je skupina predstavila na proslavi na Lešah s krajšo enodejanko Zločin na novomeškem trgu 26. aprila letos.

Kdo so ti mladi, ki so vzljubili gledališče s takšno vnemo, da samoiniciativno hočejo igrati?

Ivan Mirkac, Aleksandra Kogelnik, Bernarda Krebs, Bori Burjak, Binka Garmuš, Veronika Kodrin, Evgenija Ramšak, Sabina Polovšek, Nataša Golob je nekaj imen. Potem je tu

V teh dneh je potekal tudi dvodnevni pohod »Po poteh osvobodilnih enot«, ki je bil s smrtjo tovariša Tita prekinjen v Galovcu, vendar se je na željo občanov Bjelovarja, predvsem pa mladih pohod letos znova začel. Pot je bila dolga 30 kilometrov in je potekala ob spominskih obeležjih padlih borcev vojvodinskih brigad. Ob spomenikih so nas povsod nestrno pričakovali domačini ter obujali tragične dogodke tistih dni.

Prenočili smo pri gostoljubnih domačinih v Galovcu, kjer smo se ob tabornem ognju srečali z mladimi te vasi in Gornjega Milanovca. Ob prasketanju ognja je donela pesem z obljubo, da bomo še naprej varovali bratstvo in enotnost naših narodov in narodnosti. Večer smo zaključili s »kozaračkim kolom«, ki se je vilo skozi vso vas.

Naslednjega dne smo nadaljevali pot in se okrog poldneva vrnili v Bjelovar, kjer se je pohodna brigada razšla z željo, da se kmalu vidimo na pohodu v Slovenj Gradcu. Namen našega obiska je bil, da bi izmenjali izkušnje mladih na področju delovanja in organiziranja. Pogovor pa je tekel tudi o bratski brigadi »Ivo Lola-Ribar«, ki bo letošnje poletje odšla na zvezno mladinsko delovno akcijo »Plitvice 82«, ki se bo začela junija. V tej brigadi bo sodelovalo tudi 17 brigadirjev iz Slovenj Gradca. Razšli smo se z upanjem, da se kmalu spet vidimo.

Andreja Kolar

še nekaj občanov, ki so tudi vedno na razpolago. Poleg tega pa skupina pripravi vse proslave v kraju in sodeluje pri vseh akcijah KUD Leše. In vse to se odigrava v malo večji sobi, kjer mnogi ne bi verjeli, da se da v takšnem prostoru karkoli narediti.

Jeseni bo po zatrdilih odgovornih na Lešah otvoritev novega vrta, v katerem bo tudi manjša dvorana. Težko jo čakajo in obljubljajo vsi, da ne bo osamljena.

Zakaj jim ne bi verjali? Mladi so pogumni in delavni, in če danes zatrdijo, da bodo tudi v bodoče v novih prostorih delali še z večjim elanom, jim moramo verjeti. Dokazali so že večkrat, da njihova beseda ni prazna.

Morda se ti bo zdela vas še naprej tiha, zaspana, osamljena. Tedaj moraš, slučajni popotnik, pomisliti tudi na to mladinsko skupino... Morda bodo ravno takrat igrali pred polno dvorano in bodo ceste puste... V sreca ljudi pa vstopajo čudežne besede in čas gledališča bo prižgal v njihovih očeh občutek sreče, tihe vznemirjenosti.

To je sicer vizija, grajena pa je na njihovih imenih in je zato več kot samo vizija.

Rudi Mlinar

PREGOVORI IN REKI NA SLOVENSKEM

Vsakdo po sebi vatle meri.

Kdor meč rabi, ga meč pohabi.

Kogar ljubim, tega bijem.

Puška nima prijatelja.

Vsakdo bi tepel, ko bi kdo držal.

Dokler konja love, mu ovsu mole.

Težko je voditi tistega, ki sam noče hoditi.

Kdor prej pride, prej melje.

Kjer je močna luč, je tudi močna senca.

Kršitve in nezakonnosti v naši delovni organizaciji v letu '81

(Nadaljevanje)

Kazniva dejanja in gospodarski prestopki ter prekrški

Pojavnim oblikam teh kršitev in nezakonnosti družba pripisuje tolikšen pomen, da za njihovo preprečevanje in sankcioniranje skrbi samo po uradni dolžnosti prek organov pregona in pravosodja, vendar pa mi z zavestnim uresničevanjem družbene samozasčite lahko v veliki meri preprečujemo takšna dejanja, s sankcioniranjem prek disciplinske in druge odgovornosti pa tudi delujemo preprečevalno.

V letu 1981 je bilo obravnavano pred Temelnim sodiščem v Mariboru gospodarskega oddelka in v enoti v Slovenj Gradcu in pred sodnikom za prekrške na Ravnah 14 zadev. Od tega so bili v 5 primerih v postopku naši delavci, v ostalih treh primerih pa obdolženi, ki niso zaposleni v naši delovni organizaciji.

Gospodarski prestopki

V letu 1980 je bilo ovadenih 8 gospodarskih prestopkov, v letu 1981 pa samo eden.

Prekrški

Tu so rezultati manj ugodni kot pri prestopkih. V letu 1980 smo imeli samo en prekršek, lani pa 5, od tega so kar 4 v zvezi s cenami. Znana je družbena akcija o cenovni politiki in zato so tudi razumljivi ti številni posegi tržnih inšpektorjev na področju oblikovanja cen.

Civilnopravni spori (gospodarsko-pravni in s fizičnimi osebami)

Ze v lanskem poročilu je bilo rečeno, da se je za izdajo zakona o zavarovanju plačil med uporabniki družbenih sredstev iz leta 1978 zmanjšalo pravnih med organizacijami združenega dela zaradi neplačanih in dospelih terjatev oz. obveznosti. Namen zakona je, da se zavaruje vsako dolžniško-upniško razmerje z enim od instrumentov za zavarovanje plačil in da se ob dospelosti upniška stranka poplača z njim. Neizstavitve instrumenta po dolžniku predstavlja za obe stranki gospodarski prestopki. Število vloženih tožb kaže, da zakon izgublja svoj pomen kot zakon, ki naj bi zmanjšal število pravnih med uporabniki družbenih sredstev. Tako se je od 8 primerov gospodarsko-pravnih sporov v letu 1980, v letu 1981

to število povečalo na 20, že na začetku tega leta pa je ta številka nekajkrat večja.

Aktivni gospodarski spori

Gre za tiste gospodarske spore, kjer so naši tožbi sodelovali kot tožniki v pravdnem oz. upniški v izvršilnem postopku. Zaradi neporavnanih obveznosti zoper naše temeljne organizacije smo vložili 13 tožb, v imenu tozda RO kar deset tožb, po eno pa za valjarno, je-klovlek in industrijske nože. V letu 1980 smo vložili le dve tožbi.

Število aktivnih tožb bi že v letu 1981 bilo znatno večje, če se zaradi dobrih poslovnih odnosov ne bi izogibali pravnemu. To dokazujejo v začetku tega leta vlozene tožbe. Tudi dobri poslovni odnosi imajo svojo mejo in tega se v tej gospodarski situaciji moramo zavedati enako mi kot naši sopolgovalniki.

Pasivni gospodarski spori

Gospodarskopravne spore zoper naše temeljne organizacije in delovne skupnosti so naši poslovni partnerji sprožili v 7 primerih (leto prej 6). Elektrogospodarstvo Slovenije je vložilo zoper nas (tozd ETS) 3 tožbe, in sicer za premalo plačano električno energijo. Elektrogospodarstvo nam pri posameznih agregatih nikakor ne priznati pravice do zaračunavanja energije po posebnem odjemu, ki je cenejša od normalnega. Pri teh pravnih obstaja bojazen, da bo odločitev v enem tožbenem zahtevku potegnila za seboj odločitve v vseh ostalih zahtevkih. V enem primeru je bila zadeva že pravomočno rešena na 1. in 2. stopnji, vendar smo vložili izredno pravno sredstvo pri Vrhovnem sodišču Slovenije. Odločitev v tej zadevi bo imela posledice tudi za druge delovne organizacije v Sloveniji, in ker gre za skupno vsoto 29.913.844,00 din ima negativna odločitev tudi za nas lahko ogromne posledice.

V ostalih primerih so zadeve še v postopku, iz česar sledi, da obveznosti, za katere trdijo tožeče stranke, niso povsem čiste. Saj, če bi bile, bi mi ne ugovarjali in bi priznali našo obveznost.

Civilnopravni spori s fizičnimi osebami

S to kategorijo so mišljeni negospodarskopravni spori, torej spori s fizi-

nimi osebami, ki ne izhajajo iz delovnopravnih razmerij in se zato tudi ne obravnavajo pred sodišči združenega dela, ampak pred rednimi sodišči. Ti so se lani pojavili prvič.

Tozd družbeni standard je vložil dve tožbi zaradi izpraznitve najemnih prostorov (v samskih domovih in plačilo zapadle najemnine) in v drugem primeru zaradi ugotovitve, da tožena stranka nima pravice gradnje na parceli, do katere ima pravico uporabe tozd družbeni standard; obe zadevi sta še v teku.

Tozd PII je vložil tožbo zoper obrtnika zaradi neizpolnitve pogodbe. Vse štiri tožbe so po našem mnenju upravičene, kar je sedaj potrdilo sodišče že v 3 primerih le v enem je zadeva še nejasna.

Izvensodne poravnave

Čeprav bi bilo dobro čimbolj razširiti prakso izvensodnega reševanja spornih zadev, sklepamo zaenkrat izvensodne poravnave le za gozdne oškodovance zaradi naših industrijskih imisij. Tako smo v letu 1981 sklenili 162 izvensodnih poravnav in izplačali oškodovnine v skupnem znesku 684.601,40 din. Izvensodno poravnavo bi bilo dobro učinkovito uporabiti tudi pri izplačevanju odškodnin za škodo, povzročeno po delovni neugodi in v vseh primerih, kjer je obveznost na naši strani nedvoumna. Za to kažejo dovolj volje tudi naše temeljne organizacije in delovne skupnosti kot tudi zavarovalnica, pri kateri imamo zavarovano odgovornost. Vzrok, da se tega premalo poslužujemo, je iskati deloma v premajhni obveščenosti o tej možnosti, kot tudi v nezadostnem zaupanju o pravilnosti takšne rešitve. Delavci se vse preveč radi obračajo na odvetnike, ne glede na stroške, ki jih imajo s tem.

Zaključek

Analiza se nanaša le na podatke, ki so znani. Brez bojzani lahko rečemo, da je dejanskih kršitev s področja delovnopravnih razmerij vsekar več, kot je tu prikazanih. Pri tem mislimo na vse tiste kršitve samoupravnih in drugih pravic iz delovnega razmerja, ki jih delavci niti ne uveljavljajo z zahtev-

ki za varstvo pravic. Gotovo je vzrok tudi v strahu pred zamero, povzročeni ukrepi itn. Kljub vsemu pa lahko trdimo, da imamo dokaj izdelane samoupravne postopke za uveljavljanje pravic in obveznosti in da ti vsaj v večini primerov dobro delujejo. Tako je vsem omogočeno, da zahtevajo varstvo svojih pravic, seveda ob predpostavki, da izvršujejo tudi svoje obveznosti. Če so že postopki dokaj dobri, pa moramo opozoriti, da njihovo uresničevanje ni vedno v skladu z namenom. Tako delavski sveti marsikdaj precejšnje svoje vloge drugostopnega samoupravnega organa in mimo procesnih, včasih tudi materialnih določil odločajo tako rekoč »na pamet«. Za primer navajamo ugotovitve, da bi delavski svet vedno, ko spreminja odločitev prvostopnega organa, moral to odločitev sprejeti po tehtnem preizkusu postopka prve stopnje s pribavo novih dokazov, z zaslišanjem prič ipd. Drugače lahko samo potrdi ali pa razveljavi prvostopno odločitev in zadevo ponovno vrne v odločanje prvostopnemu organu zaradi napačnega postopka ali nepravilno ugotovljenega stanja ali kršitev materialnih predpisov. Stalna praksa pri spremembah prvostopnih odločitev na delavskih svetih pa je, da se te sprejemajo zgolj formalno zaradi prepričanja delegatov, ne da bi se ugotavljalo materialno resnico o čem, kako, koliko in zakaj je bila storjena kršitev. Predsedniki delavskih svetov tega ne bi smeli dopustiti.

Pri uveljavljanju samoupravnega sodstva bomo z uvedbo arbitraže za reševanje poslovnih in samoupravnih razmerij naredili korak naprej. Vendar bo za njeno popolno afirmacijo in avtoriteto treba storiti še veliko več kot določiti pravila njenega delovanja. Isto velja ob razmišljanjih za uvedbo poravnalnih svetov.

Tudi pri gospodarskopravnih sporih bo potrebno bolj samoupravno reševanje, da ne bodo določila pogodb in samoupravnih sporazumov o pristojnosti reševanja sporov pred dogovorjeno arbitražo le mrtva črka na papirju.

(Povzeto iz poročila o kršitvah in nezakonnostih v naši DO vodje pravne službe Draga Mežnarja)

PREJELI SMO:

Tema za razmislek

Vsak dan beremo v časopisih ali poslušamo in gledamo na radiu in TV o vedno večjem pomankanju energetskih virov in slabi preskrbi z energijo. Da je to res, krepko občutimo tisti, ki nismo priključeni na centralno toplotovodno ogrevanje, ampak smo pri preskrbi s premogom in drugimi gorivi prepuščeni sami sebi.

Tudi sam sem med takšnimi, ker stanujem v bolj oddaljenem kraju, kjer v bližnji, pa tudi daljni prihodnosti ne bo kakšnega toplotovoda ali plinovoda, tako da me po vsaki zimi zmrazi ob pogledu na prazno drvarnico, ker vidim da se bo zopet pričelo tekanje za premogom, raznimi »koln« kartami ali drugimi nakaznicami za kurivo, ki pa jih je treba čisto preplačati, če nočeš imeti pozimi mrzlih peči.

Pri pogovoru z znanci, ki delajo v drugih podjetjih ali ustanovah, mi je kar nerodno, ko mi povedo, da pri njih s tem nimajo problema, saj lahko premog naroče pri sindikatu ali za to določenem referentu. Čudijo pa se, kako to, da tako velika organiza-

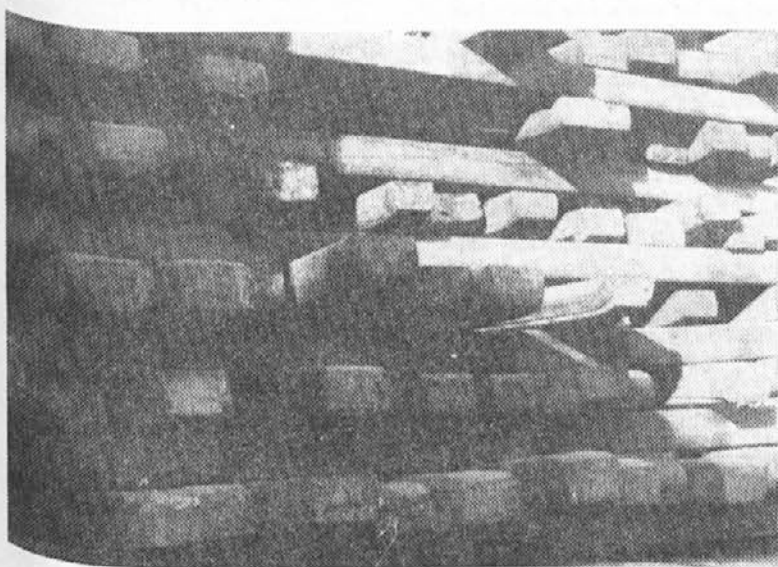
cija združenega dela, kot je Železarna Ravne, tega problema nima zadovoljivo rešenega.

V zadregi jim navadno ne vem odgovoriti, vendar začnem pozneje tudi sam premišljevat, da mora tu biti nekaj res narobe, saj imamo v železarni sindikat pa družbeni standard in druge potrebne in manj potrebne reference, ki bi morali za to skrbeti.

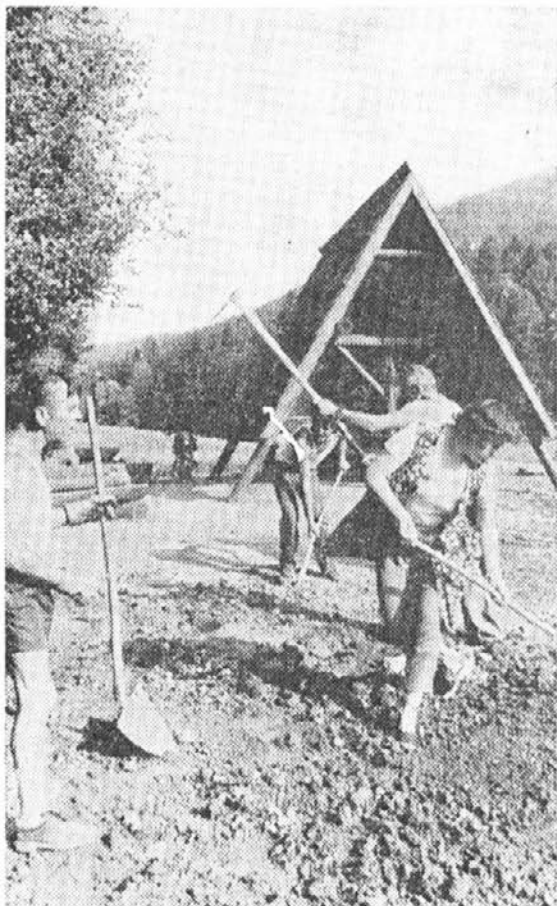
Moje mnenje je, da bi se o tem pogovorili na izvršilnem odboru sindikata in družbenem standardu in nekaj ukrenili, saj se ve, da je preskrba s kurivi vedno bolj težavna, vsi pa tudi ne moremo stanovati na Ravnah ali v bližnji okolici, da bi imeli toplotovod do hiše, čeprav nekateri tudi tako mislijo.

Problem s kurivom ni samo moj, ampak verjetno kar dobre tretjine sodelavcev, ki se bodo strinjali z mojim pisanjem in hoteli vedeti, kaj o tem menita IO konference OO sindikata železarne in tozd družbeni standard.

Jože Tasič,
TOZD jeklolivarna

Gredice

Ivarčko spet vabi

ODGOVOR NA ČLANEK »TEMA ZA RAZMISLEK«

Družbeni standard je tozd z določenimi izvajalskimi funkcijami, ki zaenkrat ne opredeljujejo dejavnosti, ki je opisana v članku tov. Jožeta Tasiča, za-

to tudi ne moremo dati konkretnjšega odgovora.

TOZD družbeni standard, ravnatelj Jože Šater

Kaj nam daje svobodna menjava dela s Koroškimi zdravstvenim domom

Na osnovi samoupravnega sporazuma o neposredni svobodni menjavi dela bo Koroški zdravstveni dom tozd Ravne skupno s strokovnimi službami železarne Ravne izvajal obseg zdravstvenega varstva po posebnem programu, ki zajema:

1. Preventivne zdravniške preglede

S preventivnimi zdravstvenimi pregledi delavcev se ugotavlja zdravstveno, telesno in duševno stanje delavcev ter ocenjuje njihova sposobnost z zdravstvenega vidika, odkrivajo zgodnje zdravstvene okvare in preprečuje invalidnost.

Zaradi preprečevanja nesreč pri delu in poklicnih bolezni ter zaradi preprečevanja invalidnosti z vsemi posledicami za delavca in družbo bodo v dispanzerju medicine dela (KZD Ravne) v letu 1982 pregledali 1568 delavcev. Delavci so vabljeni na preventivni zdravniški pregled po posebnem programu, ki ga pripravi služba VPD-VO, oddelek za zdravstveno varstvo delavcev. Obseg preventivnega zdravstvenega pregleda določi specialist medicine dela na osnovi ekoloških, telesnih in psihomotoričnih obremenitev na delovnem mestu.

2. Analiza in zdravstvena ocena del in nalog

Načrtovana je prvostopna analiza in zdravstvena ocena del in nalog. Gre za

ugotavljanje obremenitev (ekoloških, fizioloških, psihomotoričnih) na določenih delovnih mestih. Izbor delovnih mest pripravi služba VPD-VO. Predvidoma bo v letu 1982 opravljenih 3 x 8 prvostopnih analiz delovnih mest skupno s skupino strokovnih delavcev železarne Store in Jesenice (dispanzer medicine dela obeh zdravstvenih domov).

3. Zaposlovanje invalidov

V okviru te naloge bodo preučene oblike in trajanje medicinske rehabilitacije, možnosti za premostitve na druga dela in naloge glede na preostalo delazmožnost. Med drugim bi tudi preučevali ter dali ustrezne predloge za ergonomске spremembe — prilagoditve dela delavcu.

Za izvršitev te naloge je predvidevana 140-urno sodelovanje zdravnika specialista.

4. Epidemiološka analiza negativnih kazalcev zdravja

Gre za preučevanje kazalcev negativnega zdravja. Le ti so: (ne) zadovoljstvo, slabo počutje, fluktuacija, časna odsotnost z dela zaradi bolezni, nesreče pri delu, absentizem, invalidnost, specifična umrljivost (in drugi vzroki). Z analizo bi ugotavljali zdravstveno stanje delavcev ter ostale vzroke, nakazali možne rešitve za izboljšanje zdravja delavcev (razmer). Prav tako

bi tudi v okviru SOZD Slovenskih železarn izdelali za to področje celovit informativni sistem. (Dvakrat letno bo izdelana analiza za obravnavo na samoupravnih organih).

5. Analiza obolenj gibal

Obolenja gibal (mišično kostnega sistema) predstavljajo znaten delež začasne odsotnosti z dela (bolniški stalež), pa tudi invalidnosti, ki pomeni trajno zmanjšano ali celo popolno nezmožnost za delo. Da bi omejili obolenja — jih bo specialist medicine dela (zdravnik) preučeval ter ob taki epidemiološki študiji izdelal ustrezen preventivni ukrep. Predvideno je 270 ur študijskega dela.

6. Sodelovanje obratnih zdravnikov na strokovno medicinskem področju (posvetovanja, ogledi del in nalog, reševanje sprotih strokovno-medicinskih ter socialnih zadev)

Gre za skupinsko obliko dela, ki teče že ob določenih dnevih (ogledi del in nalog ob sredah od 11. do 13. ure), razna posvetovanja na področju urgentnih del (prva strokovno medicinska pomoč) in podobno. Predvideno je 404 ur sodelovanja obratnega zdravnika v letu 1982.

7. Parcialna analiza fizičnih obremenitev po naročilu Železarne Ravne

V okviru te naloge bo opravljena analiza na določenih delih in nalogah z vidika zaposlovanja določenih kategorij delavcev (mladina, ženske). Progra-

miranih je 250 meritev fizičnega napora, pogojev dela in okolja.

8. V programu so tudi posebne raziskovalne naloge, metodološka vprašanja s področja analize in zdravstvene ocene del in nalog »budnost in utrujenost«. Raziskava bo opravljena pri 20 oseb. Pričela se je že v letu 1981 in bo predvidoma zaključena v letu 1982.

9. Občasne preventivne zdravstvene akcije

Te akcije bodo izvedli delavci Koroškega zdravstvenega doma, tozd ZD Ravne, v sodelovanju z delavci oddelka za zdr. varstvo delavcev železarne Ravne. Preventivne zdravstvene akcije so programirane na osnovi preventivnih zaščitnih cepljenj in higiensko-epidemioloških ukrepov za varovanje zdravja delavcev.

Kaj prinaša SAS delavcem

Predvsem preventivno obliko zdravstvenega varstva, ki je ne zagotavljamo v občinski zdravstveni skupnosti. Gre torej za razširjeno obliko zdravstvenega varstva, ki jo delavcem zagotavljamo na osnovi SAS o neposredni svobodni menjavi dela.

Imenovana je skupna komisija za spremljanje izvajanja predloženega programa.

Program za leto 1982 je predložen. V kakšni meri bo realiziran, boste seznanjeni. Zahteva angažiranost vseh strokovnih služb tudi v železarni Ravne in ne nazadnje tudi vaše sodelovanje v dobri meri za ohranitev zdravja.

Iz naših krajev

KS MEŽICA:

DOLINSKI VODOVOD IN PLINOVOD V GRADNJI

Čeprav prevaljskemu Stavbeniku še ni povsem uspelo zgraditi novega mostu čez Mežo za potrebe industrijske cone v Mežici (ta bo bržkone nared te dni), je s kooperanti (Timo, Trebnje in prevaljskim Inštalaterjem) v rekordnem času postavil konstrukcijo nove tovarne rudnika Mežica za tozd Elmont, Žerjav.

Alojz Tomš, vodja tozda Elmont, je povedal, da bo tovarna povsem nared do konca avgusta, proizvodnja v njej pa bo stekla šele konec leta. Povejmo še, da bosta v novi tovarni svoja prostora dobili obe organizacijski enoti TOZD Elmont in da bo gradnja po predračunu bržkone veljala -okrog 46,5 milijona din.

Potem ko je ravenska komunalna skupnost lani pridobila vso potrebno pravno in tehnično dokumentacijo in nabavila cevi, so maja v Mežici stekla dela pri ureditvi dolinskega vodovoda in plinovoda od Mežice do Prevalj. Poročali smo že, da nameravajo v iste jake, (teh bodo skopali v dolžini sedmih kilometrov), položiti poleg vodovoda še plinovod za zemeljski plin do Mežice, pozneje pa tudi do Žerjava. Tako kot vodovod naj bi tudi plinovod gradili v fazah skupaj z vodovodom, tako da ne bodo imeli dvojnega dela.

Na prvi novo izvoljeni skupščini mežiške krajeve skupnosti, ki je bila v drugi polovici maja, so bili delegati med drugim seznanjeni tudi z dosežki, ki jih je krajevna skupnost dosegla zadnja leta na področju krajeve samo-

uprave in s sredstvi krajevnega samopriskupka, 0,5 BOD in sredstvi skisa na komunalnem in hortikulturnem področju.

KS ČRNA NA KOROŠKEM:

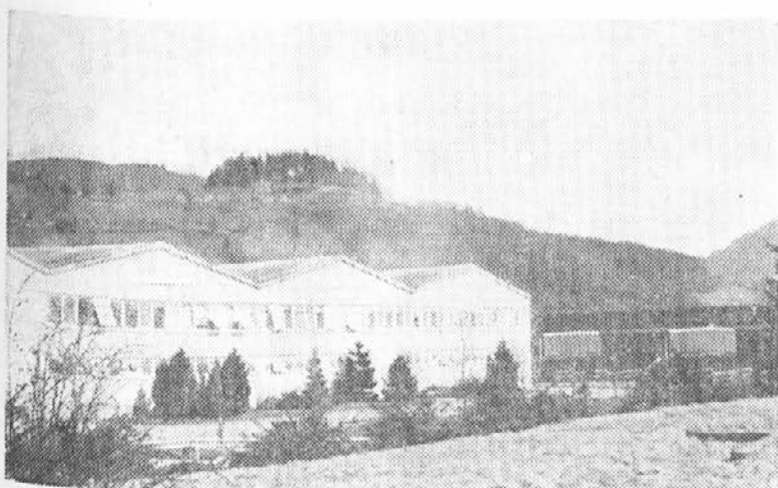
NOVA STANOVANJA

Potem ko so delavci tozda Stavbenik Prevalje, delovne enote Črna, v zadnjih nekaj letih in tamkajšnji krajevni skupnosti, (predvsem v naselju Rudarjevo) zgradili pet novih stanovanjskih blokov, bodo letos dokončali še blok s 70 stanovanji.

Stanko Kordež, tajnik krajevnega skupnosti Črna, je pojasnil, da bodo stanovanja ob Meži bržkone vseljena prve dni novembra; kupile jih bodo delovne organizacije v zgornji Mežiški dolini. Šestnajst solidarnostnih stanovanj pa bodo dobile mlade in socialno ogrožene družine.

Pri tamkajšnji krajevni skupnosti pa so že tudi stekle priprave za blokovno gradnjo v centru Črne. V Črni namreč nameravajo že v kratkem porušiti nekdanjo kino dvorano, na tem prostoru pa naj bi že letošnje jesen pričeli graditi nova stanovanjska bloka.

Sicer pa so maja imenovali gradbeni odbor za postavitev tv pretvornikov na Permaškovem vrhu za območje vaške skupnosti Javorje in pri Jakobu za območje Koprivne. Postavitev obeh tv pretvornikov bo črnjanska krajevna skupnost financirala s sredstvi krajevnega samopriskupka, del sredstev pa bo prispevala tudi ljubljanska televizija.

Kot v parku

KS LESE:

**TEMELJNI KAMEN
ZA ŠOLO IN VRTEC**

V okviru praznovanj letošnjega občinskega praznika so na Lešah svečano položili temeljni kamen za novo šolo in vrtec. Poročali smo že, da bodo v montažni Marlesovi zgradbi, ki naj bi bila povsem narejena do prvega septembra letos, dobili Lešani dve šolski učilnici ter igralnico za otroški vrtec, sodobno opremljeno kuhinjo in večnamenski prostor, ki ga bodo lahko uporabljali tudi za svoje potrebe. Povejmo, da naj bi gradnja po sedanjih izračunih veljala 1,7 milijona din.

Sicer pa so delavci HPH podjetja iz Titovega Velenja, ki so lani pri Tratiniku v rekordnem času zgradili nov betonski most čez leški hudournik, popravili podporne zidove in dokaj ozko cesto Prevalje—Leše razširili na pet metrov ter maja že tudi pričeli nameščati cestno ograjo in urejati cestno kanalizacijo.

KS HOLMEC:

KRAJEVNI PRAZNIK

Svoj prvi krajevni praznik so ob letošnjem občinskem prazniku občine Ravne praznovali kraji holmske krajevske skupnosti, in sicer v spomin na zadnje boje druge svetovne vojne na Poljani. Tako so svoj prvi praznik praznovali s slavnostno sejo skupščine krajevske skupnosti, ki so se je udeležili tudi pobratimi iz pobratenih občin in s praznovali z bogatim kulturnim programom, na kateri so podelili nekatere tamkajšnjim krajanom Vorančeve spominke in Gallusove značke.

KS ŽERJAV:

**HORTIKULTURNA
UREDITEV ŽERJAVA**

Aprila so v Žerjavu stekla dela pri hortikulturni ureditvi naselja. Uredili bodo parkirišča, pločnik od trgovine do otroškega vrta, prometno signalizacijo (prehodi za pešce) in zelenice. Dela bodo veljala okrog 400 tisoč din, ki jih je žerjavski krajevna skupnost zbrala s krajevnim samoprispevkom. Končno je maja tamkajšnja krajevna skupnost dobila svoje prostore v Delavskem domu v Žerjavu.

Nič manj pa Žerjavčani niso aktivni na področju podružbljanja SLO in družbene samozastite. Tako že nekaj časa urejajo potrebne načrte in sezname pripadnikov civilne zaščite. Teče

tudi akcija prostovoljnih gasilcev, saj že nekaj časa pregledujejo podstrešja ter krajane poučujejo o nevarnosti ognja in požarni preventivi.

Sicer pa je Alojz Marko, predsednik sveta KS Žerjav, povedal, da si žerjavski krajevna skupnost skupaj z občino Ravne že nekaj časa prizadeva rešiti stanovanjski problem Feliksa Milerja, ki s svojo sedem člansko družino živi v napol porušeni leseni baraki za Delavskim domom.

KS STROJNSKA REKA:

**KDAJ UREDITEV
TRGOVIN**

Na zadnji majski seji sveta krajevske skupnosti so člani ponovno spregovorili o preskrbi prebivalcev v novem naselju Strojnska Reka in kmetov na Strojni. Sprejeli so sklep, da morata krajevna skupnost in oddelek za gospodarstvo pri skupščini občine Ravne storiti vse potrebno, da bo tudi njihova krajevna skupnost dobila prvo trgovino. Omeniti velja, da je v novem naselju že nekaj časa določena lokacija za gradnjo nove trgovine, vendar trgovska podjetja doslej niso pokazala zanimanja za gradnjo trgovine v tem delu občine. Majhno trgovino pa bi lahko uredili tudi v stari strojnski šoli. Tamkajšnja krajevna skupnost je predlagala, če trgovska podjetja ne bodo zainteresirana za ureditev trgovin, da bi jo lahko uredili tudi zasebniki.

KS tudi sporoča, da bodo uradne ure tajništva KS vsako sredo od 15. do 18. ure v mladinskem domu v Strojnski Reki.

KS DOBJA VAS:

**UDARNIŠKO
DO IGRIŠČA**

Maja je krajevna skupnost končno dobila svoje prostore v nekdanji gradnjski betonarni v Dobji vasi. Potem ko so pred časom pri ravenski komunalni skupnosti imenovali posebno komisijo, si bo ta junija ogledala ceste v tamkajšnji krajevni skupnosti in določila, katere so potrebne takojšnjega popravila.

Sicer pa je krajevni skupnosti končno uspelo pridobiti še druge zainteresirane za ureditev športnega igrišča v naselju Dobja vas. Tako naj bi igrišče z udarniškim delom pomagali urediti tudi delavci Gradisa in mladi z delov-

nimi akcijami. Za nabavo športnih rekvizitov pa bosta sredstva prispevali krajevna skupnost iz samoprispevka in komunalna skupnost Ravne.

KS TRG — PREVALJE:

**PERSONALI
KOMUNALNO
BOLJ UREJENI**

Na podlagi sprejetega plana krajevske skupnosti je maja skis Ravne pričel urejati kanalizacijo v naselju Personal. Tod naj bi letos uredili tudi ulice in javno razsvetljavo, saj je to naselje bilo v preteklosti komunalno zelo slabo urejeno. Medtem ko bosta sredstva za ureditev cest in javne razsvetljave dali krajevna in komunalna skupnost, bodo ureditev kanalizacije financirale delovne organizacije na tem območju.

Maja so delavci podjetja Hudournik iz Ljubljane pričeli urejati prepust za potok Flis pod regionalno cesto v centru Prevalj. Kljub prizadevanju delavcev, dela potekajo zelo počasi, saj so še posebno zahtevna pod cesto.

KS ŠENTANEL:

**VSESTRANSKA
DEJAVNOST**

Zadnje dni maja so tudi v tej kmečki krajevni skupnosti uredili vse potrebne načrte na področju SLO in družbene samozastite. Sicer pa so po programu letošnje akcije NNNP že tudi stekle aktivnosti, in sicer so Šentanelci preverili delovanje kurirjev in hitri sklic komiteja za SLO in družbeno samozastito. Prve dni junija pa so imeli obrambni dan s šolsko mladino.

Pred časom so pričeli urejati tamkajšnje pokopališče, nadaljujejo pa tudi z ureditvijo ograje. Uredili bodo še temelje za novo mrliško vežico, ki naj bi jo zgradili prihodnje leto.

13. junija pa so Šentanelci praznovali svoj tretji krajevni praznik, ki ga praznujejo v spomin na padle partizane v »Lužnikovi javki« leta 1943. Potem ko je zvečer pred praznikom pri lipah nad vasjo zagorel velik kres, so se 13. junija mnogi Šentanelci udeležili svečane seje skupščine krajevske skupnosti in proslave pri spomeniku NOB v Šentanelu.

F. Rotar

Z D R A V J E

KJE IN KAKO PREŽIVETI DOPUST

Prebujajoča se narava in toplejši dnevi nas opozarjajo na bližajočo se poletje, na čas dopustov, potovanj in letovanj. Zdravstveni delavci se vse pogostejše srečujemo z vprašanjem, kam svetovati na počitek, da bo izkoristek učinkovit za zdravje.

Zakaj na letni dopust?

Ta potreba je dobila zakonsko osnovo med industrijsko revolucijo z vse večjo obremenitvijo in iz potreb in zahtev za njegovo zdravje. Vsako opravljeno delo, bodisi psihično ali fizično, ima za posledico utrujenost. Ta utrujenost se odpravi s pravilnim počitkom (spanje, rekreacija, vikendi, prazniki), vendar je s tedni in meseci trajajočega dela telesu potreben daljši aktivni počitek. Vsaj za deset dni je treba prekiniti utečene navade oz. ritem dela s povsem drugimi zahtevami. S tem se sprostimo, rešimo se napetosti, ki so povezane z vsakodnevnim delom.

Med letnim dopustom se je treba ukvarjati z raznimi telesnimi aktivnostmi (hoja, tek, plavanje, razne igre itd.), privoščiti pa si moramo tudi dovolj spanja — pasivnega počitka.

Če se upošteva vse troje (dopust najmanj 10 dni, izvajanje aktivnega in pasivnega počitka), ne bo izostal učinek na pozitivno zdravje.

Kam na dopust?

To vprašanje je povezano predvsem s počutjem posameznika oz. s prisotnostjo negativnega zdravja — bolezni.

Obmorsko letovanje vsem ne de dobro. Ljudem s srčnimi težavami, z visokim krvnim pritiskom, kroničnim ledvičnim bolnikom, tuberkuloznim, bolnikom po prebolelem revmatičnem obolenju in vsem ostalim, ki vročine ne prenašajo, odsvetujemo letovanje na morju v vročih poletnih mesecih, ker se jim lahko bolezen poslabša. Najprimernejši meseci za njihov dopust so maj in junij ter september in oktober. Sicer pa jim priporočamo dopust v **srednjegorskih krajih ali v toplicah**, primernih njihovem zdravstvenemu stanju.

Vsem, ki vročino dobro prenašajo in jim zdravstveno stanje to dopušča, priporočamo obmorsko letovanje. Sprememba klime, plavanje, sončenje in dru-

Vaš zdravnik vam bo najbolje svetoval, kje in kako preživeti dopust

Presneti mulci

ge rekreacije vplivajo ugodno na človekovo zdravje, seveda, če pri tem ne pretiravajo.

Sončenje mora biti prve dni kratkotrajno, zlasti še, če je koža neurtjena proti ultravioletnim žarkom. Tudi s kopanjem, potapljanjem, čolnarjenjem in drugimi moramo biti previdni, kajti dopust se lahko spremeni v bolniški dopust zaradi angine, vnetja ušes, vnetja sinusov, vnetja sečnih poti ali visoke temperature zaradi sončnih opeklin.

V primeru, da se odločimo za daljši dopust, je zelo dobra kombinacija po letovanju na morju še planinarjenje. Po tem, ko smo si utrdili na morju telo s plavanjem, si psihofizično kondicijo okrepimo še s hojo po hribih. Sprva naj bodo poti le nekaj ur hoda dolge. Iz dneva v dan jih podaljšujemo.

Na letni odhiti nikoli ne hodimo brezglavo. Potrebno ga je dobro pripraviti in pretehtati, ali bo predviden dopust prime-

ren za vse člane družine glede na njihovo zdravstveno stanje, sicer se lahko zgodi, da bo rezultat popolnoma neuspešen, naš dopust pa pravo trpljenje.

Kako potovati?

Ne glede na to, ali se peljemo na dopust z javnim prometnim sredstvom ali z lastnim, na pot je treba iti primerno sit, naspan in zdrav. Med potjo pijemo čim manj odprtih pijač, jemo čim manj sladoleda in slabo pripravljene, na pol kuhane hrane, ker lahko pride do prebavnih motenj zaradi zastrupitve s hrano. Voznik osebnega vozila mora iti na pot v dobri psihofizični formi, da je vožnja na oddih in domov srečna in varna.

Le pravilno izbran dopust bo ugodno vplival na človekovo zdravje in počutje, le takšen bo služil tudi namenu, zaradi katerega dopust sploh imamo...

Dr. Marija Vodnjov

SONČARICA, VROČINSKA KAP

Visoke temperature ali močno sončenje povzročajo hude okvare od vročine. Posebno ogroženi so mali otroci, stari ljudje, alkoholički in bolniki v šoku. Vlažen in vroč zrak preprečuje oddajo telesne toplote z žarenjem in potenjem. Gibanje zraka in obleka sta tudi pomembna pri nastajanju okvar od vročine. Preprečimo jih takole: da bi se v hudi vročini izdatno potili, pijmo veliko hladnega čaja in sadnih sokov. Če v vročini delamo, je telesna potreba po tekočini tudi 9 do 15 litrov na dan. Če človek popije več kakor 4 litre tekočine na dan, ima tudi večjo potrebo po kuhinjski soli. Lahka, svetla obleka pospešuje odsevanje toplote in izhlapevanje potu. Da bi se navadili na vročino, potrebujemo 4-7 dni; zato se v začetku varujemo večjih naporov, tudi športa. Temeljito je treba prezračiti zavetja, šotore in vozila. Zaužijmo le lahko prebavljive jedi (malo maščobe in beljakovin), alkohola pa sploh ne.

SONČARICA

Delovanje sončnih žarkov na glavo in tilnik lahko povzroči ne-

varno možgansko obolenje, ki mu pravimo sončarica. Ta nastane včasih že v kratkem času. Povzroča jo neposredno delovanje žareče sončne toplote na nepokrito glavo.

Bolezenska znamenja sončarice, ki se pokažejo že med obsevanjem s soncem ali pa tudi šele nekaj ur potem, so:

- glavobol in naval krvi v glavo
- slabost in izčrpanost
- težke noge
- zehanje, trepetanje pred očmi
- slušne motnje in včasih celo prave ohromitve in motnje v zavesti.

Sončarica se utegne končati s smrtjo. Kdor jo preboli, ima lahko trajne posledice. Sončarica je zelo nevarna za svetlolase ljudi, posebno pa za majhne otroke in plešaste glave, ki niso vajene sonca.

Prva pomoč

1. Bolnika takoj prenesemo v senčen in hladen prostor.

2. Položimo ga na posteljo. Vzglavje nekoliko dvignemo. Na

glavo mu polagamo mrzle obkladke ali vrečico z ledom. Ne pustimo ga samega, zlasti če se mu blede. Če je pri zavesti, mu po žličkah dajemo hladnih pijač: limonade ali lahkega čaja, nikakor pa ne alkohola ali kave.

VROČINSKA KAP

Vzrok vročinske kapi je izredno velik zastoj telesne toplote z nenadnim dvigom telesne temperature. Tega je kriva nezadostna oddaja toplote zaradi nezadostnega potenja ali izhlapevanja potu. Hkrati z zastojem vročine oteka-jo možgani. Vročinska kap ni tako zelo redko smrtna.

Začetna znamenja vročinske kapi se pojavljajo počasi: utrujenost, slabost in žeja.

Nevarna znamenja so:

- obraz postane zaripel, temno rdeč
- oči se svetijo in človeku miglja pred očmi, v ušesih mu šumi, jezik je suh
- dihanje je hitro in plitvo
- pulz je hiter in slabo polnjen
- človek se prične tresti in občuti hudo slabost
- telesna toplota se v hudih primerih dvigne prek skrajnih meja (prek 42° C)
- nastopi nezavest.

Prva pomoč

1. Ponesrečenca prenesemo v hladen prostor, kjer naj leži. Slecemo ga do golega. Polivamo ga z mrzlo vodo. Na glavo in trup mu dajemo mrzle obkladke ali pa ga zavijemo v mrzlo mokro rjuho.

2. Če slabo diha, mu pomagamo z umetnim dihanjem.

3. Če je pri zavesti, mu dajemo hladnih pijač: vode, limonade, šibkega čaja (ne kave ali alkohola). Ko si opomore, naj se dobro odpočije in naspi.

Zapomnimo si

Ne čakajmo, da se pojavijo vsa znamenja — posebno pa ne najhujša. Kakor hitro opazimo začetna znamenja, ukrenemo vse potrebno. Za hojo v soparni vročini se primerno oblečemo. Oble-

ka naj bo zračna in hladna. Ovratnik srajce imejmo odpet, rokave kratke, prav tako hlače. Obutev naj bo lahka in zračna. Če čutimo utrujenost, sedimo v senco in počivajmo.

-ts-

MODROSTI KHALILA GIBRANA

Kakor sta povezana duša in telo, tako je tudi telo povezano s svojo okolico.

Kdor nas gleda z božjimi očmi, bo videl našo oguljeno in »globo-ko« resničnost.

Kdor filozofira, spominja na ogledalo, ki kaže sliko predmeta, a je ne more videti, kakor pečina vrača odmev glasu, ki ga ne more slišati.

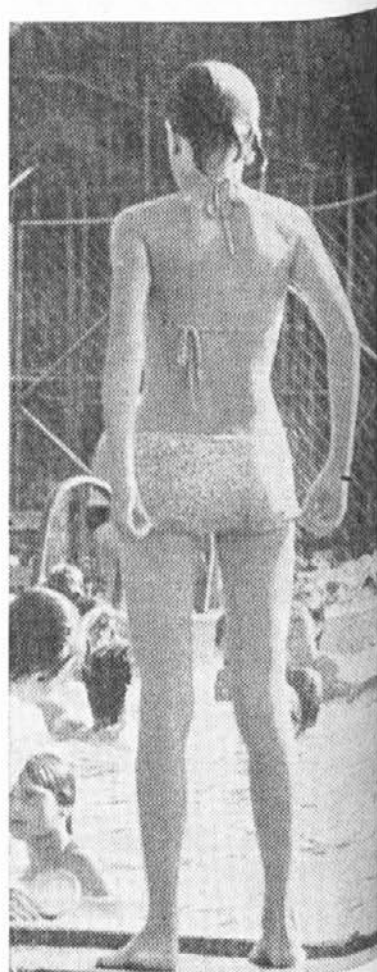
Iz moje teme je vzšla svetloba in mi osvetlila pot.

Če dolgo gledaš v ogledalo pri-sile, vidiš sebe, kako se trudiš ubiti svoj jaz.

Tisto, kar misliš, da je grdo, je v resnici zunanja prevara navznoter usmerjena.

Pomilujem tistega, čigar ustni-ce in jezik šepetajo besede pohvale, dokler ima roke iztegnjene k prošnji.

Poln vrlin je tisti, ki sebe ne osvobaja grehov drugih ljudi.

Kaj se dogaja?

KULTURA

KULTURNA KRONIKA

Kulturni maj se je pričel s prvomajskimi koncerti — budnicami po vseh krajevnih skupnostih. In sploh v maju beležimo številne koncerte: MPZ DPD Svoboda Črna je pel Koprivcem in Javorčanom, nazadnje pa v Črni za svojo 35-letnico. Na Prevaljah so imeli vresovci 11. letni koncert, pihalni orkester DPD Svoboda pa promenadnega. Ob koncu maja so prišli k nam pevci in pihalni orkester iz Stega (zamejska Koroška), koncertno bero pa je zaključila občinska revija otroških in mladinskih pevskih zborov — Naše pesmi naj donijo — v Titovem domu na Ravnah. Šentanevski pavri niso peli doma, zato pa koroškim študentom v Ljubljani.

V Likovnem salonu smo videli razstavo indijskih in tajskih batikov ter akvarelov Indonezije iz zbirke Rada Malenška. Razstavo Tito — misel — beseda in delo v počastitev 90-letnice rojstva tovariša Tita in likovna dela učen-

cev osnovnih šol naše občine ter srednje šole z naslovom Borba, delo, sadovi.

Na vaških odrih — v Strojnski Reki, Kotljah in na Strojni — se je predstavila dramska skupina Strojnska Reka z Dvema nevestama Cvetka Golarja. Predvidoma bodo gostovali še v Črni, Črnečah, na Holmeu in Dobrih, v Sentanelu in s prvo ponovitvijo v Strojnski Reki.

V Titovem domu na Ravnah je Šentjakobsko gledališče iz Ljubljane gostovalo z delom Vasje Ocvirka Ko bi padli oživali.

Za 30-letnico izhajanja je Koroški fužinar dobil srebrno plaketo Prežihovega Voranca za leto 1981, ob tej priložnosti so v študijski knjižnici pripravili tudi razstavo.

Koroški kinoklub Prevalje je bil v začetku maja organizator I. mednarodnega festivala industrijskega, obrtnega in etnografskega amaterskega filma.

Z. S.

Zbor Vres je na tem koncertu prejel tudi priznanje Skupščine občine Ravne za leto 1982 »za pomembno kulturno-umetniško delo pri razvijanju in širjenju zborovske pesmi, za negovanje revolucionarne in partizanske pesmi ter za krepitev bratskih vezi med našimi narodi in narodnostmi ter Slovenci v zamejstvu«. Odličja za vestno delo v zboru so dobili tudi mnogi posamezniki.

V začetku junija so vresovci sklenili svoje koncertno potovanje s turnejo po Bosni in s koncertom v Sentjakobu v Rožu.

H. Merkač

DESETI BRAT V KOTLJAH

V starih, revnih časih se je ponekod rodilo tudi do deset otrok. Včasih mešano, fantje in dekleta, včasih pa le fantje ali le dekleta. Tistemu, ki se je rodil zadnji od desetih, so rekli deseti brat ali deseta sestra (desetnica). Ko je ta nekoliko dorastel, je moral oditi po svetu, saj so bili ljudje v takratnih časih zelo revni in niso mogli preživljati toliko otrok.

Tudi v Kotljah se je nekoč pojavil deseti brat. Najprej je šel na Brdinje h kmetu Pavlu. Enkrat na leto je dan, ko se žito ne sme »zlagati« v kope. Pri kmetu Pavlu pa so prav na ta dan žito zlagali v kope. Mimo je prišel deseti brat. Nekaj časa je nemo opazoval ljudi pri delu, potem pa spregovoril: »V kope, ki ste jih danes naredili, bo udarila strela, ker je ravno danes dan, ko se žito ne sme zlagati in vse današnje kope bodo zgorele.«

Ljudje so pogledali moza, ki se jih je upal pri delu motiti. Niso ga poslušali in so nemoteno delali naprej. Mož pa je odšel naprej, do kmeta Gačnika v Podgori. Poprosil ga je, naj mu prinese skodelo mleka. Gačnik mu je ustregel in mu ga prinesel. Mož pa je dejal: »Tega mleka ne bom pil!« »Zakaj ne, saj je vendar sveže?« se je začudil Gačnik, mož pa je odgovoril: »Ko sem šel po cesti proti vaši kmetiji, sem v hlevu zaslišal deklin glas. Pokukal sem skozi hlevska vrata in videl, da je dekla ravno takrat molzla kravo in jo preklinjala s 'prekletu svinjo' — in svinjskega mleka ne bom pil.«

Gačnik je postajal vedno bolj osupel, vendar ko je hotel mož že oditi je zaklical za njim in ga vprašal: »Kdaj pa boš sedaj spet prišel v Kotlje in kdo sploh si?« »Sem deseti brat. V Kotlje pa bom prišel spet takrat, ko bo za komolec vode čez zvezdo na hotuljskem zvoniku.« »Od kod pa bo pritekla voda?« je zanimalo Gačnika. »Počila bo Šmohorica pod Uršljo goro in zalila vas!« Ko je to povedal, se je obrnil, zavedajoč se, da je povedal že preveč.

Cez nekaj dni se je nebo pomračilo in nastala je strašna nevihta. Bliskalo in grmelo je in strela je udarila natanko v kope, ki so jih pri kmetu Pavlu zlagali ob prihodu desetega brata. Kljub hitremu ukrepanju kop niso mogli rešiti — napoved desetega brata se je uresničila.

Prva se je uresničila, nihče pa ne ve, ali se bo tudi druga napo-

Andrej Grošelj, Vaza

ved in če se bo, kdaj? Kmeta Pavli in Gačnik sta to povsod pripovedovala in dogodek se je ohranil še do danes.

Po očetovem pripovedovanju zapisala:

DANIJELA SKOBIR,
6. c. COŠ
Koroški jeklarji
Ravne na Koroškem

RAZPIS ZA SLIKARSKO KOLONIJO RAVNE '82

Na podlagi določil pravilnika in statuta o slikarski koloniji Železarne Ravne bomo organizirali kolonijo v času od 15. do 25. avgusta 1982. Prijave za udeležbo pošljite do 1. 7. 1982 na naslov:

Železarna Ravne, propagandni oddelek, v roke sekretarju slikarske kolonije Francu Boštjanu, 62390 Ravne na Koroškem.

Svet slikarske kolonije
Železarne Ravne

PESEM NAŠEGA DELAVCA:

KOVAČ

Kovač je v srcu vedno nasmejan, čeprav od dela ves je prekaljen, železo vroče kuje noč in dan, in od prahu je vedno okajen.

Že ko peči res vroče se odpro, v bližini njihovi prijetno ni, kovaču pa sploh mar ni za vse to, saj z delom svojim vedno se znoji.

Če kdo verjame ne, da je tako, poskusi naj le en dan z delom tem, pa videl bo, kdo res kovači so; drugače bo govoril, dobro vem.

Kovač je v srcu vedno nasmejan, čeprav kovaško delo lahko ni, nikoli slabe volje, pravi sam, saj s trdim delom radost se kali.

Zlatko Škrubej,
TOZD kovačnica

ŠE ENA GLASBENA VEST

Skladatelj Jakob Jež je uglasbil odlomek iz Leškega rokopisa. Besedilo je neznani zapisovalec zapisal pred dobrimi 220 leti in je najstarejši pisani vir v Mežiški dolini. Glasi se takole:

Najboljši moj prijatelj sladko govori,
toda pri priči bi me faratal,
on mi šonal ne bi,
spredaj liže, zadaj grize,
to so prav mesarski psi,
premišljuje na vse viže,
kak' bi škodo storil mi.

Jaz za to pa nič ne maram,
k temu se le smejim,
moje sovražnike baram —
no, kako se vam kaj zdim? —
če ste vi brez vsega tadla,
zato hočem glavo dat',
to pa ni moja navada,
da bi vas hotel osrat.

Aktualnost teksta je navdušila skladatelja, da ga je uglasbil. Skladba ima naslov PERIATEV (PRIJATELJ). Tako smo dobili že drugo skladbo na domače besedilo: prvo — IZ SNA STOLETIJ — je Jakob Jež napisal na Sušnikov tekst, drugo pa na imenovani odlomek iz Leškega rokopisa, ki ga je zasledil v vresovi koncertni knjižnici iz leta 1978.

Zaželimo si lahko le še to, da bi skladbo čimprej tudi slišali. In da bi tudi v prihodnje bili deležni novih glasbenih del, nastalih na pobudo domačih izvajalcev ali domačih literarnih virov.

jk

Z VRESOM OD MAJA DO MAJA

Od lanskega jubilejnega koncerta so vresovci 28-krat spet stopili v zbor in peli; po Makedoniji, v Sentvidu na pevskega taboru, ko so odprli razstavo del Janka Dolenca, v Železni Kapli so imeli celovečerni koncert, drugače pa so nastopali po domačih odrih na Ravnah, Prevaljah in Strojni.

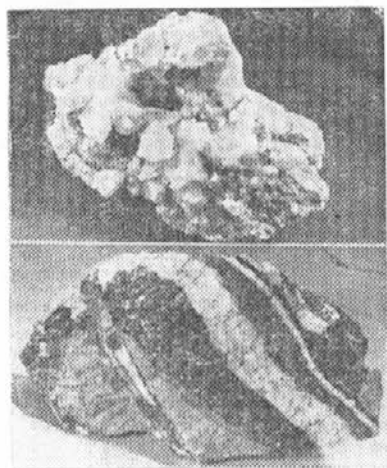
Tako je prišel letošnji maj, ko so na Prevaljah zapeli na svojem 11. letnem

koncertu, od že starih »Zapojmo pesem«, »Pesem o Titu«, »Očenaš hlapca Jerneja« in »Nocoj je pa lep večer« do novo naštudiranih »Fala«, »Sama na otoku« in »V Gorjah zvoni«.

Pevci takrat niso bili sami. Ob njih so na odru stale matere iz cikla »Meta«, delo Vuzeničana Janka Dolenca. Med navdušenimi poslušalci je bil tudi umetnik.

ZBIRALCI MINERALOV IN FOSILOV

Kljub temu da se je rudarstvo v Mežiški dolini pričelo razvijati pred več kot tristo leti in so mežiški rudarji že pred mnogimi desetletji postali zbiralci mineralov in fosilov, so svoje društvo ustanovili šele lani.

Iz bogate zbirke

»Koroško društvo prijateljev mineralov in fosilov Mežica, ki danes šteje nad 45 članov, je bilo ustanovljeno lani na pobudo mežiških rudarjev, ki so dolga leta globoko pod zemljo v rudarskih rovih sami zase zbirali dragocene in redke primerke mineralov in fosilov.« je uvodoma pojasnil Franc Krivograd, predsednik društva.

»Mežiški rudarji ste se s svojo bogato zbirko mineralov in fosilov že nekajkrat predstavili širšemu slovenskemu prostoru. Razstavljali pa ste tudi v drugih državah.«

»Medtem ko že nekaj let radi pokažemo svojo zbirko na koroškem turističnem tednu v Črni, so nekateri člani z dovoljenjem društva resda razstavljali minerale in fosile iz mežiškega rudnika v Nemčiji in na Češkem. Na tamkajšnjih sejnih oz. borzah pa svojih mineralov ne smejo prodati, ampak jih lahko samo zamenjajo za druge primerke. Sicer pa bomo koroški prijatelji mineralov in fosilov ob letošnjem koroškem turističnem tednu odprli stalno razstavo mineralov in fosilov v prostorih nad avtobusno postajo v Črni. Da bomo prav v Črni uredili stalno razstavo, smo se odločili predvsem zato, ker je v Črni že urejen rudarski muzej. V naslednjih letih pa bomo podobno razstavo uredili tudi v Mežici. Naj povem, da bo vsak član za ureditev obeh razstav, iz svoje zbirke prispeval vsaj tri zanimive primerke.«

»Kakšno vrednost imajo minerali in fosili?«

»O kakršnikoli vrednosti mineralov in fosilov je težko govoriti, saj tistemu, ki ne pozna zgradbe in pomena mineralov ali fosilov le-ti ne pomenijo nobene vrednosti. Zato pa pomenijo pravemu zbiralcu, ki jih z ljubeznijo zbira in preučuje, pravo bogastvo.«

»In načrti?«

»Radi bi v naše vrste pritegnili mlade, da bodo pravočasno spoznali poslanstvo koroških prijateljev mineralov in fosilov. Prizadevali si bomo, da bodo naše razstave res bogato opremljene in zanimive. Velik poudarek bomo dali tudi strokovnemu usposabljanju članstva, zato bomo tudi organizirali strokovne ekskurzije.«

F. Rotar

FILATELJA FILATELJA FILATELJA FILATELJA FILA
FILATELJA FILATELJA FILATELJA FILATELJA FILA

NAŠE ZNAMKE

Nova redna znamka za 50 din je iz serije »spomeniki revolucije«, ki je v obtoku od 15. februarja. Tiskana je v ofset tehniki za razliko od tiste, ki je bila tiskana prej v enobarvnem globokem linijskem tisku. Motiv znamke je identičen, predstavlja pa spomenik iz kompleksa spominskega pokopališča streljanih v Kragujevcu v l. 1941.

DVANAJSTO SVETOVNO PRVENSTVO V NOGOMETU

V zvez z 12. svetovnim nogometnim prvenstvom, ki bo v Španiji od 13. junija do 11. julija, bodo 12. junija izšli štiri priložnostne znamke v vrednosti: 3,50 din, 5,60 din, 8 din in 15 din. Motiv predstavlja detajle nogometne igre. Znamke so tiskane v četrtercih — serije in predstavljajo skladno celoto. Imajo okrasne robove s stiliziranimi nogometnimi žogami na vogalih in besedilo: »Svetovno nogometno prvenstvo (ob desnem in levem robu).« »Espana 82«, (na zgornjem robu) ter »Jugoslavija« (na spodnjem robu). Stile rešitve se razlikujejo od običajnih izdaj, katerih tema je nogomet. Končna vrednost za 15 din, opozarja po kompoziciji grba SFR Jugoslavije in po obliki stadiona San Bernabe v Madridu, da se je naša nogometna reprezentanca uvrstila v finalni del tekmovanja v Španiji in med 24 nacionalnimi ekipami, ki so s predtekmovalnimi tekmami 150 nacionalnih ekip članice FIFA krenile v borbo vrhunškega svetovnega nogometa.

Te znamke je likovno rešil Dušan Lučič. Tiskane so v četrtercih v švicarski tiskarni »Hello Courvoisier« v La Chaux de Fonds v tehnični večbarvni heliografiji. Ob tej priložnosti bodo izdani tudi ovitki prvega dne FDC.

ZASTAVE ČLANIC OZN

Ljudje, ki sestavljajo programe za izdaje OZN, so pred leti zasnovali zbirko, ki je deležna lepe pozornosti zbiralcev. Gre za znamke, na katerih so zastave držav, ki so članice OZN. Konec lanskega leta so dali v prodajo še drugo serijo teh znamk.

Serijske zastave naj bi izhajale po dosedanjem načrtu kakšnih deset let. Prva je izšla septembra 1980, in če lahko verjamemo poročilom, je nekaterim trgovcem v svetu že skoraj pošla. Po drugi strani pa je morda šlo le za namerno nastavljenost, da bi znamke boljše prodajali. Pri znamkah OZN, ki izidejo kot priložnostne oziroma posebne zbirke, velja namreč le enoletni prodajni rok. Potem jih umaknejo iz prodaje.

Večina znamk OZN izide v vseh treh središčih: v New Yorku, Zenevi in na Dunaju. To pomeni, da znamke izidejo tudi v različnih denarnih vredno-

stih. Pri zastavah je drugače, te znamke imajo namreč le dolarske nominalne.

Serijske izhajajo v štirih različnih blokih s skupno sestavljenimi znamkami. Na slehernem bloku so zastave štirih članic OZN. Predlani je bila nominalna vrednost še petnajst, lani pa že dvajset centov. Celotna naklada sleherne od teh znamk je šest milijonov.

DA BO LEPSI JUTRIŠNJI DAN

Morda bo kdo izmed bralcev dejal: to ne spada v Informativni fužinar. Vendar se mi zdi, da tudi spregovorimo enkrat, kako vzgajamo naše otroke. Ni dovolj otroka roditi in rediti, treba ga je tudi vzgajati.

Vzgojitelji soglašajo, da je družina še vedno ne samo najboljša, ampak edina vzgojna ustanova, ki lahko dobro opravi svojo nalogo. Vzgojati pomeni služiti. Vsakemu otroku je treba pomagati, da zraste v svojo lastno osebnost, ne pa v osebnost po želji staršev. Vzgojati pomeni odgovoriti se sebičnim željam. Vzgojati pomeni usmerjati, voditi k samostojnosti. Otroku je treba pomagati, da postane notranje svoboden in da obvlada svoja nagnjenja. Več kot lepa beseda pomeni otroku očetov in materin vzgled. Otroku mora videti, kako je vse njihovo življenje prežeto z medsebojno ljubeznijo, z zaupanjem do drugih ljudi. Otroka je treba naučiti velike umetnosti, da se bo radoval sreče bližnjega. Če se tega nauči, ga bo življenje bližnjega prizadelo in mu bo vedno rad pomagal.

Vzgoja se začne zgodaj, ne šele po rojstvu, že davno prej, pri samovzgoji očeta in matere. Cilj vzgoje je visok: pomagati otroku do popolne človeške

Tako se torej ni bati, da jih ljubitelji ne bi mogli uvrstiti v svoje zbirke. Znamke so zanimive tudi za tiste, ki zbirajo zastave kot motive. Mnogi zbiralci posameznih dežel bodo kot dodatek želeli tudi znamko z zastavo tiste dežele, čeprav je izšla drugje, torej pri OZN. Po svetu je izšlo ob tej priložnosti tudi več ovojnic. f. u.

zrelosti, torej zrelo morata biti najprej oče in mati. V družini se začne otrokova pot k spoznanju in spoštovanju sočloveka. Vse to bo spoznal in obvladal, če si bosta njegova starša znala to medsebojno deliti. Družinsko razmerje mora biti zrelo za čas, v katerem živimo. Starša morata naučiti otroka, da so v zgodovini živeli ljudje, ki jih človeštvo ne pozabi in ki jih je treba spoštovati. Vedeti mora, da nihče nima tako živega spomenika kakor ljubezen matere in očeta. Če zna to živeti, ko doraste, da je v vsakem človeku na neki način zbrano vse njegovo preteklo življenje, ki se razodeva na njegovem obrazu in v njegovih dejanjih. Biti človek pomeni dati in sprejemati, služiti in biti sprejemati usluge, ljubiti in biti ljubljen. V družini je to dajanje in sprejemanje najizrazitejše in najplodnejše iz njega se poraja novo življenje.

Otrok je sad ljubezni, utelešenje ljubezni med možem in ženo, tudi nadaljevanje sreče. Vsak otrok naj bo spočet iz ljubezni, ne iz uživanja, ker takšen otrok bo manj zaželen. Človek naj pri ohranjanju človeškega rodu ne sodeluje kot delavec, še manj kot stroj, temveč kot ljubeče bitje.

Viktor Levonik

OBRAMBNI DAN V TOZD SGV

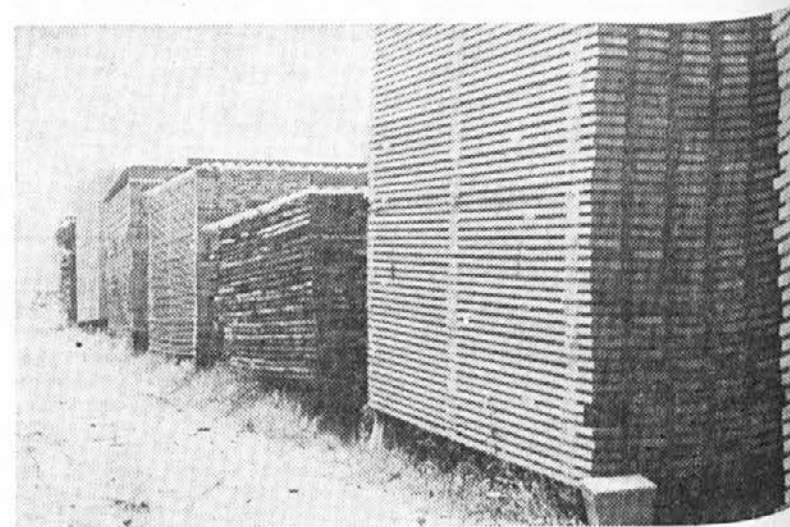
Dne 22. 5. 1982 smo v tozd SGV organizirali obrambni dan z orientacijskim pohodom na Obretanovo. V pohod smo vključili ogled razstav Tito, misel, beseda in delo, spoznavanje ABH sredstev, topografskih znakov, ocenjevanje zračne razdalje, streljanje z zračno in polavtomatsko puško. Od 420 zaposlenih se je pohoda udeležilo 270 sodelavcev. Dolžina proge od starta do cilja v zračni črti je bila 5150 m. Predvideni čas pohoda 2 uri in 30 minut. Na kontrolnih točkah smo ocenjevali:

1. poznavanje topografskih znakov
2. ocenjevanje zračne razdalje na oko

K skupnemu številu točk se je prištel tudi čas pohoda. Ob 6. uri je bil zbor vseh sodelujočih pred gimnazijo na Ravnah. Po uvodnem govoru ravnatelja o namenu akcije so bile formirane skupine po 15 članov. Vodjem skupin so bile razdeljene startne liste in karte za orientacijo pri pohodu. S startnega mesta so skupine odhajale

v presledkih 5 minut. V Likovnem salonu smo si ogledali razstavo Tito — misel, beseda in delo. Skupine so nato odšle na pot proti Obretanovo. Na prvi kontrolni točki, t.j. na križišču pod Li- bašom, je bil za vse sodelujoče prikaz in predavanje o ABH sredstvih in dekontaminaciji. Izrpen prikaz in ob- razlago je podal tov. Gradišnik z vojne- ga odseka. Na drugi kontrolni točki nad Smučarsko kočo so morale skupine po- kazati svoje poznavanje topografskih znakov, katere se je morala vsaka sku- pina naučiti na pamet od starta do dru- ge kontrolne točke. Tretja kontrolna točka je bila predvidena samo za us- merjanje skupin. Na četrti pri kmetu Kosu so skupine ocenjevale zračno raz- daljo Kos — stolp na Uršlji gori. Naj- več točk je prejela tista skupina, ki se je najbolje približala dejanski razdalji.

Na cilju, t.j. pri Obretanovo, so bili vsi tisti, ki so bili predvideni, da bodo streljali s polavtomatsko puško, po- drobno seznanjeni z njeno sestavo in

Naš les

delovanjem. Streljanje s polavtomatsko puško pa 100 m so najprej izvedli pripadniki narodne zaščite ter komiteja SLO in DS. Streljalo je tudi nekaj drugih sodelavcev, ki so se želeli preizkusiti. Med temi je bilo tudi precej žensk. Vsi prisotni pa so opravili tudi streljanje z zračno puško.

Ker je celotna akcija potekala v tekmovalnem duhu, je prav, da omenim nekaj rezultatov. Najuspešnejša skupina pri ocenjevanju razdalje in poznavanju topografskih znakov (vračunan tudi čas pohoda), je bila skupina in-

dustrijskih zidarjev. Prvo mesto pri streljanju z zračno puško pa je dosegel Branko Rek — priprava dela.

Tudi strelci s polavtomatsko puško so se dobro odrezali, saj je bila poprečna ocena prav dobro.

Po objavi rezultatov je bilo za udeležence pohoda pripravljeno tudi okrepčilo; pasulj in pivo. Akcija je bila zaključena približno ob 12.30.

Predsednik komiteja za SLO in DS
Ivan Vrhovnik

Tudi mladi planinci so ponesli štafetno palico

Rekreacija in šport

NAŠE SREČANJE

Na prvomajskem srečanju železarjev, njihovih svojcev in upokoјencev so v kulturnem programu sodelovali poleg Pihalnega orkestra ravnstevnih železarjev še MPZ Fužinar, folkloristi osnovne šole Koroških jeklarjev, najmlajši iz otroškega vrtca Marjetka s pesmijo, recitacijo in plesom, recitatorja Andrej Ledinek iz OS Prežihov Voranc in Zdravko Fajmut iz železarne. Slavnostni govornik je bil Jože Žunec, delegat za kongres ZKJ, za ples je igral ansambel Novi kviki.

V rekreativnem programu je sodelovalo približno 500 ljudi, od tega je v štafeti s sestavljanjem napisa 1. maj zmagala ekipa TOZD RPT, pri vlečenju vrvi so bili najboljši iz TOZD stroji in deli, pri odbijanju žoge pa je zmagala dvojica TOZD ind. noži pri moških in dvojica TOZD RPT pri ženskah. Pri streljanju z zračno puško je zmagal Rotovnik, TOZD SGV, pikado je najbolje metal Lukman, TOZD RPT, pri streljanju z žogo si prvo mesto delijo Petrovič (RPT), Kobolt (orodjar) in Fink (rezalno orodje). Pri merjenju pljučne kapacitete pa je bil z rezultatom 6500 najboljši Smrečnik, TOZD vzmetarna.

Pri organizaciji in izvedbi srečanja na Navrškem vrhu so sodelovali posamezniki iz ETS, KSZ, energije, transporta, 6 delavk Merxa in 26 delavk in delavcev TOZD družbeni standard.

Koliko je bilo ljudi ta dan na srečanju, je težko oceniti, ker je bilo kar mrzlo in so ljudje prihajali in odhajali. Ocene pa so, da nas je bilo prek šestisoč. Mogoče še podatek, ki lahko pomaga pri ocenitvi števila prisotnih: klobas na bloke je bilo izdanih 7443 (kruha manj), piva je šlo na bloke in v prosti prodaji 7950 steklenic, ore na bloke 1344 steklenic, v prosti prodaji

pa je bilo prodanih še 88 litrov žganih pijač in 500 l vina. Zal manjka veliko steklenic.

Še enkrat se zahvaljujemo vsem, ki so pomagali, da je srečanje uspelo.

TOZD družbeni standard,
ravnatelj Jože Šater

ŠPORTNO POROČILO IZ TOZDA STROJI IN DELI

23. 4. 1982 so se nogometaši TOZD stroji in deli pomerili z nogometaši TOZD vzmetarna v prijateljski tekmi. Tekma je bila zelo kvalitetna, za to so poskrbeli igralci obeh ekip.

Zmagali so nogometaši tozda stroji in deli s 7:3. Rezultat je bil realen prikaz dogajanj na igrišču. Tekmo je odlično sodil tov. Karel Babič. Za stroje in dele so igrali: Alojz Škratek, Jože Hovnik, Jože Vavče, Branko Ferlin in Feliks Špes.

Gole so dosegli: Vavče 2, Ferlin 1, Špes 1, Hovnik 2, Škratek 1.

1. 4. 1982 se je končalo prvenstvo v odbojki za prvaka železarne. Naši odbojkarji so se v finalni tekmi pomerili z odbojkarji TOZD ETS. To tekmo so izgubili z 2:0. Tako so zasedli 2. mesto, kar pa je tudi velik uspeh.

Odbojkarjem čestitamo in jim želimo drugič več uspeha na takšnih prvenstvih. Našo ekipo so sestavljali dobri odbojkarji, ki so pokazali veliko borbenost ter željo po uspehu. Ekipo sta dobro vodila tov. Vlado Obreza in Ivan Paradiž.

Ekipo, ki je zastopala naš TOZD na prvenstvu železarne v odbojki: Ivan Paradiž, kapetan, Vlado Obreza, Štefan Večko, Anton Lačen, Gvido Lužnik. Tine Skrlavnik, Franc Medvož in Alojz Škratek.

Tone Garb

REKREACIJSKI VEČER TOZDA REZALNO ORODJE

Pred prazniki so v tozdu rezalno orodje priredili rekreacijski večer. Na razpolago so imeli ves DTK. Udeležba je bila dobra, saj jih je šahiralo 16, namizni tenis igralo 24, mali nogomet 28, košarko 12, streljalo jih je 28 in plavalo 15. Za bazen je bilo zainteresiranih še več, a pravijo, da je voda za kako stopinjo prehladna.

Delavci so bili s to obliko rekreacije zadovoljni in želijo še kakšno ponovitev.

H. Č.

REGIJSKO PRVENSTVO ČLANIC V KEGLJANJU

Na regijskem tekmovanju članic je tekmovalo 24 tekmovalk v treh kolih:

na kegljiščih Družbeni dom Prevalje, Šostanj in Dobrna.

Naslov regijske prvakinje je osvojila Ančka Spanžel, Fužinar, s 1276 podrtimi keglji. Druga je bila Marjana Tovšak, Slovenj Gradec, s 1275 podrtimi keglji, tretja Majda Ermenc, Slovenj Gradec, s 1253 podrtimi keglji, 4. Silva Cigler, Fužinar, 1242, 5. Fanika Kordež, Fužinar, 1236, itn. Prve štiri tekmovalke so se uvrstile v nadaljnje tekmovanje.

Silva Cigler

ALPINISTIČNA NOVICA

V soboto, 22. 5. 1982, sva Irena Komprij in Stanko Mihev preplezala novo smer v južni steni Kordeževe glave (Peca). To je zadnja izrazita zaseda in dobila oceno V, VI, A₁, A₂. Plezala sva 8 ur. Ima ime jubilejna.

ŽELEZARJI — PLANINCI

Železarji Raven na Koroškem v letošnjem letu pripravljamo 10. jubilejni pohod slovenskih železarjev po Koroški. Obiskali in prehodili smo v tem času vse naše koroške vrhove, na nekatere smo se povzpeli že večkrat.

V letošnjem letu se bomo zopet povzpeli na Peco, in sicer v soboto, dne 26. junija 1982. Zbirališče za pohod je ob 7. uri pred upravo Železarne Ravne, odkoder odpeljejo avtobusi proti Črni in v Toplo, odkoder bo pristop mimo planinske kočice do vrha.

Vrnili se bomo v Toplo, kjer bo pri karavli vse pripravljeno za okrepčilo in razvedrilo.

Ravenski železarji — planinci! Ob našem 10-letnem jubileju planinskih pohodov po Koroški se udeležite pohoda v največjem številu, da bo naša prisotnost med drugimi slovenskimi železarji najštevilnejša, da bo odraz močne in zdrave volje koroških železarjev — planincev.

Franc Telcer

DELO DRUŠTVA UPOKOJENCEV

KEGLJANJE

Zveza društev upokoјencev občine Ravne je izvedla 13. maja 1982 na kegljišču na Prevaljah izbirno regijsko tekmovanje in tekmovanje za občinski prehodni pokal v kegljanju. Prvega se je udeležilo šest ekip, drugega štiri. Po zelo izenačenem boju je uspelo ekipi DU Ravne premagati tekmovalce DU Titovo Velenje z minimalno razliko.

Rezultati: 1. DU Ravne 489, 2. DU Titovo Velenje 476, 3. DU Slovenj Gradec 420, 4. DU Črna 382, 5. DU Mežica 378, 5. Prevalje 352 podrtih kegljev. Občinski prvak je postala ekipa DU Ravne pred DU Črna, DU Mežica in DU Prevalje. Za ekipo DU Rav-

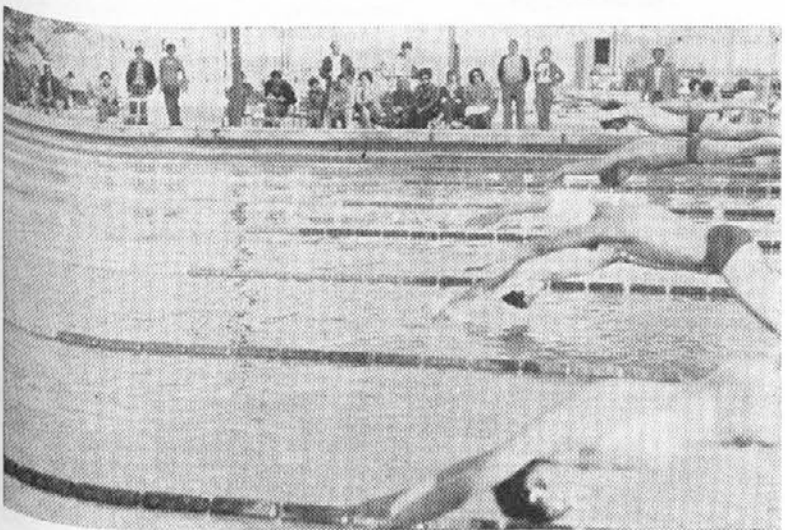
ne so nastopili: Peter Igerc, Adolf Hanuš, Jože Cesnik, Zdravko Mežnarc, Bogomir Vastl in Jože Samec.

BALINANJE

V Titovem Velenju je bilo 18. maja 1982 izbirno tekmovanje v balinanju. Zal sta se ga udeležili samo dve ekipi. Omeniti moram, da so upokoјenci z Raven prvič in brez pravega treninga in znanja nastopili na takšnem tekmovanju. Visoka zmaga domačinov je vsekakor upravičena.

Rezultati: 1. Titovo Velenje I. del 13:2, II. del 13:3.

Začetek pa je le bil.

Plavalna sezona je spet tu

Ekipa kegljačev DU Ravne 1981. Od leve proti desni: Peter Igerc, šofer Cekon, Mirko Vastl, Ludvik Ferjančič, Jože Grabner, Jože Škof, Zdravko Mežnarc, Jože Samec

STRELJANJE Z ZRAČNO PUŠKO

V okviru izbirnega regijskega tekmovanja so se strelci — upokojeanci iz sedmih društev za občinski prehodni pokal zbrali 20. maja 1982 na Ravnah v Domu telesne kulture ter se med seboj pomerili v tej športni zvrsti. Posebno napeta je bila borba za prvo mesto med ekipama DU Dravograd in DU Ravne. Končno so prvo mesto z razliko 20 krogov zasedli domačini.

Rezultati: 1. DU Ravne na Koroškem 500, 2. DU Dravograd 480, 3. DU Titovo Velenje 398, 4. Črna na Koroškem 360, 5. DU Mežica 294, 6. DU Slovenj Gradec 248 in 7. DU Stari trg z 245 krogi.

Za prehodni občinski pokal pa so društva zasedla naslednja mesta: 1. DU Ravne, 2. DU Črna, 3. DU Mežica. Najboljši posamezniki so bili: 1. Peter Mihelač, Ravne, 139, 2. Rupret Brezovnik, Dravograd, 132, 3. Franc Razgoršek, Stari trg, 130, 4. Jože Fišer,

Dravograd, 128, 5. Jože Reven, Dravograd, in Miha Jurak, Ravne, 126 krogov.

Za zmagovalno ekipo so nastopili: Leopold Močnik 112, Miha Jurak 126, Jože Peruš 123 in Peter Mihelač 139 krogov.

ŠAH

Končno so se v okviru izbirnega tekmovanja in za občinski prehodni pokal zbrali 22. maja 1982 šahisti v Črni ter pomerili svoje moči med seboj. Na tem tekmovanju je nastopilo pet ekip, v vsaki 4 šahisti.

Najboljši so bili šahisti iz Titovega Velenja I, saj so zmagali z 12,5 pred Mežico 10,5, Črno 8,5, Titovim Velenjem II 5,5 ter Ravnam 3.

Občinski prvak pa je postala ekipa Mežice pred Črno in Ravnam.

Otvoritve (streljanje, kegljanje in šah) ter razglasitev rezultatov kakor tudi podelitev prehodnega pokala občinskemu prvaku Ravnam je opravil predsednik zveze društev upokojeincev občine Ravne na Koroškem Jože Samec.

Prvaki v kegljanju in streljanju so postali tekmovalci DU Ravne na Koroškem, v balinanju in šahu pa tekmovalci iz DU Titovo Velenje. Te ekipe imajo pravico nastopiti na republiškem prvenstvu zveze društev upokojeincev Slovenije.

IZLET V PODJUNO IN ROŽ

Društvo upokojeincev Ravne je 21. maja 1982 izvedlo z avtobusom svoj prvi letošnji izlet, in sicer v Podjuno in Rož. Udeležilo se ga je 50 upokojeincev našega društva. Pot nas je vodila prek Pliberka, Velikoveca in Šentvida na Gosposvetsko polje. Najprej smo se ustavili pri vojvodskem stolpu, kjer so nekoč zaključevali obrede ustoličenja koroških vojvod. Od tu smo se napotili h Gospe sveti. Ogledali smo si cerkev, ki je star zgodovinski spomenik. Nato smo se odpeljali skozi Celovec, po južni strani Vrbskega jezera v Sekiro, kjer stoji slovenski hotel »Korotan«. Žal je bil zaprt. Ustavili smo se na Otoku ter si ogledali tamkajšnje znamenitosti, nakar smo se odpeljali mimo Beljaka ob južni strani Osojskega jezera do Osoj. Ogledali smo si zelo lepo samostansko cerkev, v kateri so poleti koncerti. Na severni strani cerkvenega zidu je vgrajen rimski reliefni kamen, na katerem je videti konja brez jezdeca. V tem samostanu je namreč delal pokoro zaradi uboja škofa Stanislava poljski kralj Boleslav II., kar je lepo opisal Anton Aškerc v »Mutcu Osojskem«.

Od tu smo se vračali skozi St. Jakob, Bistrico, St. Janž, Zihpolje v Borovlje. Ustavili smo se na tamkajšnjem pokopališču, kjer je Zveza koroških partizanov leta 1971 postavila lep spomenik padlim partizanom 1941—45. Napis je slovenski in nemški. Tu je med 42 neznanimi in šestimi imenovanimi partizani pokopan, tik pred osvoboditvijo, ko je bil namestnik komisarja zahodno-koroškega odreda, od esesovcev dne 9. maja 1945 kot parlamentarec ubit, Stefan Trbovšek, doma z Raven na Koroškem.

Nameravali smo si ogledati tudi Se-le, najbolj slovensko občino na avstrijskem Koroškem. Ker pa je bila cesta zaradi popravila mostu zaprta, se nismo mogli tja odpeljati. Ni nam preostalo drugega, kakor da smo se odpeljali v Železno Kaplo, kjer smo se za krajši čas ustavili v tamkajšnjem slovenskem hotelu. S tem, kar smo ta dan videli in doživeli ter kljub dežju, ki nas je ves popoldan močil, smo se z lepimi vtisi in zadovoljnimi vrnili v večernih urah domov.

Ervin Wlodyga

2. HOMER FRANJO — nalagalec pri napustni peči, neopravičeno izostal z dela 2 dni (letos že bil v postopku), prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 3 mesece, pavšalna odškodnina 852,40 din, plačal.

STROJI IN DELI

1. CIGLER PETER — transportni delavec, neopravičeno izostal z dela 3 dni, javni opomin, pavšalna odškodnina 1.264,20 din, sodna izterjava.

INDUSTRIJSKI NOŽI

1. ILIČ RATOMIR — ravnalec, neopravičeno izostal z dela 1 dan (že bil v postopku), prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 3 mesece, pavšalna odškodnina 490,40 din, plačal.

PNEVMATIČNI STROJI

1. MĹAKAR MARJAN — strugar, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin, pavšalna odškodnina 426,20 din, sodna izterjava.

ENERGIJA

1. SVEČEK STANISLAV — II. strojnik, neopravičeno izostal z dela 3 dni, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za dobo 1 leta, pavšalna odškodnina 2.195,40 din, sodna izterjava.

2. LESJAK SILVO — skladiščnik, neopravičeno izostal z dela 1 dan, zamudil na delo 3 ure, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 6 mesecev, pavšalna odškodnina 513,80 din, plačal.

Disciplinska komisija je 3 delavce oprostila, v 2 primerih je postopek ustavila, izrekla pa je še 11 opominov.

Za pravno službo:
Sonja Slemnik

ALOJZ KAVŠAK

Majske zastave so nas pozdravljale, ko smo med njimi opazili žalno zastavo. Napis pri glavnem vhodu v železarno nam je naznačil, da se je za vedno poslovil naš Lojze Kavšak. Pa je minilo komaj nekaj dni, ko je dejal:

»Se nekaj mesecev, pa grem v pokoj.«

Lojze se je rodil na majhnih kmetiji blizu Šoštanja. Leta 1949 je prišel med nas, zaposlil se je kot delavec v jeklarni, pozneje pa je opravil izpit za žerjavovodja. Zaradi boleznih srca je nekaj časa delal v jeklovleku, od leta 1972 pa je bil v komunalnem oddelku skupinovodja komunalnih delavcev.

Leta 1957 si je ustvaril družino. Bil je dober oče, očetovsko dober pa je bil tudi pri delu. Rad je imel rože in ljudi.

Dragi Lojze, naj se ti ob slovesu zahvalim za vse, kar si prispeval s svojim delom. V imenu skupne službe in v imenu komunalnih delavcev in vodstva komunalnega oddelka izrekam tvojim ženi in sinu, tvojim bratom in vsem tvojim našim iskreno sožalje.

Viktor Levovnik

SPORED KOROŠKIH KINEMATOGRAFOV

Koroški kinematografi Črna, Zerjav, Mežica, Prevalje, Ravne na Koroškem, Dravograd in Slovenj Gradec bodo predvidoma v juniju predvajali naslednje filme:

STALNO DEKLE, izraelska komedija — do 9. 6.

NAJVEČJI LJUBIMEC NA SVETU, ameriška komedija — do 9. 6.

KRALJ BOKSARJEV, hongkonški karate — do 9. 6.

LADY DRAKULA, nemška grozljivka — do 13. 6.

PLOD NEDOLZNOSTI, ameriški ljubzenski — do 13. 6.

NOČI STRIPTEASA, kanadski dokumentarni — do 13. 6.

SMRTONOSNI SAOLIN, hongkonški karate — do 13. 6.

BEG NA DIVJI ZAHOD, ameriški western — do 15. 6.

ALI SE SPOMINJAŠ DOLLY BELL, domača drama — do 19. 6.

REKA VELIKEGA ALIGATORJA, italijanski pustolovski — do 22. 6.

VROČE MAJICE, ameriška komedija — do 21. 6.

GLASBE NIKOLI DOVOLJ, ameriška glasbena komedija — do 27. 6.

LOVEČ, ameriški akcijski — do 24. 6.

MEGLA, ameriška grozljivka — do 27. 6.

DEKLICE, kanadska drama — do 27. 6.

IZZIV, ameriška kriminalna — do 30. 6.

SOKOLOVA SENCA, ameriški pustolovski — do 14. 7.

KRČMA IZGUBLJENIH, italijanska drama — do 6. 7.

LOVEČ NA MORSKE PSE, italijanski pustolovski — do 8. 7.

UBIJALCI NA MOTORJIH, italijanski pustolovski — do 8. 7.

KRŠITVE DELOVNIH OBVEZNOSTI

Skupna disciplinska komisija je v marcu in aprilu obravnavala naslednje kršilce delovnih obveznosti:

VALJARNA

1. ROŽIC IVAN III. — zalagalec ogrevnih peči, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin, pavšalna odškodnina 426,20 din, plačal.

2. ČEBULJ FRANC — razporejevalec gredic, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin, pavšalna odškodnina 395,00 din, sodna izterjava.

3. ČEBULJ FRANC — razporejevalec gredic, poškodoval primež pri žagi, predčasno zapustil delo 4 ure, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 6 mesecev.

4. BANDALO FRANC — odprenik izdelkov, neopravičeno izostal z dela 1 dan, predčasno zapustil delo 2 uri, javni opomin, pavšalna odškodnina 878,40 din, sodna izterjava.

5. GOLOB ALOJZ — transportni delavec, odklanjal delo, javni opomin, pavšalna odškodnina 498,70 din, sodna izterjava.

6. KRAUBERGER DAMJAN — rezalec, neopravičeno izostal z dela 1 dan, pavšalna odškodnina 682,00 din, sodna izterjava.

KOVAČNICA

1. PIPAN DRAGO — kladivovodja, neopravičeno izostal z dela 1 dan, 2 uri zamudil na delo, javni opomin,

pavšalna odškodnina 941,90 din, sodna izterjava.

JEKLOLIVARNA

1. LAZAROV ZORAN — brusilec na rafami, neopravičeno izostal z dela 20 dni, prenehanje delovnega razmerja.

2. KOLAR MAKSIMILJAN — pomočnik avtogenega rezalca, prenehal hoditi na delo brez odpovednega roka, prenehanje delovnega razmerja.

3. BILANOVIČ STIPE — izpraznjevalec, neopravičeno izostal z dela 2 dni, javni opomin, pavšalna odškodnina 1.264,20 din, plačal.

JEKLARNA

1. VUČIČ TOMISLAV — 2. jamski delavec, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin, pavšalna odškodnina 395,00 din, sodna izterjava.

2. VINŠEK DRAGO — jamski delavec, vinjen vozil tovornjak brez voznškega dovoljenja in ga prevrnil, javni opomin, povrnitev materialne škode 147.670,10 din, se odteguje mesečno od OD.

VZMETARNA

1. JANET VLADIMIR — brusilec vzmetnih listov, predčasno zapustil delo enkrat 1 uro, ter enkrat 2 uri (že bil v postopku), prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 3 mesece, pavšalna odškodnina 226,20 din, sodna izterjava.

KADROVSKE VESTI

TOZD - DEL. SKUPNOST	SKLENILI DEL. RAZMERJE			SKUPAJ	FLUKTUACIJA				SKUPAJ	PLAN ŠTEV. DEL.	DEJ. ŠTEV.	% ZAP. INVAL.	ŠTEV. DEL. V POSTOPKU I K
	IZ JLA	IZ ŠOLE	DRUGO		ODPOVED	BREZ ODPOV.	JLA	DRUGO					
JEKLARNA			8	8	1				1	357	362	12,43	8
JEKLOLIVARNA			3	3	3	2			5	515	528	13,07	18
VALJARNA			3	3	1	1			2	440	435	12,18	12
KOVAČNICA			2	2	2	1			3	285	277	10,47	1
JEKLOVLEK										104	99	16,16	1
KALILNICA										54	51	17,65	-
ORODJARNA	1			1						72	72	1,30	1
STROJI IN DELI	2			2	2				2	490	494	8,50	2
INDUSTRIJ. NOŽI	1			1	1				1	215	211	12,80	4
PNEVMAT. STROJI										202	196	13,78	5
VZMETARNA					3				3	142	129	10,85	5
REZALNO ORODJE			1	1						309	297	8,08	5
KOVINARSTVO			3	3						145	142		-
ARMATURE			2	2		1			1	133	115	1,74	-
ENERGIJA										114	109	6,42	-
ETS										211	217	3,69	2
SGV	1		1	2				1	1	442	436	5,96	2
TRANSPORT										115	115	3,48	2
PITI		1	1	2						54	51	3,92	-
RPT			1	1						237	233	12,88	-
KOMERCIALA			1	1	3				3	261	264	11,74	4
KONTROLA KAKOV.					1				1	209	205	16,10	3
DRUŽBENI STAN.			1	1	1				1	50	46	6,52	-
RACUNOVODSTVO					1				1	115	112	7,14	-
GOSPODARJENJE										75	69	-	-
KSZ			3	3	3			1	4	214	212	27,83	3
PFS										43	41	2,44	-
SKUPAJ	5	1	30	36	22	5		2	29	5668	5591	9,92	78

Posamezne TOZD so se odločile, da zmanjšajo število prvotno razpisanih štipendij, in sicer:

za obdelovalce kovin:

- TOZD energija
- TOZD vzmetarna
- TOZD pnevm. stroji
- TOZD stroji in deli

od 4 na 2 štipendij
od 2 na 0 štipendij
od 9 na 5 štipendij
od 21 na 15 štipendij

za VEKS ali ekonomsko fakulteto:

- DS PFS

poslovne finance od 2 na 1 štipendijo

Odbor za kadre je izjemoma potrdil naknadni razpis štipendij in ugodnosti za izobraževanje ob delu, in sicer:

DS za gospodarjenje — za redni študij:

- diplomirani inž. elektrotehnika-računalništvo in informatika 4 štipendije

TOZD RPT — za izobraževanje ob delu:

- VEKS I. stopnja marketing (raziskava trga in analize)
- TSS strojnik — konstrukter

2 delavca
1 delavec

DRUŽBENO EKONOMSKO IN STROKOVNO IZOBRAŽEVANJE DELOVODIJ

V marcu in aprilu je potekalo 14-urno družbeno ekonomsko in strokovno izobraževanje delovodij iz TOZD je: klarna, jeklolivarna, valjarna, kovačnica, jeklovlek, vzmetarna, stroji in deli, orodjarna, pnevmatični stroji, industrijski noži, energija, komerciala, kalilnica, rezalno orodje, ETS, SGV in armature. Smoter izobraževanja je izhajal iz funkcije, ki jo opravljajo delovodje kot organizatorji proizvodnega procesa. Središče tega procesa pa je človek. Delovodje nimajo v vsakdanji praksi opravka le s stroji in tehnolo-

gijo, še več oziroma pretežno imajo opravka z ljudmi. So torej tista struktura, ki ima od vseh v tovarni največ neposrednega stika z delavci. Daje jim naloge, kontrolira delo, pomaga pri težavah, motivira, spodbuja in sooblikuje medsebojne samoupravne odnose v skupini.

Znano je, da je funkcija delovodje prerasla nekdanjo funkcijo; samoupravni položaj delavca, organizacija in delitev dela so to nekdanjo funkcijo »mojstra« spremenili. Vemo pa, da v praksi povsod ni tako, ker delovodje za tako funkcijo niso usposobljeni. Klasični šolski program jim tega znanja ni dal v zadostni meri. Ravno to vrzel, ki

nastaja med znanjem, ki so ga delovodje pridobili v šoli, in potrebami za uspešno upravljanje funkcije, smo želeli s tem in z naslednjimi oblikami izobraževanja izpolniti.

Program družbeno ekonomskega in strokovnega izobraževanja delovodij sta obravnavala in potrdila poslovodna konferenca in odbor za kadre in splošne zadeve pri DS ZR in je zajemal naslednja področja:

— Delo, lastnina in samoupravljanje, čas: 1 ura, predavatelj: Verovnik Tončka in Savač Samo.

— Družbeno ekonomski odnosi delavcev v združenem delu, čas: 2 uri, predavatelj: Pešl Maks.

— Človek in medsebojna razmerja, čas: 1 ura 30, predavatelj: Zafošnik Milan.

— Organizacija dela, čas: 4 ure, predavatelj: Znidar Janez.

— Psihološka načela vodenja, čas: 2 uri, predavatelj: Gladež Eleonora.

— Alkoholizem, čas: 1 ura 30, predavatelj: Mičovič Alenka.

— Zaključna razprava, čas: 1 ura 30.

— Test znanja, čas: 2 uri.

Program smo izvedli v organizaciji kadrovske službe. Kadrovanje so opravili v temeljnih organizacijah. Udeležba delovodij na izobraževanju je 90%, od 247 kadrovanih delovodij je izobraževanje zaključilo 223 delovodij. Za dokaj uspešno udeležbo gre zasluga resnemu pristopu h kadrovanju v temeljnih organizacijah in tudi kadrovske službi, ki je nekatere delovodje obveš-

čala in opozarjala na nujnost udeležbe kar po trikrat.

Kot je bilo dogovorjeno in sprejeto, so ob koncu izobraževanja delovodje opravili test iz pridobljenega oziroma obnovljenega znanja. Testna vprašanja (51 izbirnega tipa, 6 za dopolnjevanje) so bila vzeta iz vseh obravnavanih tem na seminarju. Rezultati testov so pokazali, da so naši delovodje najboljši na področju organizacije dela, na ostalih področjih pa bo treba z izpopolnjevanjem še nadaljevati. To ugotavljajo tudi sami udeleženci izobraževanja, saj jih je v vprašalniku kar 86 % menilo, da pri svojem nadaljnjem delu še potrebujejo podobno usposabljanje. Mnenje iz vprašalnika in razgovori na zaključnih razpravah pa narekujejo drugačen pristop k organizaciji izobraževanja. Programe izobraževanja bi morali izdelati na osnovi raziskanih problemov pri delu v posameznih sredinah, izvedeni pa bi morali biti v manjših skupinah, s tem da bi udeleženci izobraževanja prej dobili gradivo, da bi se lahko ustrezno pripravili in bi tako zaživel seminarski način dela.

USPOSABLJANJE DELEGATOV

V aprilu in maju smo v sodelovanju s centrom za samoupravljanje izvajali usposabljanje novo izvoljenih delegatov za samoupravne interesne skupnosti in zbor združenega dela. Namen tega usposabljanja je bil, da delegate pripravimo za opravljanje delegatske funkcije v tem mandatnem obdobju. Na posvetih,

NAŠI UPOKOJENCI

Konrad Praznik, roj. 15. 2. 1925, v železarni od 5. 8. 1946, nazadnje v jekloliivarni kot ključavničar. Star. upokojen 24. 5. 1982

Hinko Papež, roj. 7. 9. 1924, v železarni od 5. 8. 1949 dalje, nazadnje v tozd stroji in deli kot žagar. Star. upokojen 30. 4. 1982

Martin Petrovič, roj. 28. 4. 1932, v železarni od 17. 1. 1951 dalje s presledki, nazadnje v tozd vzmetarna kot pomožni delavec. Inval. upokojen 3. 4. 1982

Konrad Ledinek, roj. 9. 2. 1933, v železarni od 22. 8. 1949 dalje s presledki, nazadnje v tozd jeklar-na kot prvi jamski delavec. Inval. upokojen 17. 4. 1982

Ivo Akrap, roj. 16. 1. 1929, v železarni od 22. 4. 1954, v tozd jekloliivarna, nazadnje kot brusilec na rafami. Inval. upokojen 30. 4. 1982

Frančiška Konič, roj. 24. 3. 1924, v železarni od 1. 2. 1943 dalje s presledkom, nazadnje v tozd komerciala kot evidentičarka odpreme. Star. upokojena 10. 5. 1982

ki so potekali ločeno po področjih delovanja, so predstavniki strokovnih služb SIS oz. občinske skupščine podali organiziranost in delovanje interesne skupnosti oz. zbora združenega dela, srednjeročni program dela s posebnim poudarkom na programu dela za leto 1982. Temu je sledil razgovor delegatov z delavci strokovnih služb, ki sta ga vodila tov. Prislanova ali tov. Leskošek.

Najbolj številno so se usposabljanja udeležili delegati za zbor združenega dela — 150. Najslabša je bila udeležba pri delegatih za telesnokulturno skupnost — 43. Pri ostalih interesnih dejavnostih se udeležba giblje od 65 do 90 delegatov, tako da mislimo, da so 803 delegati, ki so se usposabljanja udeležili, dobili solidno osnovo za uspešno delovanje v tem mandatnem obdobju.

Jožef Vasle, roj. 27. 8. 1928, v železarni od 1. 9. 1953, nazadnje v tozd kontrola kakovosti kot kontrolor odkovkov. Inval. upokojen 31. 5. 1982

Zenelj Nuraj, roj. 15. 4. 1942, v železarni od 1. 10. 1964 dalje v tozd valjarna, nazadnje kot žerjavovodja. Inval. upokojen 30. 4. 1982

Stanko Tamše, roj. 25. 3. 1938, v železarni od 16. 7. 1956 dalje v tozd kovačnica kot kladivovodja. Inval. upokojen 2. 5. 1982

IZREKI

Svoboden je tisti, ki breme premoženja nosi s potrpljenjem.

Pojasnjevanje je znak slabosti teksta.

Kdor pride na pogreb svojega sosedu oblečen v svoje najboljše oblačilo, bo v trstju na poroki svojega sina.

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem sodelavcem varnostne službe za spominsko darilo, sindikatu in ZB NOV pa za izkazano pozornost. Vsem skupaj želim še naprej vliko sreče pri delu in delovne uspehe.

Vili Kuštrin

ZAHVALA

Ob nenadni in tragični izgubi našega dragega moža, očeta, sina in brata Jožeta Smrtnika se zahvaljujemo vsem, ki so nam v težkih trenutkih nesebično pomagali. Še posebej se zahvaljujemo sosedom, govornikom ter godbi, sodelavcem tozda jeklarna in vsem, ki so ga v tako lepem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob smrti dragega moža Alojza Kavšaka se zahvaljujem vsem, ki so ga v lepem številu spremljali na njegovi zadnji poti. Zahvaljujem se sosedom, znancem in sodelavcem za darovane vence in cvetje. Posebej se zahvaljujem tov. Štručevi za pomoč ter sosedom za tolažilne besede. Enako se zahvaljujem tov. Levarju za pomoč, tov. Levovniku in g. župniku pa za lepa govora.

Žalujoči: žena Terezija in sin Marjan z družino

ZAHVALA

Ob izgubi naše mame, babice in prababice Marije Knez se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so darovali vence in cvetje ter jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Sinovi in hčerki z družinami

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi naše drage žene, mame in ome Florjane Karničnik se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, nam lajšali bolečine in jo pospremili na njeni zadnji poti.

Hvala vsem, ki so darovali vence in zasuli njen grob s cvetjem. Iskrena hvala sosedom za izkazano pomoč. Hvala govorniku Panziju za besede ob slovesu, sodelavcem TOZD SGV — vzdrževalci in TOZD Jeklovlek za izrazno sožalja in darovane vence.

Žalujoči: mož Tone, hčerka Marjana in sin Jože z družinami

Izdaja delavski svet Zelenarje Ravne kot mesečnik v nakladi 5500 izvodov.

Ureja uredniški odbor: Jože Gruden, Sead Karadža, Tomaž Kern, Marjan Kolar, Olga Radovič

Glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar

Telefon 861 131, int. 304

Tiska CGP Večer, Maribor
Glasilo je po 7. točki 1. odst. 36. čl. zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni list SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka

Fotografije za to številko so prispevali: S. Jaš, F. Rotar, E. Wlodyslaw in oddetek za informiranje.